

- ⊕ **Cultura popular:** La guia de les Falles 2018
- ⊕ **Fotografia:** El Miserachs mai vist
- ⊕ **Art:** El constructivisme rus d'Aleksandr Rótxenko a l'IVAM

ÉS VIABLE EL SISTEMA DE PENSIONS ACTUAL?

ENTREVISTA XAVIER SALA I MARTÍN ECONOMISTA

*‘Decidir les regles del joc
és la victòria; i a Catalunya
no ho hem après’*

Somescola prepara una demostració de força en defensa
de l'escola catalana

LA DONA-ARBRE

MERCÈ IBARZ

Col·lecció MACBA. Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. © Fina Miralles, 2018

En l'obra de Fina Miralles la naturalesa i la història discorren com si fos una versió descarregada de culpa de 'La mort i la primavera' rodorediana

La Fundació Miró de Barcelona encarrega cada any una nadala artística i el 2014 la va demanar a Fina Miralles. A l'entrada de la llar mironiana, l'artista hi va posar una gran paca rodona de palla de blat, d'aquelles que queden pels camps a l'estiu com a rastre de la collita, i a sobre un nen Jesús. La va titular Fina, sembra, que uns altres ja recolliran. Nascuda el 1950 a Sabadell i instal·lada a Cadaqués des de fa temps, la Miralles acaba de rebre el Premi Nacional de Cultura. És l'única dona que el rebrà enguany, entre les sis personalitats distingides. Fina, sembra, que unes altres ja recolliran!

La Miralles es caracteritza per la discreció i un quefer constant. Treballa amb el cos: fa accions, performances. També dibuixa i pinta. Hi ha una bona tradició de la performance entre les artistes, tenim també les d'Àngels Ribé en la mateixa generació. Ara que estem acostumats a fer servir aquestes paraules en clau política, fins al punt que designen algunes de les grans manifestacions i actituds dels últims anys, les performances de la gran Fina Miralles brillen per la seva relació amb la naturalesa, amb el país. És la dona-arbre. Així es diu l'acció que va protagonitzar de jove i que s'ha quedat en la retina de tots els que la van veure llavors i també dels que només la podem veure en fotografia. Ho va fer el 1973 a Sant Llorenç del Munt, plantada al mig del camp. La dona-arbre, en va dir, seguint un

Més de quatre dècades de creació al voltant d'una cosa tan etèria i alhora ferma com és de quina manera es relaciona el nostre cos amb el món concret de cada dia

Com en el cas de la novel·la pòstuma rodolediana, és el públic més jove qui està comprenent millor Fina Miralles

dels mites més antics, la Mare-deessa. Dos anys després, el gener de 1975, feia a Sabadell la performance que acompanya en fotos aquest article, El cos cobert de palla. Al cap de quaranta anys, també va recórrer a la palla per fer la nadala de 2014. I dir: Sembra, que uns (unes) altres ja recolliran!

Una dona-arbre i alhora una nòmada. Plantada primer, viatgera després, arrelada sempre. Un pelegrinatge vital a partir de la mort dels pares que la va dur per Llatinoamèrica, pel nord francès i per terres italianes, fins a arribar a Cadaqués. 'Aquest anar i venir sense casa', afirma, 'et fa conèixer i situar-te en el món. Lluny, aprens a ser humil, a acceptar i a viure d'acord amb la veritat, la concòrdia i la bellesa'.

La seva web ofereix una mirada panoràmica de més de quatre dècades de creació al voltant d'una cosa tan etèria i alhora ferma com és de quina manera es relaciona el nostre cos amb el món concret de cada dia. En aquesta conversa filmada sobre la sèrie Matances (1976-1977) trobem la seva aguda consciència que el temps i la memòria construeixen un teixit. 'La performance et dóna la possibilitat de treure el suc a dos corrents: el de la teva vida i el del teu temps.' En aquest teixit els humans no som els únics éssers vius: els animals, les plantes, l'aigua... tot corre i discorre en la seva obra amb lleugeresa, com en una versió de la història descarregada de culpa de La mort i la primavera rodolediana. Des de sempre, la Miralles canta en veu baixa i de manera irrenunciable. Afirma que el seu treball és únicament i exclusivament vivencial: 'És expressió del sentiment, més que pintura. No entenc la pintura com a representació de les idees ni com a còpia del real. És vivencial. Està íntimament unida a la meva vida. Jo faig la pintura i la pintura m'ha fet.'

I així, com en el cas de la novel·la pòstuma rodolediana, és el públic més jove qui l'està comprenent millor. Una conversa recent amb Laura Corcuera, en dues tongades, la trobem aquí. L'any que ve, el Macba ens oferirà una antològica seva. Estarà a punt de fer els setanta anys, si no és que els fa mentre dura l'expo...

Del carrer a la realitat, pensava titular l'article d'aquesta setmana que han passat tantes coses rellevants en el dia a dia polític. Les generacions de dones, de les àvies i les mares a les filles, que s'han manifestat. El cas de les escoltes telefòniques que revelen les misèries de l'espionatge i del masclisme imperant. Les pensions (les pensionistes, les més maltractades). Però, com en un bucle recurrent, quan ja es parlava massa de masclisme i de pensions, pam: nou episodi de la causa general contra l'independentisme. Uf.

Els premis de Cultura només han distingit una dona a títol individual, només.

Salve, Fina Miralles, tu que sempre has sembrat i no has fet mai folklore polític.

LA NOVA MARCA POLÍTICA DE PUIGDEMONT ES DIRÀ JUNTS PER LA REPÚBLICA

PERE MARTÍ

Cartells de 'Puigdemont, el nostre president' a la manifestació de l'ANC per a exigir govern. ALBERT SALAMÉ

La constitueixen diputats independents de Junts per Catalunya i unes cinc-centes persones a títol individual*Òmnium fa 1.300 socis nous després de l'escorcoll de la Guàrdia Civil***El PP cerca suports per a una moció de censura a Alacant***Segon atac homòfob contra una falla**

TEMA DEL DIA

Nova associació. La nova marca política que impulsarà Carles Puigdemont ja està registrada amb el nom de Junts per la República i tindrà forma d'associació. La integraran els diputats independents de Junts per Catalunya i persones a títol particular que es presentaran públicament abans de Setmana Santa. Actualment, ja tenen uns cinc-cents associats, segons els seus promotors, que també compten amb la majoria dels diputats independents de Junts per Catalunya, tot i que no tots, perquè alguns han preferit no adscriure-s'hi. Els estatuts estableixen que no en podran formar part persones afiliades a partits polítics, cosa que exclou els diputats que són també del PDECat.

L'objectiu de l'associació, tal com avançava dilluns VilaWeb, no és pas esdevenir un partit polític sinó mantenir Junts per Catalunya com a moviment transversal de l'independentisme. Però el fet que la marca sigui propietat del PDECat dificulta la decisió sobre el seu futur. La intenció de la formació de Marta Pascal és reforçar el partit de cara a les municipals, deixant la marca Junts per Catalunya com el nom del grup parlamentari però no necessàriament per a reeditar-la en un futur. Amb la creació de Junts per la República, Puigdemont disposa d'una segona marca en cas que les negociacions amb el PDECat sobre el futur d'aquest espai polític no acabessin en acord.

Els atacs homòfobs contra els monuments inclusius continuen a la ciutat de València

La segona jornada de vaga ha estat seguida per un 23% de treballadors públics, això vol dir que 480 funcionaris no han anat a treballar

La intenció dels impulsors, a llarg termini, seria avançar cap a un model com el de l'Scotish National Party (SNP), la sigla que agrupa tot l'independentisme escocès des del centre cap a l'esquerra. Amb un partit hegemònic, expliquen, l'independentisme hauria guanyat les eleccions del 21 de desembre i podria guanyar les futures eleccions municipals a Barcelona, cosa que la fragmentació actual entre Junts per Catalunya, ERC, PDECat i CUP impedeix. La suma dels vots permet de fer majories al parlament, però la gestió posterior d'aquesta majoria és extremadament complicada, pels interessos de cada partit.

L'exemple d'aquesta complexitat és la negociació de la investidura, que, més enllà de qui acabi essent el president

de la Generalitat, s'ha allargat durant setmanes perquè la desconfiança i les tensions entre Junts per Catalunya i ERC no han parat de créixer després del 21-D. Teòricament, l'acord ja és tancat i finalment hi haurà les mateixes conseqüències que el govern anterior. La intenció inicial dels dos partits era sumar-ne una més, fins a catorze, perquè cada partit en tingués set, però finalment no s'han posat d'acord sobre quina conselleria es podia segregar ni en el repartiment competencial i han optat per deixar-ho tot igual pel que fa al nombre. L'única conselleria que canviarà de partit serà Ensenyament, fins ara en mans de Junts per Catalunya, de manera que els republicans tindran una conselleria més que el partit de Puigdemont, tot i haver guanyat aquestes eleccions. A canvi, els republicans haurien renunciat al torcebraç que van fer fa unes setmanes per a tenir el portaveu del govern i traslladar Comunicació a Vicepresidència.

La resta de carteres quedaran per al partit que ja les tenia la legislatura passada, tot i que en algun cas canviaran de titular, perquè alguns consellers no repetiran, com és el cas de Carles Mundó i Meritxell Borràs. A Justícia, hi anirà la diputada al congrés espanyol Ester Capella, i a Governació, Junts per Catalunya hi vol Miquel Buch i el PDECat, el batlle de Mollerussa, Marc Solsona. Tampoc no repetirà a Interior Joaquim Forn, actualment pres a Estremera, però el seu relleu encara és obert. La idea de restituir les institucions prèvies al 155 ha quedat finalment bastant aigualida, no solament pels consellers que no repeteixen sinó també per l'absència forçada de Puigdemont a la presidència i d'Oriol Junqueras a la Vicepresidència, que podria ser rellevat per Pere Aragonès. La figura del president continua pendent. La candidatura de Jordi Sánchez, que proposa Junts per Catalunya, requereix el vist-i-plau del jutge Pablo Llarena, que no sembla gaire disposat a col·laborar. Esquerra ja ha dit que donarà suport a qualsevol proposta que facin els seus socis, però pressiona per constituir tan

aviat com sigui possible un govern autònom 'efectiu'.

ALTRES QÜESTIONS

El PP busca suports per a una moció de censura a Alacant. El PP vol aprofitar el desacord entre les forces d'esquerra per recuperar la batllia d'Alacant mitjançant una moció de censura contra el socialista Gabriel Echávarri. El grup municipal popular ha anunciat que feia un 'pas endavant' i començava un procés de negociació per a sumar els quinze vots necessaris per a fer viable la moció de censura. Echávarri, processat pel suposat fraccionament de contractes de la regidoria de Comerç, només està disposat a abandonar la batllia si es garanteix un relleu del PSPV. La iniciativa del PP té poc recorregut perquè Compromís i Guanyem ja han anunciat que no li donaran suport i que continuaran negociant amb els socialistes per pactar un relleu.

Segona jornada de vaga de funcionaris a Andorra.

La segona jornada de vaga ha estat seguida per un 23% de treballadors públics, això vol dir que 480 funcionaris no han anat a treballar, segons les dades facilitades pel govern. El seguiment ha estat escàs en el cos general, on hi ha 90 treballadors que s'han afegit a l'aturada laboral, i ha estat molt més destacada en educació, ja que hi han participat 339 docents i 51 col·laboradors educatius. Pel que fa a les mobilitzacions, uns cinquants treballadors públics han participat en la marxa que ha recorregut els eixos comercials d'Escaldes-Engordany i Andorra la Vella, seguint la convocatòria dels sindicats, que han qualificat la segona jornada de vaga d'històrica. El portaveu de la plataforma sindical, Gabriel Ubach, ha volgut 'felicitar tots els treballadors públics i també els privats' que els fan costat i els ha emplaçat a continuar lluitant per canviar Andorra, perquè 'en lloc de ser un país per a treballar esdevingui un país per a viure'.

Nou atac homòfob contra una falla.

Els atacs homòfobs contra els monuments inclusius continuen a la ciutat de

Després de l'escorcoll de la Guàrdia Civil, Òmniun ha fet 1.300 socis nous. ALBERT SALAMÉ

Un adeu sentit.

Pere Iu Baron, històric militant independentista de Catalunya Nord, es va morir dimecres

València. Aquesta vegada, l'agressió s'ha comès contra la falla infantil plantada per la comissió Carrer de Dalt – Sant Tomàs, dedicada a la diversitat i igualtat sexual, que ha patit diverses destrosses. La primera agressió es va cometre dijous passat contra el monument infantil de la Falla l'Amistat (República Argentina – Doctor Pallarés Iranzo). Concretament, el ninot que representava dos nois besant-se va ser destrossat i van decapitar-ne una de les dues figures. Però més enllà dels atacs homòfobs, si voleu viure plenament les falles, ací teniu aquesta **guia de VilaWeb** que us ajudarà a gaudir-les.

LA XIFRA

1.300 socis nous són els que ha fet Òmniun entre ahir i avui, després de l'escorcoll de la Guàrdia Civil. La resposta de molta gent a aquest nou acte de repressió ha estat fer-se sòcia de l'entitat, que ja fa setmanes que ha superat els 100.000 associats.

UN ADEU SENTIT

Pere Iu Baron, històric militant independentista de Catalunya Nord, es va morir dimecres. Originari de Vernet, al Conflent, va militar a l'Esquerra Catalana dels Treballadors, després al col·lectiu La Nova Falç i a OSAN-IPC. També va participar en la creació de l'Associació Arrels com a membre fundador i a la revista satírica El Fiçó, entre més. És autor de les famoses pintades que van ser a l'origen de les primeres retolacions en català dels noms de municipis i va ser un dels impulsors de la Diada del 7 de Novembre contra el Tractat dels Pirineus. La cerimònia de comiat de Pere Iu Baron tindrà lloc al crematori de Perpinyà dimarts vinent a les nou del matí.

TAL DIA COM AVUI

Un 16 de gener de 2001 va néixer la Viquipèdia en català, la primera versió en llengua no anglesa a tenir articles. El primer article fou la definició d'Àbac.

XAVIER SALA I MARTÍN

‘Decidir les regles del joc és la victòria; i a Catalunya no ho hem après’

Entrevista sencera a l'economista de la Universitat de Columbia arran de la publicació del llibre 'La invasió dels robots i altres relats d'Economia en colors'

ELISABETH MAGRE

PERE CARDÚS

Xavier Sala i Martín ens rep a les oficines de l'editorial amb una americana carabassa llampant. N'ha portades unes quantes, de colors diferents, perquè té programades unes quantes entrevistes seguides i es farà estrany si surt sempre amb el mateix color. Li demanem si s'ha posat

la carabassa expressament per rebre VilaWeb, però no, ha estat casualitat. Volem parlar del seu nou llibre, *La invasió dels robots i altres relats d'Economia en colors* (Rosa dels vents, 2018), però també li volem demanar com veu el panorama polític de Catalunya. Fins ara ha estat recelós a fer cap entrevista per parlar

tan sols d'aquesta qüestió. Tot canvia molt de pressa i ell voldria tenir-ne més informació per a poder opinar amb més seguretat, diu. Però quan comencem a parlar de tot plegat, Sala i Martín és Sala i Martín i té una opinió clara i contundent. Després de l'**avançament d'ahir**, ara us oferim l'entrevista sencera.

Oposar-se a la innovació és un error perquè no la podràs aturar

Aquest octubre serà el començament de la fi dels taxistes. Lluitar contra Uber és una mica absurd

—Trobeu que l'objectiu de la innovació ha perdut centralitat al nostre país? Els enemics de la innovació guanyen la partida?

—No hi estic d'acord. Passa que a Catalunya es parla tant d'una altra cosa que sembla que no es parli de res més. Però ara vinc del Fòrum Econòmic Mundial de Davos i tan sols es parla d'innovació. De fet, es parla de la quarta revolució industrial. Sobre com ens afectarà, però sobretot com ens hi hem d'adaptar. La innovació i les noves tecnologies entren en massa a les nostres vides i la solució és més innovació. Les feines tradicionals desapareixen. Per tant, no crec que sigui cert que ja no en parlem. És cert que a Catalunya parlem d'altres coses i tenim exemples de com els enemics de la innovació guanyen. Barcelona és dels pocs llocs del món on els luddites guanyaven. Taxistes impeding l'entrada d'Uber, per exemple. És un exemple de voler aturar la innovació. De la mateixa manera que hi ha plataformes en contra d'Airbnb. Torna a ser voler aturar la innovació. Una de les coses que dic al llibre és que oposar-se a la innovació és un error perquè no la podràs aturar.

—És com l'aigua, que sempre troba un camí davant els obstacles?

—Exacte. Recordem que hi va haver aquell conflicte contra Napster, pels drets de propietat intel·lectual en l'intercanvi de fitxers per internet. I els qui s'hi oposaven van fracassar. És cert que van portar Napster als tribunals i que aquests van donar la raó als demandants. És veritat que Napster va ser obligada a tancar. Però l'intercanvi de fitxers continua. Les empreses que pirategen música, funcionen i són molt més grans que abans. Van matar Napster, però va sortir Emule i moltes més. No van aturar pas el canvi. Qui es va adaptar al canvi va ser Apple amb iTunes. Van observar què volia la gent que feia servir Napster. La gent volia tenir un repertori de milions de cançons d'arreu del món a l'abast? Volia poder descarregar una única cançó en lloc d'haver de comprar tot el disc? Apple es va proposar d'ofe-

rir-los això i de cobrar-los 99 cèntims per cançó. iTunes va abraçar la innovació i va guanyar milers de milions de dòlars. A&M Records, que va portar Napster als tribunals, va fer fallida. Els taxistes haurien d'aprendre això.

—Què poden fer?

—Demandar-se per què Uber funciona. Per què la gent vol Uber i què hi busca. Què ofereix Uber que no ofereix el taxi. Treure'n conclusions i fer igual. És una plataforma? La gent vol veure el mapa del taxi en moviment? És la manera de pagar per internet allò que funciona? O és la manera de sol·licitar el cotxe? No hi ha cap raó per la qual els taxistes no puguin oferir el mateix. Abraçar la innovació és la solució. I en qualsevol cas, els taxistes es moriran igual. Perquè l'enemic de veritat del taxi no és Uber, sinó els cotxes sense conductor. Començaran a operar en algunes ciutats dels Estats Units aquest octubre vinent. I això serà la mort del conductor com a professió. De la mateixa manera que es va morir la professió dels ascensoristes. Aquells homes que pitjaven els botons dels ascensors, que s'espantaven sovint i necessitaven algú que se n'ocupés. Van desaparèixer amb els ascensors automàtics. Aquest octubre serà el començament de la fi dels taxistes. Lluitar contra Uber és una mica absurd.

—No ens ha de fer por la invasió dels robots?

—Al llibre argumento que no. Totes les revolucions tecnològiques de la història han tingut una destrucció creativa, com l'anomenava Schumpeter. Totes han tingut una part destructiva i una part creativa. Arriba l'automòbil i es mor el cotxe de cavalls. Arriba el CD i es mor el disc de vinil. En totes les revolucions, la quantitat de llocs de feina que s'han creat ha estat superior a la de llocs de feina que s'han destruït. Sempre. La història ens va a favor. Al llibre explico quins mecanismes han fet que la cosa anés així. I ha passat bàsicament perquè les innovacions han abaratit preus. Si abarateixes el preu de la roba, a la primera revolució industrial, fas que

*Trump, Le Pen
i Ciutadans
s'alimenten de gent
que es veuen com els
perdedors*

*'La gent que hi surt perdent,
ho fa sense gaire temps per
a recol·locar-se'. ELISABETH
MAGRE*

la gent es compri molta més roba. Els nostres besavis tenien un vestit. I ara vas a l'armari de qualsevol persona i ningú no té només un sol vestit. La gent va a l'H&M i es compra tot de roba. Ja ningú no té un vestit per a tota la vida.

—I això té un impacte en creació de llocs de feina?

—Per fer la mateixa roba que abans caldria molta menys gent. Però per fer tota la roba que necessitem ara, cal més gent. Abans, el cotxe de cavalls era una joguina de nens rics. I avui tothom té cotxe. Per a produir tots aquests cotxes, necessites molta més gent que la que calia per a produir el nombre de cotxes de cavalls que hi havia abans. L'arribada del cotxe fa que apareguin nous sectors industrials derivats de la innovació. Amb el cotxe, s'afavoreix la mobilitat de les persones, que van a la costa a passar el cap de setmana, i apareix un nou sector, que es diu turisme. I el turisme acaba donant feina a molta gent. Més que els qui van perdre la feina perquè feien les selles dels cavalls, les rodes dels carros o recollien la merda dels carrers. Aquest

mecanisme d'abaratir les coses continua funcionant. Hem de ser optimistes.

—La diferència ara és la velocitat de les innovacions?

—Per introduir el cotxe, des que va aparèixer a final del segle XIX fins que va ser d'ús majoritari els anys cinquanta, va passar mig segle. Els fabricants de carros de cavalls i els treballadors del sector van anar perdent a poc a poc. Avui arriba el cotxe intel·ligent i en quatre dies no quedarà ni un taxista. Penseu que fa deu anys acabava de sortir l'iPhone. I ens ha canviat la vida de manera brutal. No ens adonem de la velocitat dels canvis. La gent que hi surt perdent, ho fa sense gaire temps per a recol·locar-se. L'adaptació ha de ser molt ràpida. Mira què ha passat amb les agències de viatges. Abans la gent que tenia una agència de viatges es forrava! Però arriba Google i tots els serveis automàtics i amb quatre clics t'has muntat un viatge a Noruega. I l'agència de viatges desapareix.

—I aquesta gent que perd la feina per la velocitat dels canvis, què?

—A la senyora que ha perdut la feina a

l'agència de viatges l'hem d'ajudar. Una senyora de cinquanta-cinc anys, que té més dificultats per a reinventar-se. Hem de crear mecanismes per a ajudar els perdedors. Que hi hagi destrucció creativa i que la part creativa sigui beneficiosa per a tots no vol dir que no hàgim de fer cas de la part destructiva. Cal ajudar la gent que hi surt perdent. Per dues raons: per ètica i per egoisme. No podem tenir societats on un 20% de la població no guanyi res. I aquesta gent són els qui voten Trump, voten Le Pen o voten Ciudadanos. Tots els partits populistes demagogs que hi ha al món s'alimenten de gent que abans eren d'esquerres i pensaven que el comunisme seria la solució, i que ara es veuen com a perdedors. Qui ve a oferir-los fórmules màgiques i elixirs que els solucionaran la vida guanya el vot d'aquests perdedors. Tan sols cal veure on va guanyar Trump. A les zones industrials que han perdut: a Ohio, a Pennsilvània... Llocs on la gent tenia salaris industrials elevats i els ha perdut.

—Cal tenir paciència per a notar les millores de la innovació?

—La innovació té coses bones i coses dolentes. Que sigui inevitable no vol dir que sempre sigui bona. Tot depèn de com la fem servir. Per exemple, la tecnologia de l'eco se la van inventar després de l'enfonsament del Titànic. Uns científics van veure que es podia utilitzar el poder de l'eco per a emetre sons al mar —on el so viatja quatre vegades més de pressa que per l'aire— i, esperant-ne el rebot, mirar si hi ha objectes a prop. Fins aleshores es guiaven pels fars i les campanetes... Però no servia per als icebergs. Aquesta tecnologia va salvar moltes vides, especialment quan els submarins nazis volien enfonsar els vaixells del comerç entre Europa i Amèrica. Però la mateixa tecnologia pot ser utilitzada per a coses bones o per autèntiques barbaritats. S'ha utilitzat per fer ecografies, per saber el sexe dels nadons abans que neixin. I això, a països com la Xina, s'ha fet servir per fer avortaments. Amb la política del fill únic, els pares preferien tenir nens i avortaven si l'ecografia els deia que hi havia una nena. Si avui mirem la piràmide d'edat i sexe de la Xina, falten dos-cents milions de nenes. Dos-cents milions de nenes han estat assassinades gràcies a la tecnologia de l'eco. I la tecnologia és la que és. La podem fer servir per a bé o per a mal.

—Aquesta és la història de la humanitat. Tot depèn de l'ús que fem de les coses...

—Vegem un exemple menys dramàtic. Sabeu que l'iPhone causa un gravíssim problema de salut? La gent passa un 100% més de temps al vàter que abans. Quan no hi havia els telèfons intel·ligents, la gent anava al vàter, feia el que havia de fer i marxava. Ara, amb l'iPhone, la gent s'hi està estona. I estar asseguts en aquella posició tanta estona causa una tensió als músculs i hi ha una epidèmia d'hemorroides per culpa de l'iPhone. La tecnologia té efectes inesperats. Els economistes ho anomenem efecte colibrí. És la manera com la naturalesa fa evolucionar un ocell i li permet de volar sense moure'ns endavant, a partir de l'evolució d'una planta. Quan una planta evoluciona,

'Hi ha una epidèmia d'hemorroides per culpa de l'iPhone'. ELISABETH MAGRE

produeix pol·len per reproduir-se millor. És millor barrejar l'ADN de dues plantes. Com que les plantes no tenen ni cames ni penis —que se l'inventen els taurons centenars de milions d'anys després de la vida a la Terra—, s'inventen les abelles. S'alimenten del nèctar i escampen el pol·len. Quan uns ocells veuen que hi ha una cosa bona dins de les plantes, també en volen. I una evolució en una planta acaba provocant una evolució en un ocell. L'efecte colibrí. L'economia és plena d'efectes colibrí. I la tecnologia no és bona o dolenta per si mateixa. Depèn de l'ús que en fem. Podem salvar vides als vaixells o podem avortar dos milions de nenes a la Xina.

—I per què és important la paciència?

—És molt important. Una de les coses que descobrim en els estudis de psicologia aplicats a l'economia és que els nens que demostren ser pacients quan són petits tenen una vida millor. En un experiment, els donen una llaunadura i els diuen que poden menjar-se-la, però que si s'esperen a fer-ho quan torni l'investigador

a la sala on són, si tenen paciència, els en donaran dues. Que poden fer el que vulguin. Els qui se la mengen són impacients i els qui esperen són pacients. Això es va fer amb uns nens de Califòrnia els anys seixanta quan tenien quatre o cinc anys. El psicòleg que ho va fer va decidir d'anar-los seguint durant la vida. Ara ja tenen cinquanta-cinc anys. Són de la mateixa generació. L'observació va concloure que els nens pacients havien tret més bones notes, havien anat a universitats més bones, eren menys obesos, menys propensos a les addiccions, havien estalviat més per a la jubilació, tenien menys propensió a divorciar-se, tenien feines més bones... Tota la vida els ha anat millor. Per tant, la paciència té també unes implicacions econòmiques.

—Hem interpretat malament la història de David i Goliath?

—Els jueus ens diuen que David guanya perquè és jueu. Els cristians diuen que encara que siguis dèbil pots guanyar amb el suport de Déu. Hi ha un filòsof periodista canadenc que es diu Malcolm

Gladwell que diu que les coses no són com semblen i que David és molt més fort que no es pensa la gent. Que ara no sabem valorar la força d'una fona com a arma d'aquell temps. I que Goliat era un personatge enorme i que el relat bíblic fa entendre diverses vegades que no hi veia bé. Els símptomes que explica el relat original coincideixen amb l'acromegàlia, una síndrome que pateixen molts jugadors de bàsquet d'aquests enormes. I per tant, ni David era tan dèbil ni Goliat era tan fort, segons Gladwell.

—I la vostra interpretació?

—Que la clau eren les regles del joc. Hi ha un moment que el rei Saül diu a David que es posi un casc de bronze i agafi un escut i una espasa. I ell diu que no, que hi va amb la fona. Tot l'exèrcit d'Israel havia assumit que havien de combatre amb les regles de joc de Goliat, amb la infanteria. David diu que de cap manera, que ell vol l'artilleria. És quan escull les regles de joc que guanya. Decidir les regles del joc és la victòria. A Catalunya, això no ho hem après, perquè acceptem jugar amb les regles de Goliat.

—Ara parlarem de Catalunya... Dieu que el món millora 'i millora molt', però tenim la sensació que tot va molt pitjor. És perquè tenim més informació que mai?

—Sí que millora molt. Fixa't que moltes de les respostes d'Economia en colors i les preguntes que m'heu fet tenen a veure amb la psicologia. Darrerament, els economistes incorporem més altres ciències, especialment la psicologia. Sempre he definit l'economia com la ciència de prendre decisions. Siguin decisions més econòmiques – comprar, invertir, vendre... – o menys – casar-se, tenir fills, viatjar... Però la manera de prendre decisions no sempre ve de la racionalitat a ultrança, sinó del funcionament del cervell, l'evolució i la psicologia. Nosaltres som el resultat de l'evolució dels nostres ancestres.

—Per entendre l'economia, cal saber psicologia i biologia?

—Una cosa que hem après dels psicòlegs i dels biòlegs evolutius és que el nostre cervell està necessàriament preparat per a les notícies negatives. Reaccionem a les coses negatives molt més que no a

les coses positives. Els nostres ancestres passejaven per la sabana africana –fa dos-cents mil anys, tots vivíem a l'Àfrica–, sentien un soroll sobtat i hi havia dos tipus de reaccions: el qui pensava que era el soroll d'uns nens jugant, i el qui deia 'collons, un lleó!' i sortia corrents. Nosaltres som fills del qui va sortir corrents. El qui es va quedar mirant se'n va cruspir el lleó. No es va reproduir. Els nostres gens són els dels avantpassats que tendien a veure les coses negatives i sortien corrents. Moltes vegades no era un lleó, però amb una vegada que ho fos n'hi havia prou. Això els biòlegs ho anomenen el biaix de la negativitat.

—I això ens porta a donar més importància a les dades negatives?

—Aprofitant el biaix de la negativitat i tenint en compte que el món de la comunicació és un negoci, les informacions negatives es magnifiquen. Vosaltres ho noteu. Quan expliqueu que han sortit les flors al passeig de Sant Joan, zero clics. Si expliqueu que la policia atonyina un treballador d'Òmnium, cinquanta mil clics. Això què fa? Que es donin moltes més notícies negatives que positives. I com més negatives i més tremendistes, més clics. La vergonya del periodisme en el cas de la informació i els detalls de com la madrastra va escanyar el nen aquell tan sols queda superada pel nombre de clics que tenien les notícies. La vergonya no són els periodistes, sinó la gent que tenia ganes de saber tots aquests detalls. El periodista reflecteix la voluntat de la gent.

—Magnifiquem les dades negatives de l'economia?

—I tant! La tendència és veure les coses negatives més que les positives. Però, a més, estem alimentats constantment d'informació negativa. En el tema de l'economia, si hi ha una crisi de fam a l'Àfrica, sortirà a tots els diaris. Però ja fa quinze anys que no n'hi ha cap. Heu vist que ho expliqui algun diari? No interessa explicar coses positives. La mortalitat infantil d'avui a l'Àfrica és tres vegades menor que la d'Europa el 1900. Que els

'Els nostres gens són els dels avantpassats que tendien a veure les coses negatives i sortien corrents'. ELISABETH MAGRE

El col·lapse de l'estat espanyol arribarà abans del col·lapse de l'independentisme?

països més avançats. A l'Àfrica ara es moren deu nadons de cada cent. A Anglaterra, el país més avançat d'Europa, a principi del segle XX se'n morien trenta. És difícil pensar alguna cosa que pugui afectar més un ésser humà que la mort d'un fill. Però aquesta dada no l'he vista publicada enlloc. Això no és notícia. Ningú no ens ho explica. I és un èxit sense precedents. I la reducció de la mortalitat infantil a l'Àfrica és el fenomen més important des de fa molts anys.

—Com el veieu, el moment polític a Catalunya?

—Hi ha moltes coses que se m'escapen. Perquè segurament no sóc prou llest per a analitzar-ho bé. Però si ho analitzo de manera optimista, em fa la impressió que, baralles a banda, juguem a buscar que l'estat espanyol s'excedeixi. I ho fem amb un cert èxit. L'estat espanyol fa coses que un any enrere ningú no hauria somiat que faria i que hi ha molta gent al món que ho observa i calla. Però, a la llarga, això que fa l'estat espanyol no serà sostenible. L'estat espanyol s'excedeix amb la restricció i la repressió de drets bàsics com la llibertat d'expressió o la llibertat de reunió. O la restricció aquesta amb què el president de la Generalitat és decidit per un jutge i no pel poble. I això significa que la sobirania de la nació no la té la ciutadania sinó un jutge.

—No trobeu que fan i desfan amb absoluta impunitat?

—Un jutge designat a dit amb uns mecanismes que han estat condemnats per parcials i contraris a la separació de poders per tribunals europeus. Espanya ha estat condemnada per manca de separació de poders per la manera com es trien els jutges. Per tant, un senyor triat d'una manera que ha estat condemnada té prioritat a l'hora de decidir qui governa el país per sobre de la població. Això pot tenir molts adjectius, però segur que no pot tenir el qualificatiu de democràtic. Jo crec que això no és sostenible. La meua pregunta —i per això no em veig amb cor d'opinar amb seguretat— és si el col·lapse de l'estat espanyol arribarà abans que el col·lapse de l'independentisme. Perquè la nostra capacitat de barallar-nos per les parides més grans tampoc no deixa de sorprendre'm.

—Us va decebre la reacció política, institucional, després del referèndum de l'1 d'octubre?

—Jo hauria declarat la independència immediatament. Crec que es va perdre l'impuls. Allò que els americans anomenen el momentum. Hi havia un impuls en què la gent estava disposada a defensar-ho tot. Van esperar un mes

'Juguem a buscar que l'estat espanyol s'excedeixi'.

ELISABETH MAGRE

i la cosa es va anar florint. Però tampoc no vull opinar amb rotunditat perquè m'és impossible de ficar-me a la pell d'aquests líders que saben perfectament que anirien a la presó. Però havien d'entendre que calia que declarassin immediatament la independència precisament per evitar d'anar a la presó.

—Per evitar la presó?

—L'única manera de salvar-se de la presó era declarar la independència després del referèndum. Jo pensava en ells: 'Que aquesta gent us mataran! Que no tenen escrúpols!' No vull dir que es van equivocar perquè jo no sé què hauria fet en lloc seu. Des de Nova York, potser tot es veu més fàcil. I no vull jutjar-ho. Potser hauria fet una cosa diferent de la que pensava des de la distància si m'hagués tocat a mi de prendre les decisions. En qualsevol cas, sí que penso que la millor opció era accelerar i no alentar.

—I ara ens trobem que ens dediquem a cercar el penal a dins l'àrea...

—Crec que ara és l'estratègia bona. Anar buscant... i que els tribunals vagin vulnerant els drets bàsics... i anar produint notícies negatives sobre Espanya al món.

—I fa efecte a fora? En aquests espais de poder que visiteu... Davos...

—A Davos no havia vist mai tant d'interès per la qüestió catalana. Encara que els diaris espanyols diguin que no se'n va parlar. Mentida! Tothom parlava de Catalunya. Cada vegada que algú parlava amb mi, la primera pregunta era sobre la independència de Catalunya. Per tant, és mentida que Catalunya no interessés el món. Això és mentida. I l'interès no és precisament per dir 'quina sort que ja s'ha aturat tot gràcies al 155'. No. Ja ho hem vist: Pep Guardiola es posa un llaç i tot Anglaterra, fins i tot el parlament britànic, comença a debatre sobre el tema català.

—No era l'estratègia d'Espanya, aquesta. Tot al contrari...

—Exacte. Fins fa un any, l'estratègia espanyola era evitar que se'n parlés a

'A Davos, tothom parlava de la independència de Catalunya'. ELISABETH MAGRE

fora. Sabien que si se'n parlava, la posició feble era la seva. No pots convèncer la gent que els arguments de prohibició democràtica són els bons. El 'no pots votar pels meus collons', la gent civilitzada no ho accepta. Que no ens deixin votar és un argument poderosíssim a favor nostre. Una altra cosa és que la gent doni suport a la independència. No és així. Però sí que hi ha un suport molt general a la capacitat que tenim de decidir què volem fer. Per a això, trobarem suport a tot arreu. Com que ells saben que tenien una posició dèbil, la seva estratègia era censurar.

—Van perseguir debats, conferències, periodistes...

—A mi em van censurar dues conferències. Em van cancel·lar una conferència a Suècia i una altra a Angola per pressions de la diplomàcia espanyola. Concretament, de l'ambaixador espanyol d'aquests països. Però jo tinc passaport americà. Vaig amb passaport americà. Als organitzadors els deia això: jo sóc

americà, a mi no em pot afectar el que digui l'ambaixada espanyola. Per mi, l'ambaixada espanyola i la del Nepal són el mateix. No poden decidir res sobre les activitats dels ciutadans nord-americans. Només faltaria! Tampoc no han de fer res contra les activitats dels ciutadans espanyols, però a mi encara menys. Jo no sóc espanyol.

—El xantatge els funcionava en alguns casos.

—Sí, és clar. Comprarem uns quants tancs, o farem no sé quins tractes militars, en canvi d'impedir la llibertat d'expressió quan es tracti de parlar de Catalunya. L'estratègia de voler que no es parli d'allò que no els convé va destinada al fracàs. Guardiola es posa un llaç i tot el Regne Unit parla de la independència de Catalunya durant dues setmanes. I la cosa ha arribat al parlament britànic. Com deia, vam perdre l'oportunitat de fer la millor estratègia, que era accelerar després de l'1 d'octubre. Però ara la millor

estratègia que tenim és aguantar fort i que sigui l'estat espanyol que s'extendeixi.

—En un capítol del llibre parlem del funcionament de les colònies espanyoles. No trobeu que hi ha moltes similituds amb la situació actual?

—Sí. Trec l'explicació del llibre Per què fracassen les nacions, de Daron Acemoglu i James Robinson. Sí que hi ha moltes coses que són iguals que l'estratègia colonial. Fins i tot la retòrica. Ells fan aquest discurs en positiu: 'Salvem la democràcia, nosaltres respectem la llei.' Van ser incapaçs de justificar l'esclavisme i la tortura que van practicar a les colònies. Aleshores també volien vendre aquest missatge de salvació: 'Els donem la capacitat de ser cristians', deien aleshores.

—Pretenien convertir les víctimes en les grans beneficiades del seu salvatisme.

—Quan van crear la institució de l'encomienda, que és esclavisme nu i cru, ells amagaven què era en realitat. Els governadors de la colònia, donaven encomendados als amics i als colons. Eren nadius que treballarien per a ells. Però no volien que es digués que era 'esclavisme' perquè deien que, en canvi d'allò, hi havia un capellà que els ensenyava la religió cristiana. En la seva retòrica —i en el seu cap, segurament també—, en una època en què l'esclavitud no es veia bé a Europa, ells consideraven que feien un favor als colonitzats. Aquesta retòrica goebbelsiana la veiem també avui. Em sorprèn com giren la realitat. I em sorprèn com arrela la idea que els supremacistes som nosaltres.

—Voleu dir que arrela?

—Vejam. Analitzem la seva gran obra dels últims temps. Es diu Tabàrnia. Com es diu la part de Catalunya que no és Tabàrnia? Tractòria. A veure, hi ha res més supremacista que això? Tabàrnia, la gent sofisticada de ciutat, cosmopolita... I els altres són pagesos endarrerits... Aquesta és la seva idea. I aquests que

fan aquests plantejaments ens diuen supremacistes a nosaltres? En la història recent d'Occident no hi ha hagut res més supremacista que Tabàrnia. I ens acusen a nosaltres de supremacistes? Que es mirin al mirall. L'Arrimadas diu que ella no defensa això de Tabàrnia, però considera que ha aconseguit posar els independentistes davant el mirall. No, no, no. Us hi ha posat a vosaltres, davant el mirall, Arrimadas! El mirall d'això sou vosaltres.

—Girar la truita sempre.

—S'ha demostrat sens dubte qui són els supremacistes, els racistes, els clasistes i els que desperten odi. Fan servir la mateixa retòrica del colonialisme de sempre. Diuen que ho fan per nosaltres i que no és esclavisme. Ens ajuden, diuen. Tot continua igual. I, parlant de colònies, m'agradaria que tothom recordés com es va fer la independència de l'Índia.

—Ens hi ajudeu?

—La independència va començar quan el govern colonial va decidir que les úniques empreses que podien vendre sal havien de ser angleses. Van pretendre imposar el monopoli de la sal a favor dels anglesos. Tothom havia de comprar sal anglesa i ningú més no en podia produir. No podies anar al mar, evaporar l'aigua i quedar-te la sal. Això era il·legal. Aleshores, Gandhi va anar caminant mil quilòmetres per arribar a la platja per agafar la sal. Va dir que no acceptava aquella imposició i que els indis podien fer sal. Va fer la Marxa de la Sal. Va començar a caminar ell tot sol. I s'hi van afegir dues persones, deu, un centenar. I, finalment, milers i milers. Tots caminant cap al mar per fer sal. I els anglesos el van fotre a la presó.

—Gandhi va ser empresonat per sedició i el tribunal deia que seria alliberat si la seva gent renunciava als seus objectius...

—Va passar anys a la presó per rebel·lió. I la independència de l'Índia va tardar deu anys. Però va arribar. I ara nosaltres fem sal. Ara fem sal. ■

L'única manera de salvar-se de la presó era declarar la independència després del referèndum

S'ha demostrat qui són els supremacistes, els racistes, els classistes i els que generen odi

És viable el sistema de pensions actual?

L'Aravot Milers de persones es manifestaran per un sistema de pensions dignes · L'actual sistema de les pensions, tal com és formulat, és inviable

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

Aquest dissabte, milers de persones es manifestaran a les principals ciutats del país i de l'estat espanyol per exigir un sistema de pensions dignes i per protestar contra la pèrdua de poder adquisitiu, causada, denuncien, pels interessos i la gestió del govern espanyol. Es preveu que les manifestacions siguin massives i esdevinguin un punt d'inflexió, després de setmanes de mobilitzacions arreu, especialment a Bilbao, on es van sortir al carrer 35.000 manifestants el 22 de febrer.

L'actual sistema de les pensions, tal com està formulat, serà inviable aviat, ja que el 2017 ha tingut un dèficit de 18.800 milions d'euros, malgrat que s'ha assolit la recaptació de cotitzacions més gran de la història i l'economia ja no està en crisi i ha crescut a un 3,1% del PIB.

La inviabilitat de l'actual sistema de pensions

L'actual sistema delimita entre les pensions contributives, que són pagades amb contribucions socials, o sigui la jubilació, la incapacitat o per defunció (viduïtat o orfandat), mentre que les no contributives són pagades amb els pressupostos de l'estat, quan el ciutadà no té els recursos suficients però no ha cotitzat el temps suficient.

La tendència mostra clarament que la situació de la Seguretat Social serà com més va més insostenible, ja que s'espera que creixi el nombre de jubilats, cosa que s'afegeix a una alta taxa de desocupació

i a la reforma laboral del 2012, i que hi hagi més temporalitat i uns salaris més baixos, que fa que també siguin més baixes les cotitzacions.

Si ho comparem amb dades d'abans de la crisi, ara hi ha un milió de pensionistes més i un milió menys de cotitzants. La proporció actual és de 2,23 afiliats per jubilat, però segons l'OCDE, la relació serà d'1,3 l'any 2050.

Una de les solucions momentànies va ser crear un fons de reserva de les pensions per poder pagar les pensions quan baixessin les cotitzacions i aquestes fossin inferiors a les despeses de les jubilacions.

En un principi, per llei, la quantitat màxim que es podia retirar del fons cada any no podia ser superior al 3% de la despesa total, però el 2012 el govern de Rajoy va eliminar aquest límit i el fons s'ha buidat per pagar altres despeses, principalment les pagues extres.

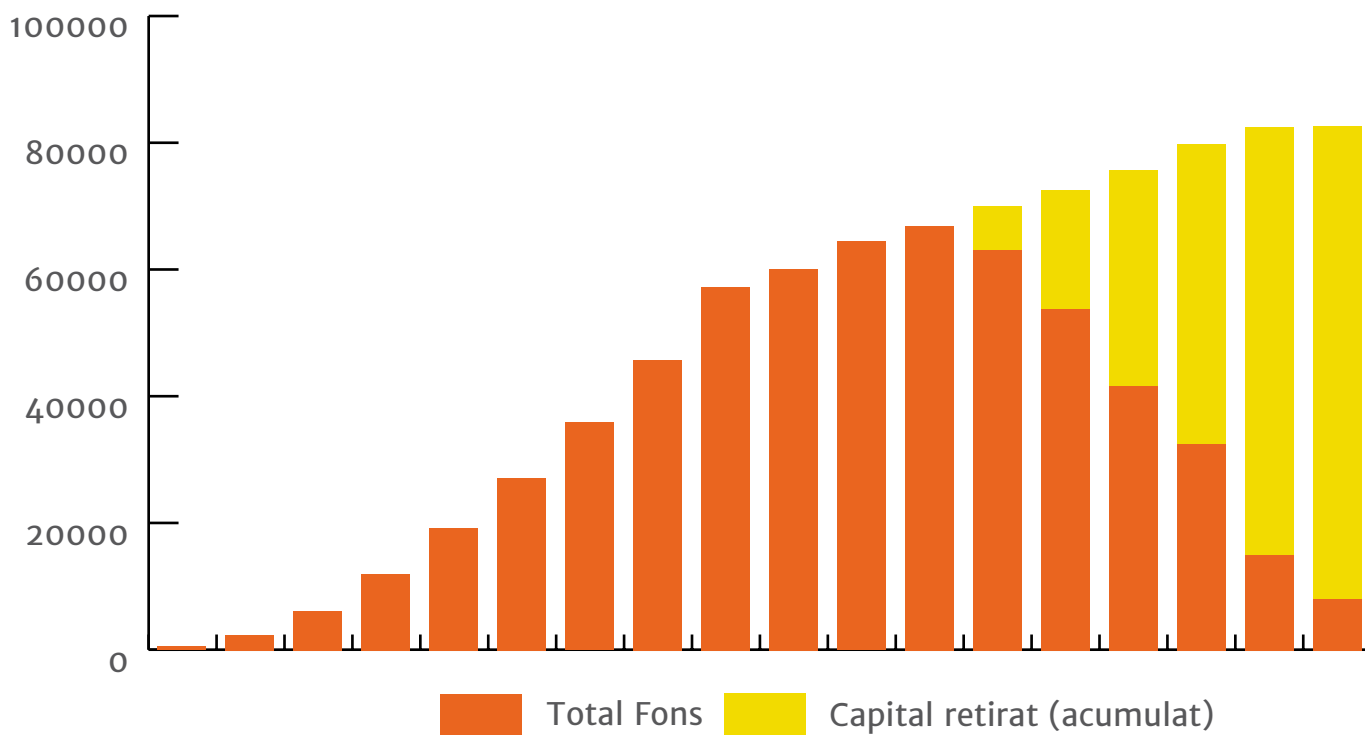
Això ha fet que enguany la Seguretat Social hagi demanat 15.000 milions de préstec al Tresor per a pagar les pensions, que s'afegeixen als 10.192 milions ja prestats l'any passat.

Hi ha alternatives?

El creixement del dèficit entre despesa de les pensions i les cotitzacions ha anat acompanyat d'una reducció del poder adquisitiu dels pensionistes. Si fins al 2012 les revaloritzacions anaven lligades a la inflació (IPC), un decret del govern Rajoy elimina aquesta relació i estableix el mínim que poden créixer en un 0,25%, que són menys de tres euros més de pensió.

Manifestació de pensionistes el 6 de març. ACN

Evolució del Fons de Reserva de la Seguretat Social des del 2000 fins al 2017. vw

La previsió de creixement de l'IPC se situa en l'1,5%, per tant, comporta clarament una pèrdua de poder adquisitiu any rere any. Els defensors de les pensions que sortiran al carrer exigeixen una pensió mínima de 1.080€, que representa el 90% dels 1.200€ que la Carta Social Europea considera que és el mínim per a un salari digne.

La reivindicació és clara. La producció ha canviat les últimes dècades, per tant, la clau és la riquesa estatal, no pas el nombre cotitzacions. Les pensions contributives es paguen exclusivament amb cotitzacions, o sigui de la transferència dels treballadors actuals als qui han treballat amb anterioritat, però no ha de ser així necessàriament, i s'hi podrien implicar altres actors.

A més, consideren que les pensions són un dret i un servei públic que s'han

La Marea Pensionista considera que voler mostrar que les pensions són inviables té com a objectiu fomentar els plans de pensió privats

guanyat els treballadors. De la mateixa manera que ningú no demana que l'exèrcit sigui autosuficient i no tingui dèficit, tampoc no ho han de ser les pensions, que no han de ser necessàriament viables només amb les cotitzacions i es poden pagar amb impostos.

Una de les defensores de les pensions més activa, la doctora Miren Etxezarreta, es demana: si malgrat la crisi, ara hi ha el doble de producció o més que el 1977, però la població només ha crescut un 25%, per què no hi ha diners? I considerant que caldria encaminar-se cap a una reforma fiscal en què les empreses paguin més.

La Marea Pensionista considera que voler mostrar que les pensions són inviables té com a objectiu fomentar els plans de pensió privats i donar diners a bancs i assegurades. Però insisteixen

que els fons privats tenen més riscos i menys beneficis i qüestionen que es continuïn fent deduccions de la renda (que poden ser de 240€ per cada 1.000€) per a obrir-se un pla de pensions privat.

Com es pot fer viable?

Més enllà de les propostes que abanderaren els defensors de les pensions, tant PSOE com Podem han demanat de crear impostos dedicats a cofinançar les pensions, concretament a la banca i a les transaccions financeres. Per la seva banda, el Cercle d'Empresaris va suggerir d'avançar l'edat de jubilació a 75 anys.

El govern espanyol, més enllà de les propostes de lluitar contra el frau i augmentar la feina i la qualitat, ha basat la seva estratègia a reduir els costos en un sistema que, tal com és pensat, tard o d'hora serà inviable.

El primer pas s'ha fet amb les grans mobilitzacions, que han posat sobre la taula que l'actual sistema no es pot aguantar només prenent drets als treballadors

L'executiu espanyol ha endarrerit l'edat de jubilació als 67 anys. Això, a la vegada, vol dir que es manté un alt atur juvenil, s'augmenten el mínim les pensions i s'introdueix el factor de sostenibilitat a partir del 2019, quan es lliga la pensió inicial a l'esperança de vida.

A partir de l'1 de gener del 2019, la pensió inicial serà més baixa en comparació amb l'actualitat, uns 75 euros menys a l'any. Es coneix com a factor d'equitat intergeneracional: com que l'esperança de vida creix i la gent viurà més temps, la pensió es repartirà durant més anys. Diuen que la quantitat serà la mateixa i equivalent, i que es cobrarà menys però durant més de temps.

Propostes de futur

Una de les propostes que ha agafat més força els darrers anys és el model de Seguretat Social de la Renda Bàsica Universal, amb què tots els ciutadans sense cap mena de condicionants reben regularment una suma de diners.

Segons un estudi de la Universitat d'Oxford, un 47% dels treballs qualificats i no qualificats són amenaçats per l'automatització. Això vol dir que, si hom no té la capacitat de crear un nombre igual de llocs de feina, és molt possible que com més va hi hagi més gent desocupada. A banda, es reduiria la burocràcia, ja que el fet d'oferir una renda mínima per a viure faria que s'eliminassin altres prestacions o ajudes.

Els partidaris de la renda bàsica universal consideren que milloraria la qualitat de vida de les persones, sobretot dels grups socials amb un nivell adquisitiu molt baix, i evitaria que els ciutadans estiguessin disposats a acceptar feines precàries. També disminuiria el treball il·legal, i això voldria dir que l'estat es talviaria diners en burocràcia i en investigacions en frau fiscal.

Els contraris, per la seva banda, diuen que la inflació econòmica pujaria, i consideren que la gent treballaria i estudiaria menys, i això portaria conseqüències molt negatives per a la societat a

llarg termini en democràcia, cultura, educació i valors cívics, morals i ètics. Hi ha també els qui en qüestionen la viabilitat i els qui, a més, veuen que seria un efecte crida per a la immigració.

Una altra solució que es comença a tenir en compte és l'impost al robot. Els propietaris dels robots que desplaçarien la mà d'obra humana n'haurien de ser responsables legalment, és a dir, que haurien de contribuir a la Seguretat Social com qualsevol altre treballador. Que els robots cotitzessin ajudaria a pagar, per exemple, les pensions i permetria de completar línies generals de polítiques socials.

El primer pas s'ha fet amb les grans mobilitzacions, que han posat sobre la taula que l'actual sistema no es pot aguantar només prenent drets als treballadors i poder adquisitiu als jubilats. I, com diuen els activistes de la Marea Pensionista, la seva lluita no és pensada solament per als de la seva generació, els pensionistes, sinó especialment per als seus fills i néts. 📺

‘Hi ha un procés d’acumulació de ràbia i insatisfacció’: pensionistes en peu de guerra contra el govern espanyol

Pensions Diversos col·lectius han convocat mobilitzacions arreu del país i de l'estat espanyol per a protestar contra l'augment del 0,25% de les pensions i per a exigir que s'assegurin les pagues

REDACCIÓ

Els pensionistes estan en peu de guerra contra el govern espanyol. L'augment del 0,25% de les pensions enguany, per sota de l'IPC, els ha fet perdre més poder adquisitiu i el malestar ha esclatat en un clima de protestes i mobilitzacions. El 22 de febrer, milers de pensionistes van manifestar-se arreu del país i avui hi ha convocades noves manifestacions. També a Madrid, aquell dia, els pensionistes van encarar-se amb la policia espanyola davant el congrés.

Hi ha diverses entitats que han convocat, a més dels sindicats majoritaris CCOO i UGT, com ara la Marea de Pensionistes i la Coordinadora Estatal per la Defensa del Sistema Públic de Pensions. Les mobilitzacions poden tornar a omplir els carrers. ‘Hi ha un procés d’acumulació de ràbia i insatisfacció de molta gent’ –explica Celestino Sánchez, activista social de llarga trajectòria i membre del col·lectiu Iaioflautes–. ‘Ens preguntàvem com va sorgir el 15-M o com va esclatar el procés d’independència de Catalunya i crec que el moviment dels pensionistes és el mateix cas,

un procés acumulatiu i una organització social que posa el problema damunt la taula’.

El principal motiu de les mobilitzacions és aquest augment de la pensió, que consideren insuficient. A més, hi ha una preocupació creixent per la sostenibilitat del sistema. El PP, des del 2012, ha tret diners de la guardiola de les pensions de la Seguretat Social –dels 66.813 milions d’euros als 8.094 actuals–. A més, el Banc d'Espanya ha advertit que la taxa d'atur hauria de baixar al 6% perquè el sistema continuï sent sostenible.

Sánchez acusa CCOO i la UGT de pujar al carro i de ser ‘còmplices’, juntament amb el PP i el PSOE, de la situació del sistema públic de pensions. ‘Els sindicats només volen que hi hagi mobilitzacions per a negociar ells d’acord amb els seus interessos, que no són els que plantegen la Marea de Pensionistes, els Iaioflautes i els altres col·lectius’. Argumenta que hi ha prou capacitat recaptatòria per a assegurar la viabilitat d’unes pensions dignes, però critica que el govern espanyol prefereix gastar-se els diners

Manifestació de pensionistes a Barcelona. BCNEC

en ajudar la gran banca, rescatar autopistes i pagar obres públiques a les constructors, a més dels diners que es perden per la corrupció.

‘L’estat espanyol està en fallida, no té viabilitat des d’un punt de vista polític. Les mobilitzacions per les pensions, la República Catalana, les protestes contra el TGV

a Múrcia... s’ha hagut de fer grossa perquè s’adonin que està passant’, continua. ‘És important fer bullir l’olla, crec que es mobilitzacions d’avui significaran un abans i un després. L’estat, la gran banca, l’IBEX-35 i l’establiment estan una mica aconllonits’, afegeix. ■

Lectura del manifest en una de les manifestacions de Somescola. ACN

Somescola prepara una demostració de força en defensa de l'escola

Educació La marxa unitària, amb el lema 'L'escola catalana, democràtica i cohesionadora, no té por', comenarà a les 17.00 a la ronda de Sant Pere

REDACCIÓ

Les entitats de la plataforma Somescola es manifestaran avui a Barcelona al costat de tota la comunitat educativa per blindar el model d'escola catalana i oferir una imatge d'unitat arran dels atacs al model d'immersió lingüística. La marxa unitària, amb el lema 'L'escola catalana, democràtica i cohesionadora, no té por', sortirà a les cinc de la tarda de la ronda de Sant Pere amb el passeig de Gràcia i acabarà a l'Arc de Triomf, on es farà l'acte final i es llegiran els manifestos.

En la conferència de premsa per a presentar la manifestació, el vice-president d'Òmnium, Marcel Mauri, va defensar que el model d'escola catalana era crucial i un pilar fonamental per a la cohesió social, un model d'èxit i de consens avalat internacionalment. Per això va queixar-se que ja estaven farts del xantatge del govern espanyol en forma de lleis o recursos als tribunals en contra de la immersió lingüística, i últimament també contra docents en concret per suposats adoctrinaments i

Animen la ciutadania a assistir a aquesta manifestació 'unitària, transversal i sense fissures'

delictes d'odi arran de l'1-O. En aquest sentit, va lamentar que dos professors de la Seu d'Urgell continuïn investigats judicialment, tot i que la causa contra els altres sis s'ha arxivat.

Per tot això, animen la ciutadania, no solament docents i familiars d'alumnes, a assistir a aquesta manifestació 'unitària, transversal i sense fissures'. Una mobilització que, diuen, és compatible amb l'assistència a la manifestació del matí en defensa d'unes pensions dignes.

7DIES

{ La selecció de la setmana { 12-16 de març

Divendres 16.

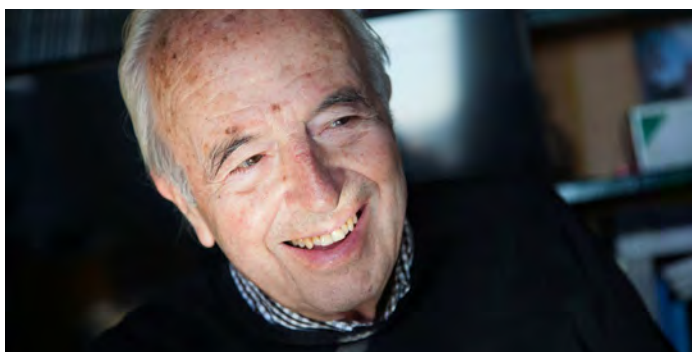
John Carlin: 'A Madrid no n'hi ha prou d'anar contra l'independentisme, s'ha de menysprear, gairebé odiar'

ELISABETH MAGRE

Dimarts 13.

Jaume P. Sayrach: 'Cal passar de la submissió a la rebel·lió i a cridar'

ELISABETH MAGRE

Dijous 15.

Eva Millet: 'Hi ha pares helicòpter, pares piconadora, pares guardaespalles, pares mànager i pares entrepà'

ORIOL BÄBLER

ARA QUE VE LA PRIMAVERA... PARLEM D'UNA REVOLTA?

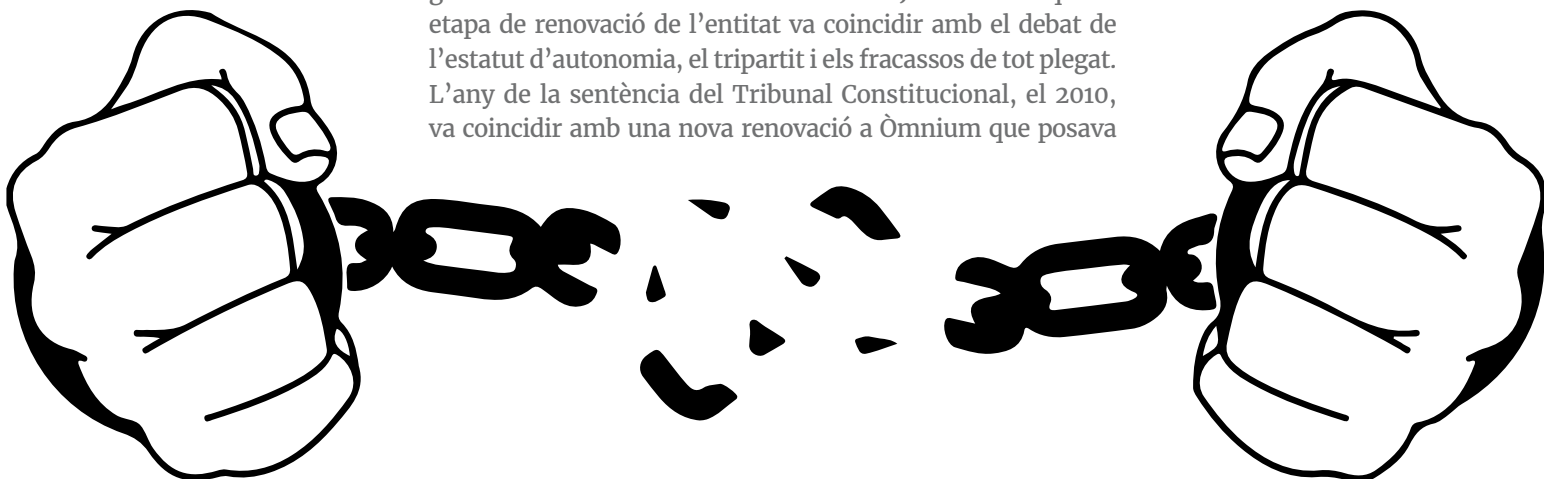
PERE CARDÚS

«Si aquestes entitats no recuperen la iniciativa, tan sols queda una opció: crear nous referents, aprofitar els que ja s'han començat a organitzar – penso en els CDR – i deixar d'esperar el dia que torni a sortir el sol per tornar a caminar»

No entenc de cap manera què fan els partits polítics amb el mandat de l'1 d'octubre. És evident que hi ha actituds i objectius diferents a Junts per Catalunya, Esquerra Republicana i CUP. També és diferent l'impacte de la repressió en cadascun d'ells. Però precisament per això els entenc encara menys. No em puc creure que ningú es pensi que fent bondat les coses aniran millor i algú podrà respirar. Sembla mentida que tants anys d'història explicada i escrita no serveixin de res en un moment així. I sembla encara més mentida que s'arribés a la tardor del 2017 amb la voluntat d'exercir l'autodeterminació i fer la independència amb tan poca preparació 'espiritual' o 'psicològica' de les persones que voluntàriament (i això cal recordar-ho) s'hi havien posat al davant.

Com deia, tot això em costa molt d'entendre. Si la repressió és un fre cap a la llibertat, ja ens podem oblidar de la independència, de la República i, fins i tot, de les engrunes de l'autogovern. I si no entenc que això passi en l'àmbit d'alguns partits (Esquerra i algun sector de Junts per Catalunya) que són al parlament i que voluntàriament s'han presentat a unes eleccions imposades amb programes que defensaven la República, encara entenc menys l'actitud de les organitzacions de la societat civil.

Parlem clar. Òmnium no es va crear per fer la independència. Era una entitat que treballava per la normalització lingüística, cultural i per 'fer país' en el sentit patriòtic de l'expressió. Després d'uns anys llargs d'antigor estètica i mental, un equip de gent va renovar l'entitat amb l'entrada de Jordi Porta. Aquella etapa de renovació de l'entitat va coincidir amb el debat de l'estatut d'autonomia, el tripartit i els fracassos de tot plegat. L'any de la sentència del Tribunal Constitucional, el 2010, va coincidir amb una nova renovació a Òmnium que posava

Si la repressió és un fre cap a la llibertat, ja ens podem oblidar de la independència, de la República i, fins i tot, de les engrunes de l'autogovern

Sembla que xutem la pilota endavant esperant un moment millor per a plantar-nos

Muriel Casals al capdavant. I després d'haver organitzat la multitudinària manifestació del 10 de juliol, l'entitat va fer una evolució política decidida cap a l'independentisme que va culminar la tardor del 2012 amb un acte declaratiu a Santa Coloma de Gramenet. Concretament, pocs mesos després de l'assemblea constituent de l'ANC al palau Sant Jordi.

A partir d'aquell moment, amb l'organització de les espectaculars manifestacions dels Onze de Setembre, els concerts per la llibertat i milers de convocatòries, actes i accions a tot el Principat, les dues entitats foren les promotores del moviment independentista que exigia als presidents que posessin urnes, que fessin preguntes clares, que fessin llistes conjuntes o que complissin els compromisos electorals. Si bé Òmnium no s'havia creat el 1961 per fer la independència, l'Assemblea sí que era un instrument pensat i fet per aquest objectiu polític. De fet, l'ANC té aquest compromís de dissoldre's l'endemà de la independència que el feia tan útil en el compromís d'unitat de gent d'orígens, idees i mentalitats diverses.

Puc entendre –encara que em costa molt– que el sentit històric d'Òmnium el porti a un cert conservadorisme davant les amenaces de l'estat espanyol. Em sap greu si el creixement fins a cent mil socis tenia un sentit d'enfortir l'entitat per a fer més forta la defensa de la independència. Perquè de moment, sembla que xutem la pilota endavant esperant un moment millor per a plantar-nos. No puc entendre de cap manera que l'ANC faci el ronso. I si es posa en risc l'entitat, no passa res de res. L'endemà se'n crea una de nova. I no parlo de molta gent de base que està disposada a tot per defensar allò que havíem guanyat l'octubre.

Cal recuperar la iniciativa, alçar un mur contra el feixisme i tornar a somriure. Aquesta vegada amb menys lliris i més determinació

Sempre havia sentit que les revolucions es feien a la primavera. Nosaltres la vam intentar una tardor. Deixem enrere l'hivern?

Els dos presidents de l'ANC i Òmnium van ser empresonats a mitjan octubre. Abans de la declaració d'independència al parlament. Van ser els primers. Era un missatge ben clar de l'estratègia que l'estat espanyol havia posat en marxa el 20 de setembre en el primer intent de cop d'estat (executat finalment el vespre del 27 d'octubre). Tenint en compte el carisma de tots dos presidents, Cuixart i Sánchez, per a cada organització era lògic que tingués un impacte emocional fort. Però d'allò fa cinc mesos avui i el més calent és a l'aigüera d'aquestes dues organitzacions. No pot ser que les hagin fet recular fins al punt que ara es dediquin gairebé exclusivament a activitats de defensa i antirepressió. I encara és menys acceptable que ara es dediquin a batalletes internes pel control de l'hortet.

Semblem aquells equips que juguen contra el Barça i que es passen el partit més pendents de no rebre cap gol que no pas d'atacar. I ja sabem què passa quan et tanques al darre-re, que acabes amb un bon sac de gols. Ahir, la Guàrdia Civil entrava amb total impunitat al Palau de la Generalitat i a la seu d'Òmnium. Una vegada més. I ja he perdut el compte de les vegades que els hem deixat entrar a la cuina i han obert la nevera. Si aquestes entitats no recuperen la iniciativa, tan sols queda una opció: crear nous referents, aprofitar els que ja s'han començat a organitzar –penso en els CDR, evidentment– i deixar d'esperar el dia que torni a sortir el sol per tornar a caminar. Cal recuperar la iniciativa, alçar un mur contra el feixisme i tornar a somriure. Aquesta vegada amb menys lliris i més determinació.

Per cert, sempre havia sentit que les revolucions es feien a la primavera. Nosaltres la vam intentar una tardor. Deixem enrere l'hivern?

JOHN CARLIN

‘A Madrid no n’hi ha prou d’anar contra l’independentisme, s’ha de menysprear, gairebé odiar’

El periodista anglès critica amb duresa la repressió de l'estat espanyol i també la 'ingenuïtat i infantilisme' dels dirigents independentistes

ELISABETH MAGRE

JOSEP CASULLERAS

John Carlin (Londres, 1956) ha recorregut bona part del món com a corresponent de diaris americans i britànics. Va viure de primera mà la fi de l'*apartheid* a Sud-àfrica escrivint per a *The Independent*. Després va canviar de destinació, però el coneixement que tenia del país, del conflicte i

de Nelson Mandela el va dur a escriure el seu llibre de més impacte: *El factor humà* (la Campana, 2008), on relata la capacitat de seducció de Mandela envers els seus oponents polítics. Una habilitat política, la del respecte a l'adversari, el talent i la visió estratègica, que troba a faltar en la immensa majoria de di-

rigents polítics de tot el món. I també d'Espanya i de Catalunya. És coneguda la seva oposició a l'independentisme, tant al català com a l'escocès, però l'ha colpit la manera com l'estat espanyol ha desplegat la repressió. S'ha sentit decebut d'una Espanya que s'imaginava més democràtica.

El ressentiment hi és i continuarà, i és el que, entre més coses, mantindrà viva la flama de l'independentisme

Una cosa en l'establishment' espanyol que abans no havíem volgut veure: un cantó fosc i antiquat

L'octubre passat va ser acomiadat d'El País, on feia anys que escrivia, arran d'uns articles crítics amb la posició del govern espanyol contra l'independentisme. En parla en aquesta entrevista, en què es demana com pot ser que la qüestió territorial susciiti aquesta resposta tan visceral entre molts espanyols, fins al punt que l'espai per a la dissensió del discurs oficialista és penalitzada. Ara no li falta pas feina i, en un moment de parèntesi que fa enmig dels projectes que té engegats, ens rep a Sitges, on baixa des de Londres sempre que pot, amb el desig d'acabar-se instal·lant ben a prop de la llum de la Mediterrània. Fa poc ha començat a fer classes de català de Londres estant.

—Com veieu la situació, ara, a Catalunya?

—Sospito que tard o d'hora hi ha d'haver un referèndum, però ara som en aquesta mena de llimbs. Sembla que el moviment independentista ha perdut força i hi ha aquestes pugnes internes, però això no vol dir que desaparegui el desig d'independència d'un percentatge important de catalans. Això que ha passat aquests últims mesos, les càrregues policiaques de l'octubre i les detencions i la gent que continua a la presó, afegit a una percepció de molts catalans durant els últims sis o set anys que hi ha hagut un patró de falta de respecte envers ells per part de Madrid, es transformen en un ressentiment que molta gent desa als seus intestins, i que avui potser no és tan visible però que no s'oblida. El ressentiment hi és i continuarà, i és el que, entre més coses, mantindrà viva la flama de l'independentisme.

—És que aquesta repressió pot marcar molta gent durant generacions.

—No s'ha de menystenir el ressentiment. Mai. És una emoció tremendament poderosa. Tu pots sentir un ressentiment envers el teu pare, per alguna cosa que va fer quan tenies quinze anys. Això deixa una empremta, crea una bilis que segurament t'afectarà la resta de la vida. I no tan sols envers el teu pare sinó envers el món. És potent en el terreny personal,

però també en el terreny col·lectiu. El ressentiment és un motor molt potent per a les accions humanes, en el terreny personal, familiar, col·lectiu i nacional.

—Us hauríeu imaginat mai una situació de repressió com aquesta per part d'Espanya?

—Vaig viure uns quants anys a Espanya; la meva mare és espanyola i tinc molta família a Madrid. I la veritat és que per la meva feina a El País tots aquests anys i pels meus interessos no em vaig fixar gaire en la política espanyola. Jo ja en tenia prou escrivint sobre els EUA, sobre Colòmbia... Professionalment, no em cridava gaire l'atenció i vaig tenir una mena de somni daurat que vivíem en una democràcia moderna i tot era fantàstic.

—I això que ha passat us ha impressionat.

—Aquests últims sis mesos he tingut una enorme decepció pel que veig en la política espanyola en general. I tampoc no n'exclouré l'independentisme català. Però em decep més i veig més sinistra la resposta de l'estat i de l'establishment espanyol envers Catalunya. I no només sóc jo. Tinc grups d'amics que comparteixen amb mi el fet de ser *guiris* que parlem espanyol molt bé, que hem viscut a Espanya; penso en un parell el nom dels quals no puc dir, que són gent políticament molt sofisticada i que coneixen el panorama polític espanyol des de fa més temps i més a fons que no pas jo. I tots, sense excepció, compartim aquesta sensació de decepció i d'haver vist una cosa en l'establishment espanyol que abans no havíem volgut veure: un cantó fosc i antiquat.

—A la premsa espanyola diuen que són exemplars.

—Llegeixo articles en la premsa espanyola de gent indignada denunciant gent com jo i mitjans estrangers que diuen que Espanya no és una democràcia moderna; responen que sí que ho és. Doncs em sap greu, noi, no ho sou! I la vehemència i la indignació amb què la gent insisteix que són un país democràtic i modern també delata un cert complex que em pen-

La incapacitat d'entendre aquest factor emocional que hi ha en l'auge de l'independentisme és extraordinària

A Carlin l'ha colpit la manera com l'estat espanyol ha desplegat la repressió.

ELISABETH MAGRE

sava que no hi era. Això em deprimeix; aquest complex d'inferioritat de molts espanyols envers uns altres països, com el Regne Unit. Ha estat decebedor haver vist aquest cantó fosc, venjatiu, cruel, groller, absolutista en l'establishment polític espanyol en general i en el govern actual del PP en particular.

—La posició del PSOE us ha decebut també?

—El PSOE hauria pogut insistir més aquests últims anys a intentar trobar una solució negociada, un diàleg...

—I l'independentisme?

—Mireu, jo crec que els independentistes han estat fabulosament irresponsables i infantils, també. Van declarar unilateralment la independència basant-se en un referèndum que no va ser, perquè va ser una mobilització política per a la qual haurien d'haver trobat més suport parlamentari i civil. I quan veig alguns d'aquests líders independentistes penso en polítics universitaris jugant, allunyats del món real, en el seu idealisme. No toquen de peus a terra, i això acaba fent

mal a la gent i els acaba fent mal a ells. Però el deure del govern espanyol era fer el paper d'adult, i a la seva manera ha tingut també una posició infantil, però amb més armes. I actuant més com a pinxos.

—Critiqueu l'establishment, però a Espanya hi ha una acceptació social també de la repressió.

—Exacte, sí. La meva decepció s'estén a Espanya en general. Això potser ho vaig veure més que no vosaltres, els catalans. Jo viatjo molt per Espanya i sense ser català la gent és franca amb mi i em diu què pensa del 'catalans'. Segurament si tu vas a Cadis seran més cortesos, però a mi moltes vegades, sobretot aquests últims quatre anys o cinc, m'ha sorprès i ha estat molt dur d'escoltar la normalitat amb què gent normal i perfectament simpàtica i agradable i fins i tot progressista malparlava dels catalans. Hi ha alguna cosa. Hi ha una cosa visceral anticatalana molt estesa. No sé en quin percentatge, però el PP i més partits han calculat que si no van en aquesta onada, si hi van contra, s'arrisquen a perdre vots. És bastant depriment. Però

és també un argument potent a favor de l'independentisme. Jo sempre m'he oposat a l'independentisme, i ho continuo fent de manera racional. Però entenc molt millor aquests últims anys l'impuls independentista. El fons de tot això crec que és absolutament emocional. I l'independentisme es basa en factors emocionals, també.

—Però l'independentisme era minoritari a Catalunya i ha esclatat aquests últims anys per molts factors.

—Sí, i he escrit sobre tot això. La gran pregunta per a mi és com és que això ha crescut i ha passat d'un 14% a un 50% en tan poc temps. És una pregunta que a la resta d'Espanya no em volen contestar. I cada vegada que parlo amb coneguts, amics meus de Madrid visceralment contraris a l'independentisme català, els dic que tots els amics catalans em diuen la mateixa cosa: falta de respecte, maltractament. I em miren com si fos un nen que no entén res. 'Com que maltractament? Què dius?' I em diuen que tot és perquè no volen distribuir els seus diners. La incapacitat d'entendre aquest factor emocional

que hi ha en l'auge de l'independentisme és extraordinària. A la resta d'Espanya hi ha una increïble falta de comprensió sobre la mentalitat política i l'emoció política que hi ha a Catalunya. És com si els parlessin de Síria; no ho entenen. He sentit això mateix quan he anat al País Basc, la incapacitat d'empatia, de posar-se al lloc dels bascs i els catalans. Ara, a Madrid no és tothom així, sobretot la gent jove. Hi veig una mica d'esperança. Moltes vegades penso que a Espanya li aniria bé un canvi generacional.

—Aquesta és l'altra Espanya?

—Sí. I en general la veig en gent jove. No dic que sigui matemàtic, però potser hi ha una diferència entre la gent que va néixer i es va criar en l'època de Franco i la que no. La gent de cinquanta en amunt, que és la que mana, la que hi ha a l'establishment, es va criar en aquella època i és incorregible: té uns complexos d'inseguretat sobre ser espanyols al món, sobre el trencament d'Espanya, la integritat territorial... En la gent jove, hi veig més seguretat; gent que ha

viatjat més, que té més coneixement de l'anglès... En la generació anterior veig, en canvi, uns complexos i una mentalitat absolutista, dictatorial, franquista, vestigis del sistema. I jo necessito creure que la generació següent, la que té vint anys, trenta i quaranta, ho canviarà això. Perquè és depriment veure aquest cantó fosc, aquesta mà dura absolutista, acompanyat dels complexos patètics i estúpids, la inseguretat... És lamentable.

—A Madrid és difícil de mantenir un discurs públic diferent de l'oficialista sobre Catalunya? Per això us van fer fora d'El País?

—Hi ha una mena de pensament únic. O ens fas costat al cent per cent o vas contra nosaltres. En el meu cas, sempre he deixat clar en tot allò que he escrit i en les entrevistes que no vaig a favor de l'independentisme, ni tampoc a Escòcia. Però no n'hi ha prou, amb això. S'ha de menysprear absolutament els independentistes, gairebé odiar-los i faltar-los al respecte de manera visible i sistemàtica. No n'hi ha prou d'anar contra la idea;

s'ha d'anar contra les persones favorables a l'independentisme, i s'ha de donar suport a la posició del govern espanyol, defensant la llei i la constitució. I hi has d'estar al cent per cent. I m'ha cridat l'atenció com Podem ha hagut de callar més. Em fa la impressió que davant aquest corrent anticatalanista han hagut de modular el missatge perquè han calculat que perdrien vots.

—Tan estesa és, aquesta percepció?

—Mireu, parlava amb una persona de Madrid molt intel·ligent, molt brillant, pels volts de Nadal, sobre Catalunya. Li deia que hi havia unes culpes compartides per tot aquest merder. I teníem una conversa força racional i intel·ligent amb aquest home, quan de sobte em va dir que els independentistes són uns nazis. I li vaig dir que no podia continuar aquella conversa. Perquè ja era impossible fer-ho de manera racional; que una persona com ell, tan intel·ligent, digués que aquesta gent són nazis t'obre la finestreta i veus el fons irracional, gairebé boig de tot això. Si una persona tan brillant parla així, no

*És depriment
veure aquest cantó
fosc, aquesta mà
dura absolutista,
acompanyat dels
complexos patètics
i estúpids, la
inseguretat...*

Carlin s'ha sentit decebut d'una Espanya que s'imaginava més democràtica. ELISABETH MAGRE

vull ni pensar com pensa un altra mena de gent i els Rajoy i companyia. Parles amb gent i delaten aquesta ràbia. I en la decisió d'El País de fer-me fora hi va haver un punt de ràbia, una cosa irracional.

—L'independentisme català sempre ha defensat la via pacífica. I el tracten com van fer al País Basc.

—És que podem suposar que molta gent del món polític i jutges pensen així com aquest amic meu tan intel·ligent, que els independentistes són nazis. Si el punt de partida és que Junqueras, els Jordis i Puigdemont són uns nazis, doncs veuen amb una admirable responsabilitat que almenys els fiquin a la presó. Sí, fan uns paral·lelismes com si fossin ETA i Tejero, com si fos un cop d'estat. És que no permeten ni traslladar-los a presons a Barcelona, com els presos d'ETA que tenen a Extremadura. És absolutament grotesc. I només això demostra que no és veritat que Espanya sigui una democràcia moderna. És vergonyós i lamentable.

—La imatge d'Espanya s'ha malmès internacionalment?

—Lògicament, com passa a tots els països del món, a la gent en general li importa un rave; com a la gent d'Espanya no li importa què passa a Polònia. Però la gent que sí que hi pensa, comparteix això que us deia abans. No sé si va veure un editorial de The Times de Londres de fa uns dies [un editorial que demanava a Rajoy que permetés el retorn de Puigdemont i s'obris un diàleg]. Aquell editorial el va escriure un home que no és precisament un especialista en Espanya però que va reflectir molt bé els sentiments de molta gent. Si l'haguessin publicat a El País o a El Mundo l'haurien acomiadat. I sé qui el va escriure, que és molt de dretes, no és pas un progressista ni un somniador marxista.

—Parleu de la decepció amb Espanya. Però coneixeu molt bé el conflicte al País Basc, i allà ja es veien coses molt fosques.

—Haver empresonat Otegi sis o set anys va ser una altra cosa grotesca. Otegi va ser com el Gerry Adams basc. I Gerry

Adams va tenir sang a les mans; es va demostrar que havia estat dins de l'IRA. No va ser el cas d'Otegi. Adams va tenir un paper importantíssim a segellar la pau a Irlanda, i Otegi va ser una de les tres o quatre persones decisives per a la pau al País Basc. Però a Espanya van tenir aquest mateix impuls, venjatiu, cruel, un pensament absolutista, legalista, que demostra una gran incapacitat de fer política, manca d'imaginació de valentia, d'arriscar-se. Sóc molt crític amb Tony Blair, però reconec que allò que va fer amb Irlanda del Nord va ser admirable: va allargar la mà a aquells terroristes que havien matat molta més gent que no ETA. Va ser pragmàtic.

—Us xoca aquesta actitud de menyspreu quan coneixeu tan bé la manera de fer de Mandela, basada en el reconeixement i el respecte.

—Si en comptes de Rajoy hi hagués hagut un Mandela, el 2012, després de la manifestació de la Diada, quan la cosa va agafar impuls, amb el propòsit mateix de mantenir la unitat d'Espanya, ho hauria resolt tot en una setmana. Amb gests, amb mostres de respecte, amb cortesia, amb diàleg. I amb sentit de l'humor, que aquí no hi és! Aquesta inflexibilitat, aquesta rigidesa... ha de ser l'expressió invisible d'una inseguretat, de manca de talent polític, de valentia, de visió... Tot allò que sí que tenia Mandela.

—El respecte a l'opositor polític.

—És que Mandela va aconseguir convèncer els blancs que cedissin el poder voluntàriament. Si ho reduïm a un factor, ho va fer perquè es va posar a la pell de l'altre, per més que fossin racistes, uns fills de puta que l'havien ficat a la presó. Però es va posar a la seva pell i va fer un esforç per entendre quins eren els seus temors i les seves ansietats i que per qüestions de la vida i de l'atzar aquells països van néixer blancs i eren a l'altre bàndol. Amb aquella sagacitat i generositat, es deia que mereixien el seu respecte. I si no el mereixien, políticament, per una qüestió de pragmatisme, els mostrava respecte perquè així els convenceria. ■

Fan uns paral·lelismes com si fossin ETA i Tejero, com si fos un cop d'estat

Mandela va aconseguir convèncer els blancs que cedissin el poder voluntàriament

El president de la Comissió Europea, Jean-Claude Juncker. ACN

Selmayrgate: l'escàndol que implica el PP espanyol i que podria fer caure Juncker

Comissió europea Martínez Alberola participa en una maniobra per a ascendir Martin Selmayr i consolidar el nucli dur al capdamunt de la Comissió

JOSEP CASULLERAS

Diu que la bombolla europea ha esclatat; que el tedi i la relativa pau interna que hi ha en la rutina diària als edificis de les institucions europees de Brussel·les s'ha acabat. N'és la causa un escàndol de relacions de poder i de favoritisme entre la petita elit que aquests últims anys s'ha fet forta entorn del president de la Comissió, Jean-Claude Juncker. El protagonista i el focus de totes les crítiques, l'alemany Martin

Selmayr, el nou home fort de la Comissió, que va arribar al càrrec de secretari general per un procediment molt dubtós en què ha tingut el paper de protagonista secundària Clara Martínez Alberola, la mà dreta de Juncker i el principal ariet del PP espanyol a Brussel·les contra l'independència català.

Juncker, Selmayr, Martínez Alberola i Margaritis Schinas. Quatre polítics que han actuat amb coordinació, d'esquena a la resta de comissaris i en benefici propi, per a consolidar el seu poder privilegiat al capdamunt de

El procediment que es denuncia és com abocar benzina al foc de l'euroescpticisme

la Comissió. És això que ha enfurismat tant la Comissió com el Parlament Europeu, que ja investiga el cas del nomenament il·legítim de Selmayr com a secretari general. I és alarmant, perquè el procediment que es denuncia, en un moment de crisi de credibilitat i de confiança en les institucions europees, és com abocar benzina al foc de l'euroescpticisme.

La designació de Selmayr ha estat ben ombrívola. Va ser el cap de gabinet de Juncker fins el 21 de febrer proppassat, quan va ser ascendit a secretari general. El càrrec de

Jean-Claude Juncker amb la seva cap de gabinet, Clara Martínez Alberola. ACN

cap de gabinet el va passar a ocupar Martínez Alberola, i Selmayr substituïa el veterà Alexander Italianer. Però ningú no estava al cas que Italianer es retirava, tret de Juncker i de Selmayr; no en van dir res a la resta de comissaris i, en canvi, Selmayr fou nomenat secretari general adjunt, que és un requisit previ per a ser designat secretari general.

Però a Selmayr li feia falta encara un altre requisit per a ser secretari general adjunt: disposar, si més no, d'un candidat alternatiu i que fos una dona. I hi va haver efectivament una altra candidata, que va renunciar al cap de vuit minuts. Selmayr tenia via lliure a esdevenir el principal funcionari de la Comissió, bo i sabent que Italianer ja plegava. Qui era aquesta falsa candidata, utilitzada fraudulentament per a permetre l'ascens de Sel-

L'eurodiputat del PP Esteban González Pons va ser pràcticament l'únic que al Parlament Europeu

mayr? Doncs Clara Martínez Alberola, tal com va revelar el periodista del Libération Jean Quatremer.

Quan es va saber això, tothom es va posar les mans al cap. Aleix Sarri, assistent de l'eurodiputat Ramon Tremosa, explicava d'una manera clara la maniobra fosca de l'entorn de Juncker per a controlar la Comissió: 'Martin Selmayr ha estat el cap de gabinet de Juncker que ha governat amb mà de ferro la Comissió Europea. Durant aquests darrers anys ha marginat la veu de la resta de comissaris i ha obligat que tot passés per les seves mans. Margaritis Schinas, l'infaust portaveu de la Comissió Europea, és la mà dreta de Selmayr. Martínez Alberola, persona de confiança de Rajoy i sospitosa d'haver manipulat la pregunta sobre Catalunya

el setembre del 2015, la seva mà esquerra. Junts han dirigit la CE d'un Juncker absent.'

I destacava reaccions com la d'un dels homes forts de la CDU de Merkel a Brussel·les: 'No ha estat pas Alemanya que ha demanat el nomenament de Selmayr, nosaltres no volem gent que no tingui experiència. Això és un cop d'estat.'

El cap dels liberals, Guy Verhofstadt, pronostica el final de la la Comissió Juncker:

« If the Juncker Commission is not careful, it will have the same fate as the Santer Commission. #Selmayrgate »

I encara, per a reblar l'aliança espanyola en aquest 'cop d'estat' intern, l'eurodiputat del PP Esteban González Pons va ser pràcticament l'únic que al Parlament Europeu va defensar Selmayr, en un ambient de crítica generalitzada. ■

EVA MILLET

‘Hem detectat que hi ha pares helicòpter, pares piconadora, pares guardaespallles, pares mànager i pares entrepà’

Entrevista a la periodista i autora d'alguns llibres d'educació més venuts dels últims anys

PERE CARDÓS

La periodista Eva Millet va publicar el 2016 un llibre que va esdevenir un èxit de vendes: *Hiperpaternidad, del modelo mueble al modelo altar* (Plataforma Editorial, 2016). La seva crítica al model de súper-pares, plena d'ironia i exemples reals, va causar sensació i un debat intens. Dos anys després, aquest febrer, Millet escriu una segona part de les seves reflexions, consells i propostes: *Hiperniños: ¿Hijos perfectos o hipohijos?* (Plataforma Editorial, 2018). Habitualment, comparteix les seves idees al bloc Educa2 i col·labora al Magazine de La Vanguardia. Hi hem parlat sobre aquests nens amb agenda de ministre que van de l'escola a anglès, d'anglès a matemàtiques, de matemàtiques a ioga, i arriben a casa quan ja és fosc i sense temps per a jugar o parlar amb els pares.

—Quan neixen els nens, ja ens avisen que cal agafar-los a tota hora i que no es poden deixar plorar gens... Comença la construcció del sentiment de culpa i l'exigència de sobreprotecció?

—Quan tens un fill, l'instint és protegir el nen. Agafar-lo, donar-li el pit o el biberó. Estar amb ell, amanyagar-lo, petonejar-lo i cuidar-lo molt. Els nadons són més forts que no ens pensem. Però és normal que tinguem aquest instint. Una altra cosa és quan allarguem molt de temps aquesta actitud. Fa temps vaig fer un reportatge sobre la lactància prolongada. Una psicòloga em va explicar que 'educar és deixar anar'. Per educar, cal aprendre a deixar anar el fill progressivament. No és igual un nadó de sis mesos que un nen de sis anys. Educar és deixar anar amb amor i oferir eines al fill perquè sigui independent. És aquí on falla l'estil de criança. Avui ens fan creure que per ser bons pares hem de sobreprotegir els fills. Que hi hem d'estar constantment a sobre. I els hem d'atendre de manera desmesurada. Que els hem de resoldre els problemes sistemàticament. I no tan sols això, sinó que ens hem d'avançar als seus problemes. I això porta a un estrès molt gran a les famílies.

Eduquem a cop de Google i hauríem de fer més cas dels nostres pares

La hiperpaternitat fa els nens molt insegurs, poc autònoms i amb pànic d'equivocar-se

—Confonem estimar els fills amb fer-los la vida fàcil i sense frustracions?

—Exacte. Aquesta és la confusió. Estimar un fill és també dir-li que no. Estimar un fill és confiar en les seves capacitats. Cal entendre que els fills poden fer moltes coses sense la nostra ajuda. Això també és estimar. Hem d'aprendre a estimar sense sentir-nos culpables i sense tenir la impressió que ens jutgen constantment com fem de pares. Els pares perfectes no existeixen. Hem de voler ser uns pares raonablement bons.

—Qui són els 'hipernens' que analitzeu al llibre?

—Són el producte d'una criança intensiva que va sorprendre als Estats Units a final del segle passat, quan la primera fornada de 'mil-lenials' va arribar a la universitat. Els responsables de les matrícules universitàries van quedar sorpresos quan van veure que els alumnes començaven a anar-hi acompanyats dels pares, que els ajudaven en tot. Els omplien els formularis d'inscripció, els deien on havien d'anar, demanaven la informació en nom seu... Aleshores van començar a aparèixer articles sobre aquest fenomen als principals diaris nord-americans. La competitivitat nord-americana és prou coneguda. I sabem que totes les tendències que comencen allà acaben arribant al nostre país.

—Això és producte de la hiperpaternitat?

—La hiperpaternitat és una altra forma de competir, en què el fill es veu com un producte, un signe d'estatus i una manera de reflectir les ambicions dels pares en els fills. Sempre hi ha hagut els pares-màner, que volen que el seu fill sigui artista o tenista... Però ara aquesta actitud s'ha estès i cada vegada és més habitual. Penseu que als Estats Units han començat a néixer escoles per a fer-se adult. Hi van joves que no han après a assumir responsabilitats, actituds i habilitats que necessiten per a la vida adulta. Adulting Schools, en diuen. Els ensenyen a fer-se el llit, a plegar llençols, a fer-se el dinar... Perquè no ho han après quan tocava.

—Hi ha estudiants que s'han presentat a una reunió amb el professor universitari acompanyats del pare o la mare...

—Us ho imagineu? Quina inseguretat no transmeten al noi? Li diuen que no pot fer res sense ells. A les xerrades que faig, sempre poso l'exemple dels deures. S'ha normalitzat fer els deures amb els fills. O fins i tot, fer els deures per ells. Si això es fa per sistema, li transmetes que no ho pot fer sense tu. I ho fas amb la millor de les intencions. Però el missatge que rep el nen és evident. I això pot arribar –i de fet, ha arribat de manera preocupant– a les universitats. Quan jo vaig estudiar, ho fèiem tot sols. També hi ha molt estesa la figura de la mare acompanyant a l'examen de selectivitat. Porta entrepans, aigua, bolígrafs de recanvi... Si ets mare i veus que n'hi ha d'altres que acompanyen els seus fills a fer l'examen, penses que potser tu també ho hauries de fer. Perquè així potser li anirà millor l'examen. Si no ho faig, seré una mala mare... I es produeix un efecte dominó. És un error perquè els fills han d'aprendre a superar els obstacles, les dificultats i les frustracions.

—Al llibre parreu dels efectes negatius de la 'criança d'aferrament'...

—Una cosa és que els nens, en els seus primers mesos de vida, necessitin establir un vincle efectiu amb un cuidador. Això és una cosa prou estudiada i amb efectes beneficiosos. Però s'ha deformat la teoria de l'aferrament o de creació del vincle i ara es parla de la 'criança d'aferrament' i se n'ha fet una ideologia. Has de seguir unes normes determinades: part natural, lactància sine die, dormir amb els nens, carregar els nens enganxats al cos... I es crea una imatge que, si no fas tot això, no cries amb estima i no crees vincle amb els fills. Em sembla molt pervers, això.

—Genera un sentiment de culpa.

—És clar. I es quantifica una cosa que no és quantificable, com el vincle emocional amb els nens. És intangible. Pots tenir un vincle molt gran amb el teu fill i donar-li el biberó, dormir cadascú al seu

*Estimar un fill és
també dir-li que no
i confiar en les seves
capacitats*

**'Hem convertit la infantesa
en un camp d'entrenament
sense temps per a jugar'. ORIOL
BÀBLER**

llit i portar-lo al cotxet. Una cosa no té res a veure amb l'altra. Però la ideologia ha anat substituint el sentit comú.

—I amb unes conseqüències clarament negatives i desiguals per a les mares?

—Sí. Normalment, aquests moviments fan que la dona sigui la responsable principal de la criança. És ella qui té el pit, qui ha parit, qui dorm amb el fill i qui l'acompanya a tot arreu. I això té molt a veure amb moments de crisi econòmica. Quan no hi ha feina, la dona cap a casa i amb temps per ocupar-se dels nens. És un retrocés en les victòries del feminisme. Havíem aconseguit que els pares fossin responsables de la criança dels fills. Quan esperes un fill o quan l'acabes de tenir, ets vulnerable emocionalment. Més sensible, com és lògic. I aquesta ideologia i els seus propagadors s'aprofiten d'aquest moment per fer sentir culpable i exercir aquest xantatge emocional. Si no fas una 'criança d'aferrament', no crearàs un vincle emocional amb el teu fill, diuen. I així es liquiden anys i anys d'acumulació d'aprenentatges i el sentit comú. Ara s'educa a cop de

Google i potser hauríem de fer més cas dels nostres pares.

—També volem que els nens siguin uns genis a cinc anys... Quines conseqüències té aquest excés d'extraescolars? D'entrada, han deixat de jugar.

—Per mi, aquesta és la pitjor conseqüència, perquè aquest que converteix la infantesa en un camp d'entrenament. I es basa en uns quants neuro-mites. Si et diuen que és fins als tres anys que els nens poden aprendre idiomes i que després ja és molt més difícil, els apuntes a fer anglès i el que calgui a la llar infantil. És cert que és quan es fan més connexions neuronals, però se'n continuen fent per molt temps. Et diuen coses d'aquestes, et poses nerviosa, veus que el nen del veí fa Aloha (l'últim mètode de moda per a aprendre matemàtiques), i l'acabes apuntant a tot el que calgui. I el resultat són nens sense tardes lliures i que ja comencen a estar cremats per aquesta maratón setmanal. I mares que passen el dia amunt i avall mirant de combinar agendas. I sense temps per jugar, que és la millor activitat extraescolar.

—El joc té virtuts, com aprendre a no frustrar-se...

—Jugar és fonamental per a aprendre. I diuen que és la forma de viure dels nens. Si us demano quins bons records teniu de la infantesa, segur que estan relacionats amb el joc. Jugant aprenem a tolerar la frustració, aprenem a perdre, a equivocar-nos, a treballar en equip, a ser creatiu. I ho passem bé. Hem de reivindicar que els nens juguin més.

—La família no pot ser una institució democràtica?

—Ara és una tendència pensar que s'ha de preguntar tot als fills. Amb la idea que, si no ho fem, som autoritaris. La família no ha de ser una dictadura, però hi ha una jerarquia, amb els pares al capdamunt. Som les persones responsables i adultes que hem decidit tenir fills les qui hem de prendre les decisions. Si al fill de tres anys li demano constantment què vol sopar, quan es vol banyar, on vol anar de vacances, no faig de mare. I li dono una responsabilitat que no li pertoca. Hem de donar unes pautes als fills. Però hi ha pares que demanen als

fills a quin restaurant volen anar. Hi ha qui ho ha volgut justificar com una reacció després del franquisme i d'uns anys de societat opressiva. Però aquest fenomen es dona també a Suècia i allà Franco no hi va fer res. És un model de família permissiva on qui acaba dictant què s'ha de fer és el nen.

—Denunciem aquest model d'hiperprotecció, però també hi ha el fenomen de la dimissió dels pares, que pretenen que sigui només l'escola qui s'ocupi d'educar els seus fills. Una mestra em posava l'exemple del cas d'una mare que portava el nen amb pijama i una bossa amb la roba a l'escola perquè no s'havia volgut vestir...

—Els nens han d'aprendre coses a l'escola, però l'educació es fa a casa. Hi ha una por terrible dels pares de dir que no als nens. No volen que tinguin cap trauma. No els volen forçar. Si no es vol vestir, que no es vesteixi. I ja ho arreglaran a l'escola. És molt fort portar un nen sense vestir a l'escola. Mireu, l'altre dia vaig llegir que a Anglaterra ha emergit una figura que ensenya els teus fills a dormir. És fort. Algú que ve a casa a l'hora d'anar a dormir per ensenyar els nens a dormir. Mentrestant, els pares poden sopar tranquil·lament o fer l'activitat que vulguin. Ho trobo terrible. Ensenyar els fills a adormir-se bé cada vespre és feina dels pares. Però és cert que, d'una banda, hi ha l'obsessió pel nen que explico al llibre i, d'una altra, la dimissió dels pares a fer coses tan bàsiques com ensenyar els nens a dir bon dia i gràcies. Hi ha molt pocs nens que saludin i donin les gràcies. S'ha instal·lat aquesta idea que ho pots subcontractar tot. I les escoles carreguen una responsabilitat en coses que no els toca. Però a la vegada, els mestres estan més qüestionats que mai.

—Molts pares qüestionen l'autoritat del mestre?

—Als grups de WhatsApp dels pares de la classe es veu clarament. I hi ha mestres que expliquen coses completament surrealistes. La gent vol poder però no responsabilitat.

—Pares helicòpter, pares piconadora, pares guardaespalles, pares tigre, pares mànager... Què és tot això?

—Sí. Hem detectat que hi ha pares helicòpter, pares piconadora, pares guardaespalles, pares mànager i pares entrepà... Són figures que ens serveixen per a explicar casos prototípics de pares. Poden ser caricatures, però ajuden força a explicar-nos. Per exemple, la idea de pares helicòpter va aparèixer els anys seixanta, quan un psicòleg d'adolescents va quedar sobtat perquè un pacient li va dir que no aguantava més de tenir la mare sempre sobrevolant per damunt com un helicòpter. Doncs aquesta idea ja fa cinquanta anys que circula. Hi ha el pare piconadora, que prepara el camí per al nen i no el nen per al camí. Els pares mànager són espantosos. Són aquells que volen que el seu fill sigui el pròxim Messi. I estan a sobre del nen i de tothom perquè el seu fill acabi al Barça. Hi ha els pares guardaespalles, que no permeten que es qüestionin res del que fan els seus fills perquè 'ells mai no s'equivoquen'. I també hi ha el pare entrepà.

—Qui són els pares entrepà?

—Me'ls va detectar un antropòleg anglès que viu a Barcelona. Són aquells que van darrere el nen amb l'entrepà, al parc i a on sigui. Són una mena d'ombra dels nens, que tenen algú a disposició per si volen fer una mossegada de l'entrepà. És una hiperpaternitat molt discreta, que no deixa de ser aquesta sobreprotecció de la criatura. No fos cas que volgués fer una mossegada i no tingués l'entrepà a punt.

—Tot plegat es converteix en una pressió constant als nens, però també un estrès dels pares.

—Aquesta criança tan intensiva porta ansietat a tothom, pares i fills. Són els nens consentits de tota la vida, als qui els donen tot, els consenten, els sobreprotegeixen, però tenen dos factors extra: l'ansietat dels pares perquè el fill ha de triomfar i la pressió al nen perquè sigui la repera. Les dades són preocupants. Als Estats Units, el 60% dels alumnes de secundària han patit ansietat extre-

Els pares perfectes no existeixen; hem de voler ser raonablement bons

Els nens han d'aprendre coses a l'escola, però l'educació es fa a casa

ma durant el curs. A l'estat espanyol, s'ha publicat un estudi del Pla sobre les drogues que diu que un adolescent de cada sis ha pres ansiolítics abans d'un examen o per una ruptura sentimental. Ho trobo molt significatiu. Per primera vegada, els tranquil·litzants superen l'alcohol i el tabac com a primera droga dels nens. Això és preocupant. Ens hauria de fer pensar una miqueta.

—Quin panorama!

—Aquest model de criança produeix nens amb una contradicció important: d'una banda, són nens L'Óreal, que se'n diu: amb una inflada noció d'ells mateixos (a prop del narcisisme) perquè, des de ben petits, han estat el centre de l'univers familiar, se'ls ha donat tot, preguntat tot, fet tot per ells. S'esperen grans coses d'ells. Però, d'una altra banda, com que els fan tota la feina (que no sigui que s'equivoquin), això els fa molt insegurs, poc autònoms i amb pànic d'equivocar-se. Tot plegat, una barreja explosiva. ■

L'esclat feminista: #MeToo, samarretes, clima de protesta i un punt d'inflexió

Dones Laia Alsina, Elena Crespi, Natza Farré i Bel Olid analitzen les raons del salt de dimensió que ha viscut el moviment feminista darrerament

PERE CARDÚS

Dijous passat, el 8 de març, vam viure un esclat de feminisme als carrers de les nostres ciutats. Els dies previs ja es notava una remor diferent d'anys anteriors. La convocatòria de vaga era una novetat, però també hi havia encara present el ressò d'una campanya de gran impacte mediàtic, el #MeToo. Els diaris, les teles i les ràdios van omplir-se de dones parlant de dones i de tots nosaltres. Rostres femenins eren portada i, un 8 de març més, el feminisme era el clam més escoltat. Però d'on venia aquesta força inèdita d'enguany? Quines raons havien motivat aquest salt de dimensió tan evident? Hi havia missatges nous? Noves formes d'organització? Contextos de canvi? I quines conseqüències pot tenir aquest esclat feminista?

Hem volgut analitzar tot això amb quatre veus d'àmbits professionals diversos: Laia Alsina, periodista i responsable de comunicació del Centre Cultural Euskal Etxea; Elena Crespi, sexòloga i psicòloga; Natza Farré, periodista i autora del *Curs de feminisme per microones* (Ara Llibres, 2016); i Bel Olid, escriptora, traductora i autora de *Feminisme de butxaca: kit de supervivència* (Angle, 2017). Totes quatre són veus actives del moviment feminista i han participat activament en aquest esclat que mirem d'analitzar.

D'on ve aquest esclat?

‘És la preparació que hem fet els anys anteriors. Hi ha un got que hem anat omplint, gota a gota, amb moltíssima feina des de fa molt de temps’, diu Bel Olid. Explica que ja hem acumulat ‘un segle de feina i de presa de consciència de les opressions que vivim per la distribució

Una de les manifestants de la vaga feminista del 8 de març. ALBERT SALAMÉ

‘Hi ha un got que hem anat omplint, gota a gota, amb moltíssima feina des de fa molt de temps’

de rols de gènere’. I recorda: ‘A les dones ens ha tocat la part més violenta d'aquesta opressió.’ Per ella, la feina d'evidenciar aquestes opressions finalment ha fet efecte. ‘Hem anat omplint, omplint, omplint, i al final és gairebé innegable que la majoria de dones patim agressions sexuals, que hi ha una esclatxa salarial i que tenim moltes exigències pel fet de ser dones que els nostres companys homes no tenen’, conclou.

Olid també apunta una altra raó de l'esclat: ‘Els anys seixanta i setanta hi va haver una

Manifestants i pancartes a la vaga feminista. ALBERT SALAMÉ

lluita feminista molt potent. I es van aconseguir alguns drets després de la dictadura. Com que havíem guanyat drets bàsics i havien canviat lleis, les dones de la meua generació, nascudes als setanta, vam créixer amb la idea que la igualtat era pràcticament un fet. I si no la teníem encara, estàvem ben a punt d'aconseguir-la. I moltes es van relaxar. Però ha quedat demostrat que aquesta quasi-igualtat no tan sols no s'ha aconseguit sinó que és ben lluny encara. La constatació de l'estafa que ens havien convençut que ja hi érem i l'experiència pròpia, ha fet que moltes dones que potser no s'havien queixat mai ho hagin començat a fer ara.'

Aquesta és una explicació semblant a la que ens ofereix Natza Farré: 'La raó, no la sé exactament. Però penso que ens anem despertant. Una de les raons que jo dono és que la meua generació,

'Les dones també hem fet aquesta observació i volem que es moguin coses que ens afecten negativament.'

que estava adormida, es va despertant. Fa un any i mig que vaig publicar un llibre sobre feminisme i ara en sortirà la setena edició perquè continua interessant i es continua llegint. Això vol dir que hi ha aquesta nova onada de dir prou. I cada vegada abraça més gent. El feminisme era una cosa molt reductiva abans. I les dones ja han perdut la por de dir que són feministes i de manifestar la seva inqui-

etud per la situació en què es troben.'

Laia Alsina i Elena Crespi fan notar un salt qualitatiu en l'organització i la comunicació del moviment feminista. Alsina ho explica així: 'Jo tinc la influència del CDR. Qualsevol mobilització social que s'activa –pensions, escoles, 8 de març...–, la gent del CDR vol participar-hi i s'hi implica a fons. I aquests col·lectius no existien fa uns mesos. El 8 de març de l'any passat, segur que no. I es posa a disposició de cada lluita social la capacitat mobilitzadora del CDR. Per tant, hi ha aquest clima de solidaritat i de ganes d'implicar-se que ha afavorit l'esclat de la setmana passada.' I afegeix: 'També s'aprofiten més bé que mai les xarxes socials i els canals de comunicació no tradicionals. La capacitat d'organització i de comunicació del feminisme és més alta que mai.'

Crespi considera que la gent que ha organitzat la vaga ha fet 'una feina comunicativa molt espectacular'. Diu: 'Ha sabut arribar a les dones en un moment de sensibilitat contra l'assetjament constant i generalitzat. També ha contribuït a l'esclat la situació política que vivim a Catalunya. Venim de veure que les coses poden canviar si ens mobilitzem. Sobretot, hem vist que la força del poble fa moure moltes coses. Les dones també hem fet aquesta observació i volem que es moguin coses que ens afecten negativament.'

L'impacte del #MeToo

'La campanya #MeToo ha tingut molt d'impacte', diu Elena Crespi. I afegeix: 'Va començar als Estats Units, però s'ha escampat a molts països. I ha fet que hi hagi més consciència col·lectiva de les agressions i l'assetjament

que reben les dones. I que hi ha assetjaments que són la punta de l'iceberg i molt visibles, però que n'hi ha que van més per sota i que passen per normals. Penso que la campanya ha ajudat a arribar a racons on el feminisme organitzat fins ara potser no arribava. Hi ha hagut un impacte mediàtic que unes altres campanyes no han tingut mai. I molts mitjans ens han demanat a les que treballem al sector de la psicologia i el feminisme que hi anéssim a parlar-ne. Les xarxes socials en parlaven, però també ho han fet les pantalles de televisió i ràdios.'

Alsina també veu el valor d'aquesta campanya, però considera que té més resultat la mobilització de base i de proximitat: 'Pot ser que una part important de les dones que s'ha activat ara ho hagi fet influïda per la campanya del #MeToo, perquè s'han sentit identificades amb aquestes veus d'actrius, cantants i dones conegudes. Ha ajudat a fer que se'n parlés més en determinats mitjans i arribés a més gent. A mi m'agrada veure que ajuda, però no m'anima especialment. M'anima més veure la base que es mou. Però és cert que el #MeToo ha ajudat a crear una sensibilitat diferent.'

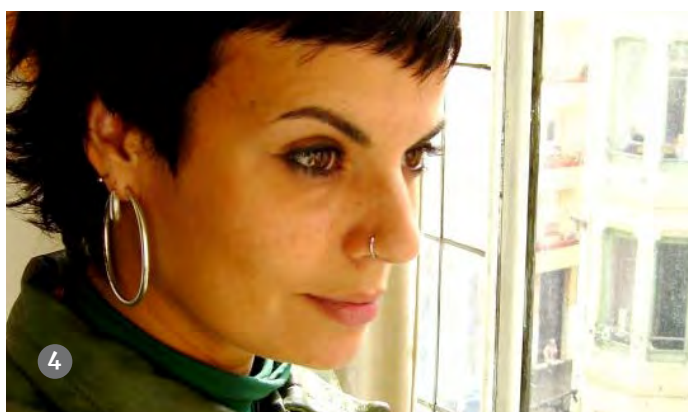
És una anàlisi força semblant a la que fa Natza Farré: 'És evident que aquesta mena de campanyes sempre ajuden. I que el *mainstream* sempre dóna molta força. Però ens trobem que l'assetjament sexual l'hem viscut totes o gairebé totes. És una cosa que ens ha passat a totes. Si una ho destapa i les altres tenen

la valentia de continuar la denúncia, ens trobem que finalment hi ha més gent que ens parla d'allò que hem patit nosaltres mateixes.'

Bel Olid recorda que la xifra de dones agredides per homes principalment del seu entorn és molt alta. 'Cada vegada que surt l'estadística, hi ha algú que diu que això no pot ser. I la demostració que és així és l'èxit d'aquesta campanya. El #MeToo ha estat especialment efectiu en el sentit més emotiu.' Olid afegeix un factor que ja apuntava Alsina més amunt i que ajuda a explicar les raons de l'esclat: 'Més enllà del #MeToo, hi ha un factor positiu en les xarxes socials. Perquè les dones no tenim tanta visibilitat com ens pertoca als espais públics d'opinió. I no som consultades com a expertes en la majoria dels casos. Com que no hem tingut una veu pública d'acord amb el nostre pes demogràfic, semblava que les feministes érem un grupet articulat de gent molt conscienciada i prou. La irrupció de les xarxes socials ha donat un canal d'expressió que ha trencat les vies tradicionals i ha permès de veure l'abast real del feminisme.'

La vaga, una pregunta que calia fer-se

Una de les novetats del 8 de març d'enguany ha estat la convocatòria de vaga laboral. Laia Alsina ho valora així: 'Per fer una vaga calia una reivindicació laboral. I per això es va insistir en la denúncia de la diferència salarial. I el fet de proposar que ens haviem d'aturar completament ha fet que la reivindicació prengué molta més volada que l'ha-

1. Bel Olid. ESTER ROIG // 2. Natza Farré. WIKIMEDIA // 3. Elena Crespi. CEDIDA // 4. Laia Alsina. CEDIDA

Una noia porta un cartell amb el lema 'Mujer, á(r)mate' a la manifestació feminista. ALBERT SALAMÉ

'Potser era la primera vegada que definien com a feministes. Ha estat com un sortir de l'armari col·lectiu.'

bitual.' Elena Crespi també hi dóna importància: 'Amb la vaga, les dones hem fet un boca-orella que ha estat molt efectiu per mobilitzar-nos, aquest 8 de març. Hem llaurat molt perquè s'hi apuntés més gent. I el format d'una vaga ha fet que les dones s'haguessin de fer una pregunta: "Faré vaga? Hi estic d'acord?" Això també ha estat important.'

Bel Olid creu que la convocatòria de vaga ha fet que se'n parlés molt, del 8 de març. Recorda que hi ha moltes dones que potser no han pogut fer vaga 'perquè no tenen papers, treballen sense contracte, no arriben a final de mes o no s'ho poden permetre...' I aquestes 'es van poder unir a la manifestació'. Olid critica que alguns sindicats – CCOO i UGT – no secundessin

la convocatòria de vaga i tan sols proposessin una aturada de dues hores: 'A partir d'ara les dones farem les vagues generals que ells convoquin parant tan sols dues hores?'

Natza Farré s'afegeix a la crítica: 'El motiu de la vaga no és només l'assetjament, sinó que hi ha una situació laboral clarament més precària de les dones. Fins ara, cada 8 de març llegíem que hi havia una bretxa salarial, però es girava full i no passava res. Ara llegim això i ja n'estem fartes perquè entenem que ve de la profunda desigualtat entre homes i dones, i volem que s'acabi aquesta situació. Això té a veure amb una reivindicació laboral. I per això estic molt empenyada amb els sindicats majoritaris, que han decidit que les nostres reivin-

dicacions tan sols ocupen una hora al matí i una a la tarda. Les nostres reivindicacions haurien d'ocupar una setmana sencera de vaga. El món s'hauria d'aturar una setmana sencera com a mínim.'

Entre despertar-se i sortir de l'armari

Hi ha un factor que també ha afavorit l'esclat. És una mena d'onada solidària i d'apoderament col·lectiu que naixia d'un sentiment de germanor femení. Bel Olid en parla així: 'Hi ha hagut una mena de presa de consciència col·lectiva perquè moltes dones que no s'havien identificat com a feministes, perquè és una paraula que els masclistes han fet que sigui lletja, se l'han apropiada. Vaig veure moltes dones cridant 'visca, visca, visca, la lluita feminista'. I potser era la primera vegada que es definien com a feministes. Ha estat com un sortir de l'armari col·lectiu.'

Aquesta expressió no convenç Natza Farré, que en proposa una altra: 'A mi no m'agrada l'expressió de sortir de l'armari. M'agrada més la idea de despertar. La majoria de les dones dormíem. Ens hem anat despertant les unes a les altres. I hem vist que això és insostenible. I hem sortit al carrer i hem dit prou. Ara és l'hora que se'ns escolti i no aquesta mania que passa últimament de sortir al carrer i no fer-nos ni cas. Aquestes reivindicacions del feminisme s'han de posar a l'agenda política com a prioritat. I aquesta és la batalla que ve després del 8 de març.'

Crespi, que és psicòloga, ho explica així: 'És molt més

fàcil fer el pas de denunciar el teu cas quan veus que no ets l'única que ho fa. I sobretot, que no ets l'única a qui ha passat. Hi ha molts casos de dones a qui algun home ha tocat sense el seu consentiment. Hi ha molts casos de dones a qui han dit porqueries grosses. I davant de casos més greus, algú pot pensar que això és *peccata minuta*. Però si aquestes dones veuen que unes altres dones alcen la veu, l'acompanyament en fa sentir més apoderada per a fer-ho. I és molt important que es denunciïn tots aquests masclismes menys contundents. No cal arribar a la violació, a l'assassinat i a situacions tan greus per a denunciar-les. Perquè tot això no passaria si no hi hagués una base de

menyspreu i d'infravaloració envers les dones.'

Laia Alsina hi coincideix plenament: 'S'ha generat una sensació col·lectiva. Ara sabem que som moltes, que ens veiem amb cor d'explicar què ens passa i què ens ha passat fins ara. I volem sortir al carrer i defensar-nos. El clima de protesta i de "ja n'hi ha prou" que hem viscut ha ajudat a encendre la flama. El "ja n'hi ha prou" ha impregnat bona part de la societat. Ara diem: "Ja ens n'hem cansat. No continuarem aguantant i callant. Ara ja no us ho permetrem més.'" Alsina adverteix que encara cal superar una certa connotació negativa que s'ha donat al feminisme: 'Ser feminista no és l'equivalent femení de ser masclista.'

Risc de banalització?

Amb l'esclat d'aquestes últimes setmanes, ha sorgit un debat sobre si hi ha el risc de banalització del feminisme. Algunes grans empreses de roba han començat a comercialitzar peces amb eslògans reivindicatius. I algunes veus han alçat el crit d'alerta per un risc que tenen tots els moviments que creixen fort. Elena Crespi diu: 'El risc és no fer res. Si es fa moviment i es creix, es tracta d'aprofitar aquest creixement. Si queda com un 8 de març més i no s'aprofita l'esclat d'enguany, aleshores haurem desaprofitat una bona oportunitat transformadora. I tot haurà estat en va.' Laia Alsina també és de l'opinió que cal aprofitar l'oportunitat: 'Hi ha aquest perill de banalització, de mo-

da passatgera. Però també pot passar que s'arribi a molta més gent que no pas fins ara. I cal aprofitar el moment per arribar a totes les dones i a tots els espais. Cal aprofitar qualsevol excusa per agafar més força i que esdevingui una força transformadora.'

Bel Olid reconeix que 'abans no hi havia la samarreta'. Però diu que l'una cosa no ha d'invalidar l'altra. I afegeix: 'Evidentment, em molesta que H&M, una empresa que té tots els problemes típics d'exploació que tenen aquestes empreses, vengui samarretes amb lemes d'Angela Davis amagant l'autora de les frases. Posen la seva frase però no diuen que és d'ella i amaguen la seva lluita antiracista. Hi ha aquest perill. Però prefereixo que una noia de quinze

Samarretes i cartells de protesta feminista. ALBERT SALAMÉ

‘El 8 de març del 2019 serà molt més gran encara. Perquè no s’hauran aconseguit moltes coses’

‘El 2018 no serà l’any del gran canvi, però potser serà un punt d’inflexió.’

anys vagi a l’H&M i es compri aquesta samarreta perquè li agrada el lema, la faci pensar i li pugui fer descobrir qui és Angela Davis..., que no pas que no ho faci. M’estimo més que es venguin samarretes amb lemes feministes que el “sóc una princesa plena de rosa i purpurina”. Sense tenir res en contra de les princeses roses i purpurines més que l’obligació d’empassar-se-les amb cullera.’ Natza Farré és rotunda: ‘El feminisme és impossible que sigui una moda. Perquè és una necessitat. Mentre hi hagi masclisme hi haurà necessitat de feminisme. Que cada vegada l’abraci més gent, benvinguda sigui. Que els de Dior facin samarretes amb eslògans feministes i les venguin, vaja, no som idiotes les dones. Sabem distingir entre l’una cosa i una altra.’

I ara, què?

Quins seran els efectes de l’esclat feminista? Quines seran les conseqüències? Bel

Olid pensa que la preparació de la vaga va ser un èxit organitzatiu. I diu: ‘S’han teixit xarxes i s’han posat damunt la taula els debats més complexos sobre els quals no estem d’acord totes les feministes. Els efectes que pot tenir aquest esclat és que hi ha debats complicats que ja es van posant damunt la taula. I ara que tenim més força, ens veiem amb cor d’encastrar-los.’

Natza Farré no és ‘tan optimista per pensar que l’esclat del feminisme tindrà unes conseqüències pràctiques a curt termini’. Però obre una escletxa d’esperança: ‘A mitjà termini, sí que ha de tenir-ne. N’ha de tenir. Tota aquesta mobilització que anirem alimentant fins al 8 de març vinent es notarà. El 8 de març del 2019 serà molt més gran encara. Perquè no s’hauran aconseguit moltes coses. Aquest any haurem d’aconseguir molta més gent i molt més suport. Però no poden passar coses com que

la conversa masclista d’un diputat d’Esquerra es tanca amb un expedient informatiu. Això és un exemple. És cert que hi ha una filtració interessada de la conversa. Però l’una cosa no disculpa l’altra. Això s’ha de saldar amb una dimissió. No pot ser que parlar així de les dones sigui només un expedient informatiu. Necessitem actituds exemplars. Cal fer entendre a la societat que les dones no poden ser tractades d’aquesta manera. Aquest cas ens serveix per a veure que hi ha molta feina a fer encara. Hi insistirem fins que el concepte de llibertat el tinguem al mateix nivell que els homes, com a mínim.’

‘Ja veiem que no han passat gaires hores del 8 de març i ja hi ha el cas d’aquesta dona que presumptament ha matat el nen’, diu Laia Alsina. I afegeix: ‘El linxament que se li fa perquè és dona i negra és molt superior al que s’ha pogut fer amb casos d’homes que han mort una

criatura o com el del grup d’individus que van violar una noia i els van preservar la intimitat... Sí que estem molt sensibles, però dos dies després ens oblidem de moltes coses. Segurament, moltes dones van tornar divendres a ser elles les úniques que feien una rentadora a casa. Ja sabem que aquestes coses no canvien de cop. Però ara s’han creat nous grups que continuarem treballant. I cal mantenir el ritme i no afluixar.’ Un missatge molt semblant al d’Elena Crespi, que recorda: ‘Tots els canvis grossos necessiten un temps. No es tracta que ara tot el món s’hagi tornat feminista. Però ara les dones es poden veure més amb cor de posar límits en el seu entorn proper i guanyar autoestima, ser més assertives i dir que no a les seves parelles. S’han incorporat moltes dones als grups i a les xarxes feministes. El 2018 no serà l’any del gran canvi, però potser serà un punt d’inflexió.’ ■

Per què és tan important el nou portal Pompeu Fabra?

Llengua El nou portal posa la immensitat de l'obra de Fabra a l'abast de tothom, de manera lliure i gratuïta · Presentem un 'manual d'ús' per a fer-hi fàcilment cerques o consultes selectives o bé per a llegir-hi llibres sencers

JORDI BADIA

El nou portal Pompeu Fabra, presentat la setmana passada a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), conté la versió digital de les seves *Obres completes*.

El portal –una iniciativa conjunta del IEC i la Universitat Pompeu Fabra, amb la col·laboració de la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat– és

una de les novetats cabdals de l'Any Fabra, amb motiu del 150è aniversari del seu naixement.

La digitalització s'ha fet sota la direcció de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica. N'ha estat coordinador Lluís de Yzaguirre i Maura, amb la col·laboració d'Ester Pedreño, i hi ha participat el Servei d'Informàtica del IEC. Mila Segarra, membre de la Secció Filològica, ha estat l'autora dels textos sobre Fabra.

La idea de digitalitzar i publicar a internet tota l'obra de Fabra és un pas extraordinari per a difondre-la. Fins ara, per llegir o consultar tots aquests materials calia disposar dels volums fragmentaris que s'han anat editant o reeditant en el curs dels anys, o bé dels nou volums de les *Obres completes*, editats entre els anys 2005 i 2013, que contenen també material inèdit i estudis aprofundits de cada llibre. D'ara endavant, qualsevol interessat per l'obra,

El portal és una de les novetats cabdals de l'Any Fabra, amb motiu del 150è aniversari del seu naixement

Any Pompeu Fabra

Cartell de l'Any Pompeu Fabra. vw

2018

Els responsables del portal destaquen que conté deu mil pàgines escrites per Pompeu Fabra

la vida o l'època de Pompeu Fabra hi tindrà accés. I no tan sols això, sinó que podrà fer-hi consultes o cerques amb molta facilitat i amb modalitats diverses, com veurem tot seguit.

Tres sistemes de cerca: un tast

Els responsables del portal destaquen que conté deu mil pàgines escrites per Pompeu Fabra. I ens posen a l'abast tres sistemes per a consultar tot aquest material:

—A partir d'un formulari, on podem escriure un mot o seqüència de caràcters i, encara, seleccionar en quina classe d'obra volem fer la cerca (assaigs, cursos...).

—Restringint-la a unes obres concretes, és a dir, escrivint el mot que ens inte-

ressi i, alhora, marcant l'obra o obres on volem fer la cerca.

—A partir de la llista íntegra de les obres digitalitzades. És un sistema que farà servei si hom pretén llegir obres senceres o parts extenses d'una obra.

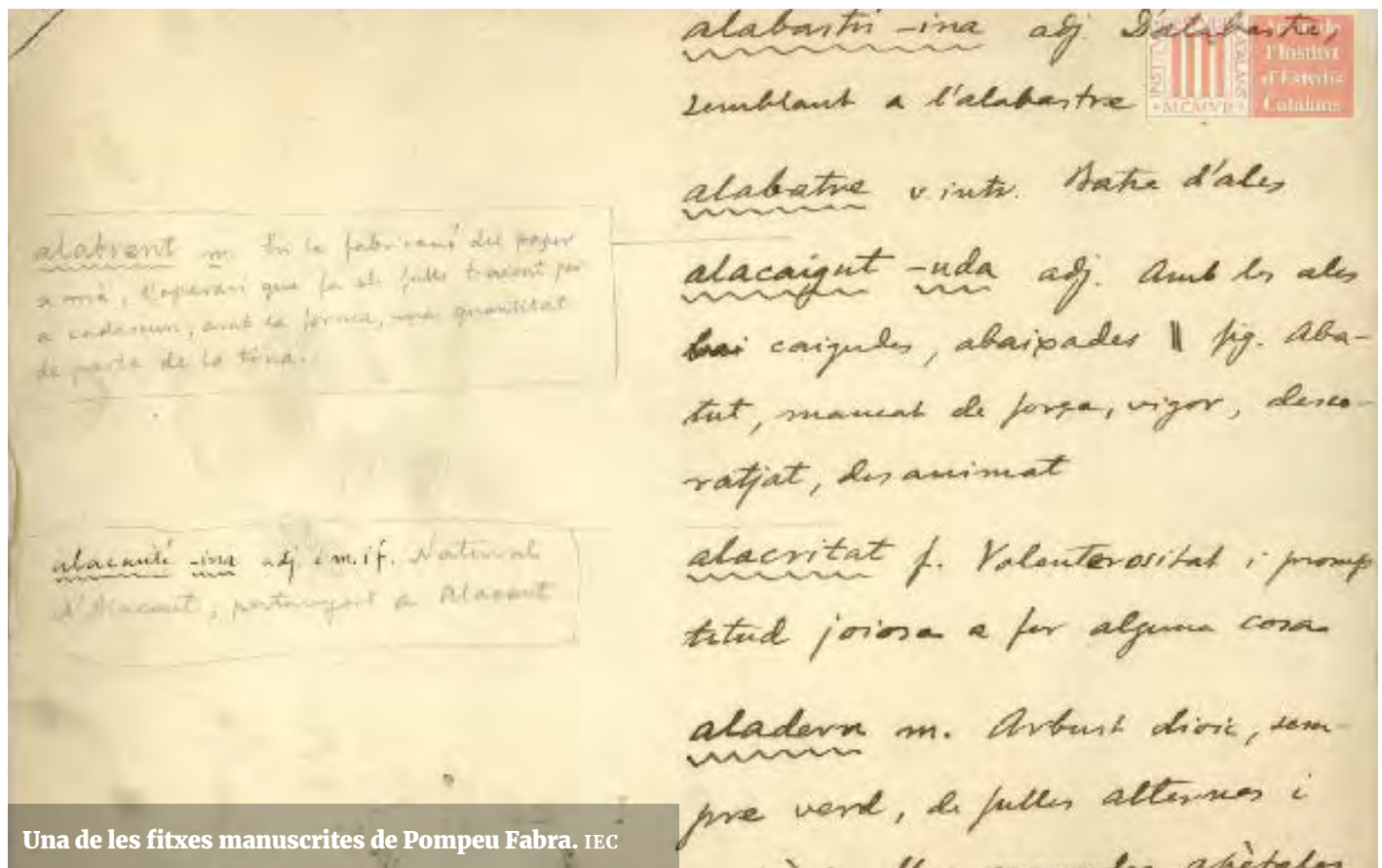
Amb el primer sistema de consulta podem precisar molt la cerca. Vegem-ne un exemple.

L'any passat, amb la publicació de la nova *Gramàtica de la llengua catalana*, l'Institut d'Estudis Catalans va acceptar la locució temporal *a mitjans de*, que alguns considerem un (mal) calc de la castellana *a mediados de*. Doncs bé, amb la cerca informàtica és fàcil de comprovar què en diu Fabra. Escrivim 'mitjans' al quadre de cerca (el sistema no permet de cercar 'a mitjans de'

com voldríem) i obtenim una llista de vuit obres on hi ha aquest mot. I encara, de cada obra, les pàgines concretes. Així doncs, podem comprovar ràpidament que Fabra no va fer servir mai (ni, encara menys, recomanar) 'a mitjans de'. En canvi, si cerquem 'mitjan' podrem veure que és l'única forma que fa servir, tant en les seves notes o cartes com en els exemples de les gramàtiques. Per acabar d'arrodonir la consulta, cerquem 'mediados' i veurem que el mot surt només en dues pàgines. Obrim la primera (p. 658 de la *Gramàtica de la llengua catalana* del 1912) i podem llegir què hi deia Fabra: 'Nótese: *A mitjant setembre. A mediados de Septiembre.*' És clar, doncs: Fabra no recomanava ni acceptava 'a mitjans de'.

El segon sistema de consulta és molt útil quan sabem bé què cerquem i on volem anar-ho a trobar.

Imaginem-nos que pretenem saber què deia Fabra d'una qüestió controvertida: la negació inversa, mal anomenada 'doble negació'. És a dir, si una frase com 'Mai no vindrà' és més aconsellable o menys que 'Mai vindrà'. Podem fer la cerca escrivint el mot 'negació' i seleccionant una desena d'obres de la llista completa (si hi pensem una mica, veurem que n'hi ha prou i de sobres si marquem les gramàtiques, els cursos, els estudis gramaticals i les *Converses filològiques*). El resultat és el següent: el mot 'negació' surt en quatre obres i, en total, en disset pàgines. A tot arreu ens diu si fa no fa la mateixa cosa, molt ben resumida en aquesta observació

Una de les fitxes manuscrites de Pompeu Fabra. IEC

del llibret *Les principals faltes de gramàtica* (1925):

«Pareu esment que els mots *res*, *ningú*, *cap*, *enlloc*, *mai*, *gens* i *tampoc* no són mots negatius. Únicament s'esdevé que, sols, serveixen per a expressar una negació.»

A la *Gramàtica catalana* de 1918-1933 –la gramàtica oficial fins l'any passat– ho exemplifica així (la negreta és nostra; les majúscules, de Fabra):

«Ningú ens ha vist. Res us dirà que ja no sapigau. Cap d'elles vindrà. Mai diuen el que pensen. Enlloc l'he trobada. **Millor**, però: Ningú NO ens ha vist. Res NO us dirà que ja no sapigau. Cap d'elles NO vindrà. Mai NO diuen el que pensen. Enlloc NO l'he trobada.»

Finalment, si opteu pel tercer sistema de consulta, és a dir, a partir de la llista íntegra de les obres, podeu llegir o

descarregar-vos llibres sencers. Per exemple, és un luxe poder assaborir les *Converses filològiques* (que ocupen tot el volum 7). Aquests articles, que Fabra va publicar sobretot durant els anys vint a la *Publicitat*, ens ajuden a fer una aproximació precisa als criteris (i els dubtes) que van guiar la tasca de normativització fabriana.

Us recomano molt vivament que entreu en el volum 9 («Textos i materials»). Hi trobareu, d'entrada, escrits d'abans de la reforma lingüística, encara del segle XIX, i podreu veure com escrivia Fabra 'abans de Fabra'. Però sobretot trobo que és un material magnífic per a copsar l'amplitud de tasques i la capacitat intel·lectual del Mestre. Hi podem trobar des de reports sobre l'activitat dels

col·laboradors de tots els Països Catalans per a l'elaboració del *Diccionari* fins a cartes o discursos amb contingut polític, escrits als anys trenta com a president de l'entitat catalanista Palestra. Per atzar, he anat a parar a un article molt actual. S'intitula «La finalitat patriòtica de Palestra», que va sortir a la *Publicitat* l'1 de març de 1932. Comença així: 'Passem avui per una depressió del catalanisme?' Tot l'article és una anàlisi sense concessions, que acaba dient:

«El nostre moviment nacional manca encara d'una sòlida base en la consciència de molts catalans. Tot sovint les seves manifestacions no són més que l'escuma d'un entusiasme fugisser. Palestra voldria representar un to de major severitat dins el nostre nacionalisme: contra aquell

cofoisme tan freqüent entre la gent del nostre poble voldria oposar un esperit d'exigència amb nosaltres mateixos per al propi millorament; posar de relleu les nostres tares per superar-les. Res de cofoisme. Res de llacets. Res de sentimentalisme. Conèixer-nos, esmenar-nos, enfortir-nos. Treballar pel futur.»

És només un exemple per a entendre que la tasca i el gran compromís de Pompeu Fabra anava molt més enllà de l'estudi i l'endrega de la llengua.

Propostes de millora

Al portal hi ha digitalitzats, en total, trenta-tres llibres o aplecs de material de Pompeu Fabra: des de la bibliografia essencial –com ara les gramàtiques, les *Converses filològiques*, l'epistolari i les normes

Durant més d'un decenni van investigar, ordenar i editar l'obra de Fabra, fins llavors dispersa i difícil de consultar

L'Espai Pompeu Fabra conté, entre més materials, un magatzem informàtic amb gairebé quinze mil fitxes manuscrites

ortogràfiques— fins a escrits ignorats i fins i tot inèdits.

A l'hora de fer propostes de millora, hi trobem a faltar elements orientadors per al lector. Per exemple, al volum 9 («Textos i materials») cada escrit va encapçalat d'una fitxa on s'indica, entre més dades, en quin diari es va publicar i la data. Els noms de les publicacions no es reproduïen sencers, sinó solament la sigla (LP és la Publicitat, posem per cas). Doncs l'usuari no pot consultar enlloc la llista de sigles, si no és en les *Obres completes* en paper.

Per una altra banda, seria molt recomanable que el lector pogués tenir unes instruccions de cerca. En teoria, s'ha de poder cercar qualsevol cadena de caràcters, però hem provat d'escriure 'a mitjan', per exemple, i l'intent ha estat infructuós. No sabem —ni sabem on consultar-ho— si hi ha cap sistema per a fer una cerca de més d'un mot.

Hauria estat molt interessant, creiem, d'integrar en aquest portal tot el material que conté l'Espai Pompeu Fabra, especialment les quinze mil fitxes manuscrites, de les quals parlem més avall.

Finalment, ens hauria agradat també que s'hagués digitalitzat el cinquè volum (el

Diccionari general de la llengua catalana) i els estudis dels especialistes en Fabra que precedeixen cada llibre aplegat. El qui vulgui llegir aquests texts haurà de consultar les *Obres completes* en paper.

Les Obres completes: una gran feina d'un gran equip

Aquest nou portal és una excusa per a parlar de les *Obres completes* de Pompeu Fabra, una feina ingent dirigida pels gramàtics i membres del IEC Jordi Mir i Joan Solà (qui no va poder veure total l'obra publicada, car morí l'any 2010, tres anys abans d'editar-se el darrer volum). Juntament amb un ampli equip de col·laboradors, durant més d'un decenni van investigar, ordenar i editar l'obra de Fabra, fins llavors dispersa i difícil de consultar.

L'equip amb què van comptar els directors era integrat per una trentena d'especialistes, alguns del renom de Badia i Margarit, Germà Colón i Joan Veny, per exemple. Heus ací el contingut de cada volum, amb la relació dels filòlegs que va tenir cura de cadascun:

—Volum 1: Gramàtiques de 1891, 1898 i 1912: Antoni M. Badia i Margarit, Joan Martí i Castell, Joan Julià-Muné,

Sebastià Bonet.

—Volum 2: Sil·labari. Gramàtiques de 1918, 1928, 1929 i 1941. Cursos orals: Maria-Rosa Lloret, Joan-Rafel Ramos i Josep González-Agápito.

—Volum 3: Articles erudits. Gramàtica francesa i anglesa: Joan Mascaró i M. Teresa Garcia Castanyer i Max W. Wheeler.

—Volum 4: Obra ortogràfica i manuals divulgatius: Mila Segarra i Albert Rico.

—Volum 5: *Diccionari general de la llengua catalana*: Germà Colón i Joan Veny (aquest volum no s'ha inclòs en el nou portal digital).

—Volum 6: Gramàtiques i traduccions de teatre: Manuel Pérez Saldanya, Gemma Rigau, Joan Solà, Enric Gallén i Mila Segarra.

—Volum 7: *Converses filològiques*: Joaquim Rafel, Joan A. Argenter, Josep Murgades, Maria Toldrà i Antoni Tobella.

—Volum 8: Epistolari i curs de llengua catalana per correspondència: Jordi Manent i Jordi Mir

—Volum 9: Textos i materials. Cronologia general. Recepció de l'obra i la figura de Fabra: Josep Murgades, Georg Kremnitz, Francesc Vallverdú, Albert Jané, Jordi

Mir i Anna Pineda.

I encara més material per a fabristes: les fitxes manuscrites

A la xarxa hi ha moltes webs dedicades a Pompeu Fabra. N'és un exemple l'Espai Pompeu Fabra, creat per l'Institut d'Estudis Catalans, que conté, entre més materials, un magatzem informàtic amb gairebé quinze mil fitxes manuscrites, aplegades per Jordi Mir. Ell mateix explica la importància d'aquestes fitxes:

«La publicació del *Diccionari Ortogràfic* el 1917 i la *Gramàtica catalana* el 1918 deixava l'IEC davant un repte important per a completar la normalització de la llengua. Calia un diccionari general, però aquesta obra, prevista des de l'origen, requeria una dedicació que costava d'impulsar.

Una situació adversa —la Dictadura establerta el 1923— havia d'afavorir la solució d'aquest afer pendent. El maig de 1924, per una decisió política pròpia d'aquell moment, Pompeu Fabra va ser destituït de la Càtedra de Llengua Catalana que ocupava des de 1912 i, davant l'opció d'aprofitar el temps que li quedava lliure, es va dedicar intensament a redactar personalment, en milers de fitxes manuscrites, el contingut

JAUME P. SAYRACH

‘Cal passar de la submissió a la rebel·lió i a cridar’

Entrevista a l'eclesiàstic i escriptor, un dels ‘capellans rojos’ que va combatre el franquisme des dels suburbis i va contribuir a dinamitzar la lluita veïnal a Santa Coloma

ELISABETH MAGRE

JOSEP CASULLERAS

Jaume Patrici Sayrach i Fatjó dels Xiprers viu en un petit pis al barri Llatí de Santa Coloma de Gramenet. És un quart sense ascensor, i quan li demanes com s'ho fa, a la seva edat, et respon amb un somriure picaresc que se sap tots els racons i secrets de l'escala. És conegut com un

dels ‘capellans rojos’ que va combatre el franquisme des del suburbi i que va contribuir a dinamitzar una lluita veïnal per a transformar el suburbi en una ciutat digna, desafiant el franquisme agonitzant. Va ser capellà de la parròquia del Fondo, el barri on fou enviat el 1965 com a càstig pel fet de ser massa obrer i

massa catalanista. El que s'hi va trobar el va impactar tant que ja no en va voler marxar. Fou regidor pel PSUC al primer ajuntament democràtic, a l'equip de govern de Lluís Hernández, a la Santa Coloma pionera en la immersió lingüística i a demanar a la gent com volia que fos la ciutat en què volia viure. Fins fa

Si a mi em roben, em violen o em fan mal, he de complir la llei o m'he de barallar fins a alliberar-me?

Crec que són ingenus de pensar que si fas bondat deixaran de pegar-te

ben poc, va militar a ICV; 'ho feia per en Lluís Hernández', però en va acabar estripant el carnet decebut per no haver sabut 'trobar el país'. Deixa de banda el llibre de poemes d'Ausiàs March que llegia quan hem picat a la porta. I comencem parlant del procés.

—Fa dies que no escribiu perquè esteu desconcertat.

—Estic desconcertat, sí. Interiorment estic molt encès i content; hi ha moments que em dic que anem bé, però l'endemà sents els teus i et descentren, et demanes on anem. Oscil·lo entre un objectiu que veia a tocar i una realitat que pot anar lluny. Diuen que és un error voler tirar endavant perquè no ens deixaran fer. Si a mi em roben, em violen o em fan mal, he de complir la llei o m'he de barallar fins a alliberar-me? Això és el que em desconcerta.

—Però dieu que som en el camí d'una gran revolució.

—És que jo sóc un idealista. I crec que la vida té, a més d'un nivell més o menys superficial, una profunditat. I jo veig que hi ha una maror, com quan hi ha tempesta i el mar s'esvalota, però crec que anem fent camí. I mirant la història, veig que les grans conquestes normalment vénen precedides d'una gran espera.

—Compareu el naixement de la República amb un part.

—Sí, dic que és un part que ja hem fet. La gent diu 'allò va ser una bajanada, fora de la llei i sense el reconeixement d'Europa'. Aquest nen ja plora i ja és un subjecte que crida i que reclama justícia. Doncs aquesta república que hem parit més de dos milions de ciutadans i potser molta més gent que no s'ha mogut ja és aquí. Ara el nen ja existeix, i la CUP és la portaveu, la llevadora que diu que el nen ja ha nascut.

—Voleu dir que els altres partits tenen la temptació de desentendre's de la criatura?

—Sí. Perquè fa nosa, o perquè són massa legalistes, com els capellans antics i els

matrimonis bons antics, quan deien que no podien acceptar el nen perquè havia estat concebut en pecat. Heus ací la disjuntiva: la vida crida cap aquí i la legalitat assumida com una cosa que se t'imposa, sobretot si ve de Déu, estira cap allà. Perquè la pàtria és Déu, és clar, i quan parlen de la constitució tothom ajup el cap.

—Dieu que cal passar de la submissió a l'atac.

—Sí. Més aviat diria que cal passar a la rebel·lió, a cridar, a plorar i a esgarrapar. És el que fa el nen. I o bé el tanques o has de respondre. El govern de Madrid el tanca, fica la gent a la presó, aquí no ha existit res... És el 155.

—Enteneu que els qui han passat per la presó s'hagin retractat o que hagin abjurat?

—Ho entenc, ho comprenc i fins i tot penso que no és exacte. Quan jo era jove vaig haver de signar un paper per poder entrar a la universitat dient que jurava afiliar-me al Sindicato de Estudiantes Universitarios. Per a mi no tenia cap valor. I en una paret a la facultat deia 'hable la lengua del imperio'; les classes eren en espanyol, però jo parlava en català. Si veies que fer-ho en públic era perillós, procuraves ser intel·ligent, sense que això significués una renúncia. Jo diria que a aquests senyors, a qui els pesa molt la presó, van posar la seva defensa en mans d'advocats, que són com els sacerdots de la llei. Tot ho arreglen amb la llei i amb argücies.

—Es pot entendre com una estratègia, però sembla que només hagi servit per a humiliar-los.

—Sí. I vam veure la diferència amb Mi-reia Boya. Però si els teus advocats, en un moment de por i de debilitat, et diuen que ja veuràs què en traiem... Crec que són ingenus de pensar que si fas bondat deixaran de pegar-te.

—Ara diuen que cal eixamplar la base.

—Hem de corregir l'error que es va fer en el procés de moure'ns amb l'entu-

A aniran acceptant la nacionalitat catalana en la mesura que al costat d'això fem conèixer la Catalunya que volem

Va ser capellà de la parròquia del Fondo, el barri on fou enviat el 1965 com a càstig pel fet de ser massa obrer. ELISABETH MAGRE

siasme per la independència i oblidar que hi ha molta gent que és catalana de sentiment però que profundament és espanyola, com la immigració andalusa, l'extremenya, la murciana, l'aragonesa... Si això no ho tenim en compte, els qui som idealistes som dos milions i escaig. Quan l'ANC ve aquí, fa actes que agrada molt als qui ja hi creiem. És com tocar campanes per anar a missa. Doncs imagina't la meva gent del Fondo de fa cinquanta anys, que s'ha catalanitzat, que ha lluitat per l'estat d'autonomia, moguts pel PSUC, que han defensat l'escola catalana, ara els ha semblat que havien de triar entre ser espanyols i ser catalans. A ells, que quan van al seu poble els diuen 'vosotros los catalanes'. Però per a ells Catalunya no és equiparable a Espanya, perquè Espanya és allò profund.

—Per què penseu que no s'han sentit interpel·lats?

—Perquè s'ha presentat massa com una cosa nacional. Si s'hagués presentat com un procés constituent, com es farà ara, suposo, els comuns no tindrien raó d'oposar-s'hi. Anar a treballar per una sanitat totalment pública? D'acord. L'ensenyament públic? D'acord. Doncs agafem-los aquí, que és l'objectiu de la República. I pensem que aniran acceptant la nacionalitat catalana en la mesura que al costat d'això fem conèixer la Catalunya que volem. Vaig ser el fundador del Centre de Normalització Lingüística l'Heura, i la meva idea era que perquè la gent es catalanitzés havia de sentir que els valoràvem. I els fèiem descobrir la seva pròpia història, des d'un centre català; ens interessàvem per allò que era seu.

—I ara com es fa amb la nova immigració?

—Ara el nostre ajuntament tot ho fa de cara a guanyar les eleccions. La dificultat hi és perquè la gent nova culturalment

és enormement diferent de nosaltres, per la llengua, la religió... El més important de l'ésser humà són les coses vitals: menjar, aprendre, tenir salut... Aquest llenguatge s'entén perfectament. Si fem que a Santa Coloma ho tinguin, ells se sentiran colomencs. En seran en la mesura que disposin del que produeix aquesta ciutat. Si produïm bon transport, diversió, aleshores entraran. I igual a Catalunya. Si Catalunya és una nació on la gent pot viure bé, serà la seva nació. Catalunya és tot això, i la llengua anirà entrant amb una actitud sàvia de fer-los veure que la llengua els va a favor i de saber explicar què és Catalunya.

—I l'independentisme no ha sabut fer això?

—No. El procés ha treballat bàsicament pels qui fa anys que esperàvem això, d'una manera més o menys conscient. Gent com ara jo, o els meus germans, la meva família...

—També ha crescut molt l'independentisme entre altres sectors.

—Sí, però entre gent catalana i que tenia una convicció en aquest sentit. Molts altres s'han fet de Podem; els han agafat els qui veien que no els forçaven a renunciar al seu sentiment i que en canvi els deien que els donaven allò que és més essencial.

—L'independentisme no ha demanat pas a la gent que hagués de triar.

—Però no s'ha sabut explicar. No s'ha explicat prou la doble nacionalitat, i tot el que guanyaria la gent amb la independència, que, en canvi, s'ha explicat molt com una cosa política. No s'ha explicat prou què fariem. Fem un procés constituent i tota aquesta gent s'hi apuntarà. El procés constituent serà decidir com volem la sanitat, el transport, la joventut... Serà aleshores que ells podran parlar.

—És complicat fer arribar aquest missatge quan a molta d'aquesta gent li arriben uns altres missatges tergiversats d'unes televisions i mitjans espanyols.

—I tenen Arrimadas, que sap jugar bé. Diu dues o tres coses que són molt fàcils de fer arribar a la consciència ciutadana.

—I té els altaveus.

—Però nosaltres, babaus, li contestem. Quan un gos petit em crida, passo de llarg, no li dic res. El parlamentarisme és un combat de boxa, i Rufián es llueix atacant, i es fa viral el que diu, que ha desmuntat Arrimadas. Molt bé per a qui està a favor de Rufián en aquest combat, però jo no contraatacaria mai, perquè aleshores dones valor a les coses que diu. És cert que no tenim tants altaveus, però el to ja seria un altre. El procés hauria de donar el missatge a la gent de fer un país molt millor. Però si et poses en l'oposició català-castellà, que és la que remarca Rajoy, en la pàtria única, doncs aquesta gent diu sí, sí. L'idioma és el procés constituent, fer una escola diferent, la igualtat entre tots...

—Veieu el català en perill?

Fou regidor pel PSUC al primer ajuntament democràtic, a l'equip de govern de Lluís Hernández. ELISABETH MAGRE

—El perill que té la llengua és que és petita, i al costat té el castellà. Aquí només cal anar pel carrer Irlanda; hi passo cada dia, quan són les cinc o les sis, quan pleguen les escoles. Hi ha una escola d'anglès per als nens de dos anys a cinc. És ple de mares i pares esperant. Ningú no els obliga, però saben que l'anglès és absolutament imprescindible. El català no té això; ha de guanyar-lo la gent que el parli perquè hi creu. La gent ha de creure en Catalunya; ha de sentir-se entusiasmada per la llengua, els has de fer descobrir els autors. Jo no crec que el català desaparegui; més aviat això que diu Quim Monzó, que al final acabem parlant catanyol.

—Esperàveu que Santa Coloma reaccionés amb més contundència en defensa del català?

—No reacciona perquè està polititzada i la batllessa vol guanyar. Ha vist que aquí

ha guanyat Ciutadans i aquesta és la seva gran por. I es venen l'ànima pels vots. A més, els socialistes no tenen la idea de Catalunya com a nació. I no s'adonen que a Santa Coloma, com que no arrela profundament en les seves essències, hi ha una gran quantitat de gent de pas, sense arrels, i ve una onada d'Arrimadas i s'ho emporta tot. Ella [Núria Parlon] políticament no ho pot entendre; ha deixat Santa Coloma sense personalitat, perquè li interessin les multituds, la pluja ampla, però no hi ha el treball de la vinya. I en defensa del català, l'església només ha fet un petit full parroquial dient que ens hem d'estimar tots i que ens hem d'entendre. Però si ens maten! Com podeu dir això? No, no us baralleu, estimeu-vos...

—Els comuns i ICV també ho diuen: no us baralleu...

—Per això me'n vaig donar de baixa, ara fa un parell d'anys.

—Després de molts anys de militància a Iniciativa.

—Sí, i hi vaig aguantar per en Lluís Hernández. Jo ja en volia marxar feia temps i en Lluís Hernández, que era molt d'ICV i molt catalanista, em deia: Jaume, aguanta. Ell estava molt malalt aquests últims anys. Vaig esperar que es morís i llavors els vaig dir: Heu traït el PSUC, heu traït el país, i no hi puc ser.

—Us dol?

—I tant que em dol. Perquè són bona gent i me'ls aprecio. S'han quedat al segon nivell. Santa Coloma era la novena província andalusa i el foraster era el català; ells van ser els qui van lluitar per l'autonomia, per la llengua i tot. Però quan això ha passat a trobar el país, no estan prou formats. I a Catalunya no hem sabut explicar bé què va representar el 1714.

—El vostre independentisme ve de lluny.

—De sempre. El meu pare va fer un llibre de la constitució de la República ibèrica que el va oferir a Macià. Durant

la guerra érem catalans; a casa nostra, a la Diagonal, que la va confiscar la Generalitat, hi havia una gran bandera catalana. I quan van entrar els franquistes, nosaltres encara vivíem allà i vam haver d'anar al pis del costat. Vam veure els soldats que pujaven i amb ràbia estripaven la bandera. Aquests no són dels nostres. Al cap de pocs dies va venir un escamot per agafar el meu pare, que aleshores ja era mort. I van fer una gran foguera al pati de llums amb els llibres de la República. Ho van cremar tot. Ens van fer quedar allà al costat, mirant-ho, renegant contra el meu pare i dient que si fos viu el matarien. Doncs jo no podia deixar de ser català. Al col·legi ens van imposar el castellà, i ens venia un noi de la Falange cada setmana a fer-nos la religió de José Antonio. Posava la pistola damunt la taula. 'El imperio hacia Dios. Unidad de destino en lo universal', i tu, aguantar, i cada dia, pujar les banderes d'Espanya, el requetè i la Falange. Doncs tot això et fa català. I et revoltes.

—Ho vau fer des del seminari.

—El meu germà va fundar l'Acadèmia de Llengua Catalana, que va ser un focus burgès de catalanisme. I jo, en canvi, vaig entrar al seminari, i allà vam fer un treball soterrat; més que de catalanisme, de terrenalitat. Tot allò personal ho fèiem en català, per deixar clar que érem a Catalunya però ens cobrien les aigües.... Tot en català. Una colla de seminaristes ens vam inclinar per l'opció catalana i obrera, i van estar a punt de no deixar-me ordenar de capellà perquè em van trobar 'La tradició catalana', de Torras i Bages. El catalanisme em venia de la família; i l'obrerisme, del seminari.

—Vau anar primer a Vilafranca del Penedès, però us en van fer fora per les vostres idees.

—El governador va anar a veure el bisbe perquè em fes fora d'allà, per les meves idees catalanistes i obreristes. Quan vaig arribar a Santa Coloma, em vaig trobar un barri tan perdut, tan horrorós, que em va trencar el cor. El Fondo. Havia estat una antiga riera, i quan vaig venir

Santa Coloma era la novena província andalusa i el foraster era el català

Sayrach deixa de banda el llibre de poemes d'Ausiàs March que llegia quan hem picat a la porta.

ELISABETH MAGRE

encara funcionava, i quan plovia no podies passar d'una banda a l'altra, però no hi corria aigua, sinó claveguera. Cap carrer asfaltat, no hi havia aigua corrent, la merda baixava pels carrers, els nens jugant-hi, sense roba. No hi havia llum; la nit era molt fosca, feia pànic.

—Amb les parròquies i les agrupacions de veïns, la gent va prendre consciència que calia dignificar el lloc on vivien.

—És que no tenien cap punt de referència, tota aquella gent. Perquè venien de pobles que estaven estructurats, amb l'església, la casa del poble... I arribaven aquí i es trobaven un descampat i molts solars per construir plens de misèria, cases d'autoconstrucció, sense sanitat, sense escola, ni transport ni res. I sense consciència. I havien perdut pràcticament la condició humana. Vam fundar una revista amb què la gent es pogués expressar, que fos un referent. Vam fundar la revista Grama.

—Un catalitzador.

—Sí. És que la primera cosa que vaig fer va ser anar a la parròquia gran, a veure un grupet de gent que s'hi reunia, catalana i de la petita burgesia d'aquí, perquè fessin una revista. Entre ells, hi havia l'arquitecte Xavier Valls. I em va dir: 'Jaume, t'equivoques si vens a buscar aquesta gent. Si vols una cosa de futur, agafa els immigrants. El passat l'han deixat enrere, són joves i al present no tenen res. Tot és futur.' I Grama en va ser la veu.

—Per què la memòria d'aquella revol·ta, una figura com Xavier Valls i una obra com el Pla Popular han estat tan oblidats?

—És que no han estat mai reconeguts. Tot el que no és Barcelona no existeix. No és igual haver estat regidor de Barcelona que de Santa Coloma. No tenim un instrument que ens difongui.

—Critiqueu molt el personalisme de Núria Parlon.

—I el vaig criticar amb Lluís Hernández.

Jaume Patrici Sayrach viu en un petit pis al barri Llatí de Santa Coloma de Gramenet. ELISABETH MAGRE

—I això que ell va ser protagonista de la revolta del suburbi.

—Però és així.

—És inevitable que passi això quan l'activista passa a tenir poder?

—És el pecat que pateix ara el procés. Que els partits volen imposar la seva gent i la seva idea per damunt de la voluntat del poble. I també Colau, que l'altre dia deia que mai no pactaria amb el PDECat. I es diuen comuns! Un dels seus responsables a Santa Coloma em va demanar si m'agradava el nom de Catalunya en Comú. I li vaig dir que el nom no anava amb la seva mida, perquè havien comprat un barret molt gran per al seu caparró. Volen fer la República però mai amb els del PDECat. Per què ha de néixer amb un sexe determinat? Jo no els entenc. III

Vam fundar una revista amb què la gent es pogués expressar, que fos un referent. Vam fundar la revista Grama

CLARA PONSATÍ

‘No em sembla coherent votar la independència i tot seguit acatar l’Audiència espanyola’

Entrevista des del Regne Unit a l'ex-consellera d'Ensenyament

A.B.

ASSUMPCIÓ MARESMA I ANDREU BARNILS

Clara Ponsatí ha deixat Brussel·les i s'ha instal·lat a Escòcia al començament d'aquesta setmana, quan va agafar un avió per reincorporar-se a la càtedra d'Economia a la Universitat de St. Andrews. Les autoritats acadèmiques ja han rebut l'ex-consellera d'Ensenyament, que ha presentat la dimissió al president Puigdemont. Ponsatí va rebre VilaWeb

ahir dissabte en un lloc indeterminat del Regne Unit per explicar el seu pas pel govern, per què ha deixat Brussel·les, què farà a Escòcia, com afronta el seu futur personal i legal, i com veu l'actual procés polític. La catedràtica Ponsatí, però, també té temps per mirar enrere i valorar l'1-O i els dies posteriors.

—Per què heu vingut a Escòcia?

—He de continuar amb la meua vida i necessito activitat professional i modus vivendi. Al mateix temps m'ha semblat positiu que hi hagués una veu dels exiliats catalans al Regne Unit. He escrit una carta al president Puigdemont en què li explico que renuncio al meu lloc de consellera, que ha estat un període molt breu i extraordinàriament intens, que estic agraïda que se'm donés confiança

Només hi haurà ocasió que tingui impacte si la justícia espanyola comet la imprudència de demanar una ordre d'arrest

Hi ha el pensament, jo crec que equivocat, que si retornem al discurs autonòmic, la repressió parará.

i que, malgrat que tot el que hem fet és farcit d'encerts, també hi ha limitacions òbvies: Catalunya encara no és independent. Per mi va ser un honor i un privilegi ser la consellera d'ensenyament de l'1-O. Ell m'agraeix el servei i em demana que segueixi disponible per la causa de la llibertat de Catalunya. Hi estic.

—Us sentiu segura des d'un punt de vista legal, al Regne Unit?

—Al 100% no ho estàs mai. Aquí podria viure, certament, un procés com el viscut a Bèlgica: arrest policial, declarar davant el jutge, veure què decreta, etc. I ens podríem trobar amb un jutge que estigués d'acord amb Llàena. Poc probable, però qui sap. No es pot descartar.

—Potser una monarquia us salva d'una altra monarquia.

—Però potser d'aquí uns dies vaig a una república. La vida acadèmica permet viatjar molt.

—Teniu cap advocat? Com encareu l'aspecte legal?

—He parlat amb uns quants advocats d'aquí, sí. Tot dependrà del que escriguin des d'Espanya. Si escriuen alguna cosa per arrestar-me, aleshores veurem.

—Ja fa uns dies que sou a Escòcia. Quina rebuda heu tingut a la Universitat de St. Andrews?

—Em valoren a escala professional i em tenen afecte. I això està bé. I en particular em va agradar molt la frase que va fer servir la meua cap: Clara, estem molt orgullosos de tu. Està molt bé que les autoritats de la universitat, políticament independents, i no especialment alineats amb la independència de Catalunya, valorin que els seus professors ocupin posicions importants i exerceixin lideratges polítics. Han manifestat suport des dels primers dies.

—Els partits flamencs s'han abocat amb el president Puigdemont. Què farà l'SNP, a Escòcia?

—No tindrè l'impacte que ha tingut l'arribada del president a Brussel·les. El meu

perfil és menor. El centre de l'exili continuarà essent Brussel·les. Al final, sóc una persona que torno a fer classe i articles acadèmics. Per una part, podria ser que ells preferissin estalviar-se el problema. Però ja sóc aquí. Sóc resident, tinc casa, tinc feina, i uns drets. Que això podria tenir un impacte polític? Potser. Ja veurem. Només hi haurà ocasió que tingui impacte si la justícia espanyola comet la imprudència de demanar una ordre d'arrest. Em sembla que només els pot perjudicar a ells. L'escenari més probable és que els diguin que això no està justificat.

—Des de Brussel·les, com heu viscut el procés a Barcelona?

—Ho veig tan empantanegat com es veu des de Barcelona o Londres. Per una part hi ha un gran afany per formar govern. Això té dues components. El component natural de recuperar les institucions i servir el país. I l'altre és que hi ha una pretensió vana de recuperar la normalitat, que mai podrà tornar. Què pesa més no és clar. I les negociacions per formar govern no està clar que hagin posat el focus en allò que era més important: com mantenir la tensió amb l'estat espanyol per aturar la repressió i recuperar la democràcia. És una tasca que tenim pendent. Em sembla que no puc donar grans idees més enllà de compartir la preocupació per la situació d'atzucac. És evident que, perquè Brussel·les pugui fer tota la feina, encara necessitem prendre passos. I també que s'acabi d'entendre des de Barcelona. Perquè sembla que encara no és clar que no es tracta només de formar un govern autonòmic. Hi ha molta boira encara sobre aquest tema.

—Per què creieu que hi ha aquesta boira?

—A Barcelona la repressió es veu de manera diferent com la viuen els que ens hem represaliat. Els exiliats, com qui diu, hem travessat el riu. Estem a l'altre costat. I potser tenim més llibertat d'expressió i pensament. El xantatge del Tribunal Suprem i el govern espanyol sobre la política catalana és molt efectiu a Barcelona, al parlament, i amb el comportament d'alguns alts càrrecs del

govern de la Generalitat. A Brussel·les aquest xantatge no ens fa efecte personal. I aleshores hi ha la tensió entre el desig d'intentar aturar la repressió i el pensament, jo crec que equivocant, que si retornem al discurs autonòmic, la repressió pararà. Encara no hem entès que això és mentida. Encara ho hem d'acabar de pair.

—Els de l'exili, quins covards, comparats amb els de la presó. Més d'un ho diu sense saber que en el seu moment marxar de Catalunya semblava insegur, i quedar-se, no tant.

—Quan vaig començar a parlar sobre la possibilitat de marxar, tots els advocats amb els quals vaig marxar em van dir que no ho fes. Que el sistema d'euroordre era automàtic i que en 24 hores seria presa. I vaig parlar amb més d'un. Però un advocat que practica a Londres m'ho va fer veure diferent. Tampoc molt categòric, va ser. Però només va ser un. A finals d'agost ja estava prenent mesures sobre això i ja sabia que una euroorde a segons quins països no era tan automàtica. No vull entrar a la discussió de qui és més valent i qui no. Ara, a mi no em sembla coherent formar part d'un parlament que proclama la independència i en menys de 48 hores s'accepta la jurisdicció de l'Audiència Nacional. I amb acusacions que no eren fonamentades. A mi això no em sembla coherent. I ho critico. No em sembla coherent votar la independència i tot seguit acatar l'Audiència Nacional. Dit això, no vull anar més enllà.

—No estaven decidits?

—Teníem sobredosi de samarretes de colors. Que van anar molt bé, per arrencar-ho, però va haver-hi un moment que les samarretes s'havien d'acabar. I encara érem amb la mentalitat de les samarretes. Cada país té la història de la independència que té, i la nostra encara està per escriure. Segurament aquesta és una fase que haviem de passar. Només podem pensar això. Tota altra cosa seria massa derrotista. Va haver-hi uns dies, el vespre de l'1-O que pensava que teníem una oportunitat. Però no insistiré que tenia raó, i discutir sobre la història

Clara Ponsatí ha assistit a la manifestació de Londres convocada per l'ANC. vw

és una mica absurd. El no haver-ho fet del tot, el podríem intentar-ho just després de l'1-O... Això ho penses, però potser ni jo ni molts no érem prou informats. Passa que va ser dur veure que no s'intentava, i després veure que potser no es feia perquè no teníem les eines. Jo encara no n'he tret l'aigua clara. I no sé quan la'n traurem.

—Passat fet. I ara, què fem?

—Ara és una carrera de fons. I de resistència. L'estat espanyol no pot anihilar Catalunya. I la seva agenda és aquesta. Que siguem tots espanyols. Com s'ho faran? L'única manera de satisfer la seva agenda és que Barcelona no sigui Catalunya, sinó Espanya. I per això cal que els qui hi viuen es reconguin com a espanyols. I això es fa proposant un projecte atractiu. Però no ho estan fent. Crec que no poden. Si l'únic que planteja és que s'ha de ser espanyol perquè t'ho mano... No se'n sortiran. Però una cosa és que ells no se'n surten, i l'altra que ens en sortim nosaltres. Estem empatats. Però el dolor està tot en el nostre

costat. Ells no estan patint. Seria molt pretencios saber què s'ha de fer. Crec que s'ha d'aguantar la posició i no patir tant pel dia a dia pel que passa als despatxos de Barcelona. Però també entenc que cadascú fa l'anàlisi des de la seva respectiva posició. I a mi no m'aclapara massa directament el...

—...el no tenir govern

—No. En canvi m'angoixa bastant que el sottogovern que hem deixat no està resistint com hauria de resistir. Trobo que aquesta reacció col·lectiva que hem tingut de voler que parés el dolor de forma molt ràpida, que no hi hagi més presos, que facin el que sigui per sortir, tot això ens està sortint molt car. No seré jo qui digui que ha d'haver-hi més presos i exiliats. Però si no tenim una cultura de disponibilitat a patir... Serà una carrera de fons bastant llarga. Tinc la sensació que ha d'haver-hi un cert relleu generacional als lideratges. Tampoc conec al detall com ha funcionat els directors generals i secretaris generals. Però no tinc la sensació que siguin trinxera. De

fet, però, ni el parlament de Catalunya ha estat trinxera.

—**I Brussel·les, ha estat trinxera?**

—Crec que sí, però juguem amb avantatge: juguem lluny del foc. Per tant, si el parlament no pot fer coses perquè som un país ocupat, les haurà de fer un altre espai. Això em sembla que s'hauria d'institucionalitzar.

—**Hi ha gent que diu que el tros que falta serà fet fora del govern.**

—Si poguéssim entrar per plantar cara, però com que no tenim les forces... Crec que hi ha coses que les haurem de fer des de fora, sí. Els pròxims temps potser toca fer coses que no seran acceptables des del règim autonòmic i s'hauran de fer fora.

—**La repressió fa aflorar coses que poden ser destructives?**

—La repressió ha fet aflorar les febleses del nostre lideratge. I això és trist, però no ens ho podem amagar a nosaltres mateixos. Hauria estat molt bé que el jutge Llarena sentís declaracions molt més decididament en defensa dels que havien fet els catalans l'1-O. N'ha sentida alguna. I n'hauria hagut de sentir alguna més. A mi m'hauria agradat. I ja entenc que jo no hi era, allà i per tant... Els grans lideratges són els qui davant la dificultat verbalitzen les seves posicions de forma contundent.

—**I ara amb lideratges febles, com avancem?**

—Resistent, i donant relleu a noves generacions. Haurà de passar. A les nostres institucions, que són espanyoles, hi tenim llistes tancades, per exemple, que no afavoreixen gens els relleus i el rendiment de comptes davant dels ciutadans. Però som en una situació tan extrema que acabarà passant. L'altre dia algú parlava de la trituradora de la política catalana.

—**Sort d'Europa, també.**

—És que és tan delirant això de Llarena. Espanya podria haver tingut una reacció repressiva sense passar-se tant. I han optat per cobrar-se per avançat les presons.

Saben i entenen que seguint les seves regles no podrien tenir ningú a la presó. Per això s'ho estan cobrant per avançat. L'escarment. Us farem passar un escarment. I llavors els presos polítics són un missatge: vigileu que us pot passar com aquests. Ara, això Europa no pot tolerar que passi a casa seva. Però permet que passi a Espanya. Ho tolera. No mouen dit perquè això no passi a Espanya, però altra cosa és deixar que passi a casa seva.

—**No puc evitar preguntar sobre la polèmica conversa filtrada de Lluís Salvadó.**

—Mai he considerat els meus pits un dels meus mèrits. Podrien, això sí, ser un mèrit addicional. Jo ja sóc gran i els meus pits no causen gaire interès. Jo no tinc res més a dir d'aquest episodi.

—**Vau arribar a govern per a fer la independència, però també éreu consellera amb idees sobre ensenyament.**

—M'hauria agradat molt ser consellera una temporada. Al país li falta gruix intel·lectual. Ara ja sé que no podré fer els canvis. Però en tenia, sí. Sobretot en la formació del professorat: ser més exigents formant professors. Demanant més nivell. L'èxit dels sistemes educatius depenen de la qualitat humana i intel·lectual, dels professors. Crec que tenim uns grups de professors amb qualitat humana excel·lent. Mèrit que no es pot menystenir. Però encara hem de millorar molt en uns altres aspectes. I crec que això té a veure com el país reconeix l'esforç. No és només un problema dels mestres. Hem de reconèixer l'avantatge intel·lectual i social de ser exigents amb els nens. Estan molt preocupats que els nens siguin feliços. Molt bé. Però en canvi no ho estem gaire en el fet que els nens aprenguin a fer coses que no els agrada. Perquè són pel seu bé. No és un problema només de Catalunya. Com que som una societat molt cohesionada, i cohesionadora, que té molta cultura de la integració, i això és molt bo, moltes vegades ens costa, per exemple, de no donar oportunitats a les altes capacitats. De no deixar que hi hagi grans diferències. Perquè ens fa molta por la diferència. ■

M'angoixa bastant que el 'sottogoverno' que hem deixat no està resistent com hauria de resistir

L'èxit dels sistemes educatius depenen de la qualitat humana i intel·lectual, dels professors

NI PROHOMS FEBLES NI POLLES

PAU VIDAL

Un grup de noies a la manifestació del 8 de març durant la vaga feminista. ALBERT SALAMÉ

El foc lent que requereix la fixació lexicogràfica topa amb l'acceleració dels temps que corren (i mai tan ben dit). La revolució feminista ens està esmicolant el diccionari als dits

Atesa la volada que ha pres la revolta feminista, no voldria que un sector bàsic de la indústria com és la lexicografia es quedés enrere. Que després ens diuen allò de la torre d'ivori i tota la pesca. Per això vaig participar de la jornada reivindicativa aplicant un dels consells del feminisme al masclam: mirar la realitat amb ulleres morades. La meua realitat quotidiana, ja ho sabeu, és la lleixa dels llibres que parlen de llengua. En ma nova condició de fembra-per-un-dia no vaig trigar ni deu minuts a empenyar-me.

D'entrada, un avís: la meua posició en relació al debat sobre els diccionaris (ara que la dictadura de la correcció política es creu amb dret a exigir-los quines definicions han d'incloure i quines eliminar) coincideix amb la que **exposa** l'Albert Pla Nualart. Els reculls lèxics no han de fer d'àrbitres de la realitat lingüística sinó deixar-ne constància. Dit això, hi ha descripcions de la realitat que semblen fetes, si no des d'una torre d'ivori, almenys des del claustre d'un monestir encimbellat.

En un àmbit de tecnològització creixent, un plany recurrent dels professionals de la lletra era, fins no fa gaire, la falta d'un

Hi ha descripcions de la realitat que semblen fetes, si no des d'una torre d'ivori, almenys des del claustre d'un monestir encimbellat

La crítica de diccionaris és un subgènere molt del gust del filòleg

bon diccionari de sinònims en línia. Per això vam saludar amb entusiasme que Enciclopèdia Catalana digitalitzés 'el Franquesa' (els del gremi els anomenem pel nom. Què volem?, són com amics de tota la vida), que s'afegia al d'un altre homemot insigne, Albert Jané, penjat en data igualment recent al costat del DIEC. Amb entusiasme i amb **certa prevenció**, perquè cal tenir en compte que Manuel Franquesa era sacerdot i que el llibre es va publicar l'any 71. És probable que el bon Manuel, entre la formació, efectivament, a Montserrat i l'exili a Alemanya i Suïssa, no tingués gaires pistes per preveure la revolució femenina que es congruïa; el cert és que, llegides amb ulls d'avui, les seves llistes d'equivalències i de remissions en dues entrades tan fonamentals com home i dona sonen, per dir-ho suau, una mica naftalíniques. Un compte gens sospitos de feminazisme us ho explica amb **l'elegància** i el puntet d'humor que la qüestió requereix.

Aquest desequilibri en el tractament despectiu, certament aparatós per a barons i matrones del segle XXI, no és sinó un retrat d'una època afortunadament superada (i sedimentada per segles de **supremascisme**, si em permeteu la innovació). Perfectament blasmable, sempre que no es perdi de vista el context històric. De fet, la crítica de diccionaris és un subgènere molt del gust del filòleg, que ens dona grans (i pèrfides) satisfaccions. Ara, llenegades masculinistes a part, el Franquesa és un recull esplèndid en les tres accepcions del terme, equiparable a les millors obres de la tradició lexicogràfica del país. Enciclopèdia Catalana faria un flac favor a la cultura en general i a escriptors/traductors/periodistes/estudiants en particular si desnaturalitzés allò que no deixa de ser una obra d'autor. A l'usuari se li suposa prou senderi per entendre que 'gallimarsot', 'cataplasma' o 'flasca' són sinònims circumstancials de 'dona' ja en desús o que 'virago' i 'amazona' pertanyen al registre literari (tot i que alguna marca referida a l'ús tampoc hi sobraria). Posaria el teclat al foc que els patricis fundadors de l'editorial, i els successors que avui la menen, són ben lluny d'aquesta visió tan pre-noucentista de les seves clientes, parentes i companyes de feina (tres col·lectius que el

El verb pollastrejar no significava altra cosa que 'comportar-se un adolescent com si fos un adult'

Ens podríem trobar amb un eslògan d'efecte bumerang com ara aquest: les polles seran sempre nostres. El que no sé és si l'entonaran ells o elles

mossèn no freqüentava, precisament). Els prohoms, per sort, ja no són el que eren.

Petit dribling argumental. Si la combativitat que destinem a passar comptes amb el passat l'esmercèssim a vetllar pel futur, és probable que el pobre Monzó no patís tant pel que fa a l'avenir de la llengua. Resulta preocupant que la terminologia que necessàriament acompanya els moviments i tendències emergents serveixi per clavar encara més fondo el coltell de la interferència. En entorns combatius he llegit últimament l'expressió 'cultura de la polla' per referir-se, irònicament, al masclisme. Si els temps no fossin els que són, un reportatge sobre les concentracions de dijous s'hauria pogut titular 'Milers de polles omplen els carrers', perquè en una època no tan llunyana el terme polla designava, a més de la gallina, l'ocell, el peix i l'arbre que duen aquest nom (i que són els únics que encara avui recull el diccionari normatiu), la dona jove no maridada ('Quina polla que estàs feta!', escriu a *Joyce i les gallines* Anna Ballbona, una autora nascuda als anys 80... del segle XX!). En castellà també feien anar la forma masculina (d'on es deriva el nom d'algunes peces de vestir femenines de reconeguda eficàcia, com les famoses botes *siguemepollo*). I segur que a tots us sona el mot llatinoamericà *pollera* per designar una varietat de faldilla. Sense sortir de la família, i només a tall d'exemple per il·lustrar com pot ser de nociva la interferència, el verb pollastrejar, avui proscrit per homòfob, no significava altra cosa que 'comportar-se un adolescent com si fos un adult'; en una paraula, 'fer el pinxo'. I ho deixo aquí per no embardissar-me encara més.

Rematada final. L'augment de l'autoestima col·lectiva que estic segur que comportarà l'apoderament de la dona ajudarà, compto, a reduir el nivell de susceptibilitat. Perquè si la intromissió del catanyol políticament correcte continua galopant al mateix ritme, aviat ens podríem trobar amb un eslògan d'efecte bumerang com ara aquest: les polles seran sempre nostres. El que no sé és si l'entonaran ells o elles. 📺

Exposicions El constructivisme rus d'Aleksandr Ródtxenko a l'IVAM

Fotografia El Miserachs mai vist

Festivals Barcelona Beer Festival

VilaWeb { Paper >17-18/3/2018

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

~~~~~  
*Descobriu els actes  
que no podeu passar per alt si visiteu  
les falles per primera vegada*  
~~~~~

FALLES VALÈNCIA 2018

FALLES DE VALÈNCIA

2018: GUIA BÀSICA PER A GAUDIR DE LA FESTA

Cultura popular Descobriu els actes que no podeu passar per alt si visiteu les falles per primera vegada

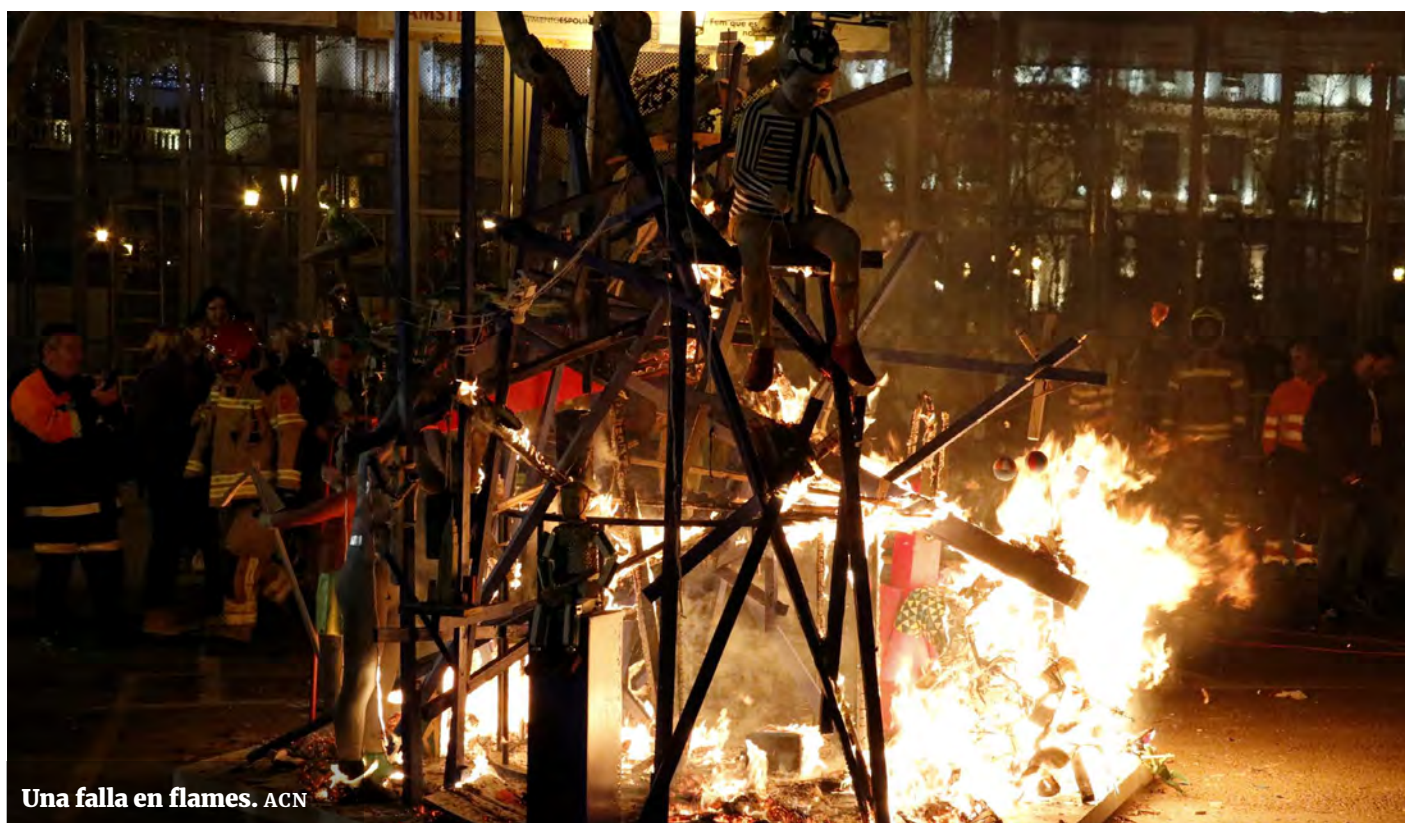
TXELL PARTAL

És la primera vegada que visiteu les Falles de València? Ja hi heu anat però voleu descobrir la festa d'enguany? Ací trobareu informació de tot allò que podeu fer durant la setmana fallera que comença avui, amb la *plantà* de les falles infantils.

Més de 380 falles inundaran els carrers de València aquests dies. I això vol dir també pólvora, xarangues, llums, gent al carrer i bunyols amb xocolata. I –no cal pas amagar-ho– també seran dies de caos de trànsit, amb molts carrers tallats i aglomeracions.

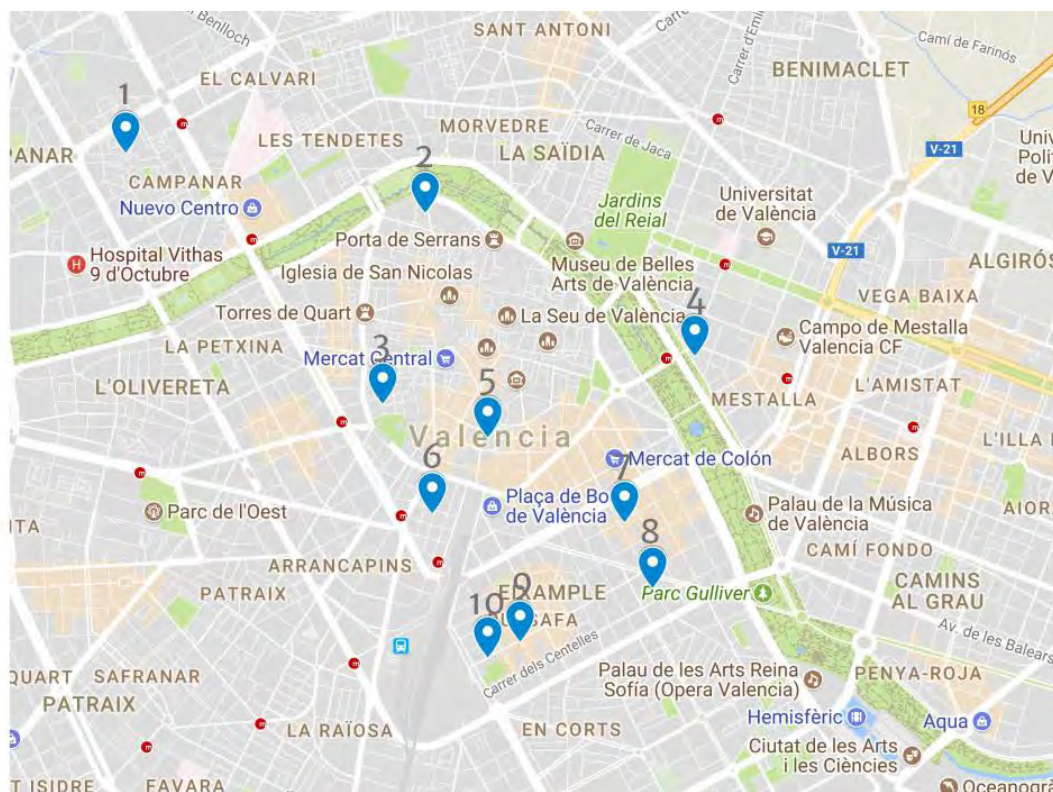
La setmana fallera comença avui, 15 de març, amb la *plantà* i s'acaba el 19, dilluns, amb la *cremà* de totes les falles. Durant quatre dies la ciutat es paralitza i s'aboca a la festa. Els carrers s'omplen de monuments i els fallers surten al carrer a celebrar la data que esperen amb ànsia tot l'any.

A continuació us oferim una guia per a saber tot allò que no us podeu

Una falla en flames. ACN

- 1 L'Antiga de Campanar
- 2 Na Jordana
- 3 De la plaça del Pilar
- 4 Exposició-Micer Mascó
- 5 Ajuntament de València
- 6 Convent de Jerusalem-Matemàtic Marzal
- 7 Almirant Cadarso - Comte d'Altea
- 8 Regne de València- Duc de Calàbria
- 9 Sueca-Literato Azorín
- 10 Cuba-Literato Azorín

Les falles de la secció especial. vw

deixar escapar durant la setmana fallera.

Quines són les falles que no podeu passar per alt?

Hi ha tantes falles per visitar, que la recomanació millor i primera és que feu un recorregut per aquells monuments que us faci gràcia de veure. No podeu passar per alt les falles més espectaculars que són les de la Secció Especial, que trobareu detallades en aquest mapa que hi ha a la pàgina següent.

En total són nou falles, totes bastant acostades. Ara com ara, no se sap quin premi obtindrà cada una. Quan se sàpiga, ho introduïrem en aquesta guia perquè us sigui més fàcil de seleccionar les que vulgueu veure.

Al mapa, també hi hem afegit les falles municipals situades a la plaça de l'Ajuntament. Enguany, la falla grossa ha estat dissenyada per Okudo, Latorre i Sanz.

És una falla participativa, i hi han col·laborat representants del món faller, a més de col·lectius socials i polítics, que s'han encarregat de pintar-ne la base. N'ha resultat una imatge única.

Equilibri universal és el nom escollit

per a aquest monument, que pretén combinar el llenguatge de les falles amb el codi visual del nou art contemporani. A més, presenta un altra novetat: la falla s'ha construït pensant que la cremada duri més d'una hora. Sembla que ho han aconseguit a còpia de no fer servir cap dels materials que cremen fàcilment, com ara la fusta. Ho haurem de descobrir el dia de la cremà...

Per moure's aquests dies per València és recomanable l'aplicació #Fallas2018, dissenyada per l'Ajuntament de València. Hi trobareu l'agenda detallada i un mapa amb totes les falles. A més, l'aplicació s'ha renovat i hi podreu visitar les falles amb un joc de missions per tots els monuments de la ciutat.

Falles alternatives

Les Falles Populares i Combatives és una proposta nascuda el 2002 al districte de Ciutat Vella, gràcies el treball conjunt de diversos col·lectius de la ciutat. Amb els anys, ha anat consolidant-se com una alternativa a les falles oficials, amb l'objectiu de gaudir de la festa fallera, però recuperant el carrer i la cultura lliure i popular. És una manera de retornar a

l'esperit popular de les falles. És una altra visió, on la cosa més important no són els monuments sinó la gent i la festa.

Enguany, el lema és 'Les Falles seran sempre nostres' i fins i tot han fet un himne amb aquesta frase: és una versió de l'himne 'A les barricades' amb la veu de Rafael Arnal.

Aquests dies hi ha moltes activitats programades. Avui, la *mani-plantà*. Dissabte, el bingo i molta música. I diumenge, una calçotada, un Trivial faller i un concurs de *playback*.

Si voleu participar en algunes d'aquestes activitats, només heu d'anar al solar de la cremà, situat al carrer Na Jordana amb Beneficència, darrere l'IVAM. També podeu visitar la falla emblemàtica reivindicativa Arrancapins.

I si voleu fruir de les falles sense aglomeracions, podeu visitar les d'algunes altres poblacions, com ara Alzira, Borriana o Torrent, que també viuen la festa.

Carrers il·luminats

Moltes falles engalanen l'espai amb il·luminació de tota mena. És una moda que s'ha consolidat amb els anys. Però

cada any hi ha quatre falles que competeixen per ser les que tenen el millor carrer il·luminat. Són aquestes: Sueca – Literato Azorín, Cuba – Puerto Rico, Cuba – Literato Azorín i la Falla Malva-rosa. Són totes al barri de Russafa, a pocs metres l'una de l'altra.

A les vuit del vespre els carrers s'il·luminen. I cada hora hi ha un xou acompanyat de música. Per a tenir una idea de com és d'espectacular la il·luminació, heu de saber que enguany la Falla de Cuba – Puerto Rico ha instal·lat més de 700 metres lineals de llums i que la falla de la Malva-rosa compta amb més de 900.000 leds.

Els actes que no us podeu deixar escapar 'Mascletà'

Des de l'1 de març la ciutat trontolla cada migdia amb la *mascletà*, que es fa a les dues del migdia a la plaça de l'Ajuntament de València. És un concert d'explosions acompanyat d'olor de pólvora. S'hi ha d'anar molta estona abans per poder viure-la des de la plaça i, com més a prop millor, sempre respectant les distàncies de seguretat. Es recomana de posar-se d'esquena a la direcció del vent per evitar el fum i els paperets dels petards. Una volta s'ha acabat, cal molta paciència per a sortir de la plaça.

Castells de focs artificials

Des del 15 fins al 18 de març, el cel de València s'omple de llum i de color cada nit, amb focs artificials impressionants. El millor lloc per a poder veure'ls és el passeig de l'Albereda, on es concentra la gran multitud de gent, però també es pot veure des de qualsevol pont del riu. Cal anar-hi d'hora per a aconseguir un bon lloc. La millor nit per a gaudir-ne és la del diumenge 18, quan es fa la Nit del Foc, que comença a la 1.30. És quan es poden veure els castells més espectaculars i llargs.

Ofrena de flors

El 17 i el 18 de març, els fallers fan l'ofrena de flors a la Mare de Déu dels Des-

1. Els carrers il·luminats. VW // 2. La 'mascletà'. ACN // 3. La ofrena floral. E.P.

emparats, patrona de València. Totes les comissions van des del seu casal fins a la plaça de la Mare de Déu per lliurar-li un ram. S'hi han de fer moltes hores de cua. Amb els rams, es fa un impressionat tapís de quinze metres just davant la basílica. Una volta acabat, queda exposat perquè tothom el pugui veure.

La Cavalcada del Foc

Un dels actes més desconeguts pels turistes és la Cavalcada del Foc, que a partir de les set del vespre recorre els carrers de Russafa i Colom fins a arribar a la Porta de la Mar. Representa l'exaltació del foc, just abans de la cremà. És la barreja perfecta de foc i festa. Hi ha carrosses, mecanismes de foc gegants, pólvora, música...

La 'cremà'

És el punt final de la setmana fallera. Les primeres falles que es cremen són les infantils, a les deu del vespre. La falla infantil guanyadora del concurs és especial i per això es crema mitja hora més tard que la resta. A les onze és el torn de la falla infantil de la plaça

de l'Ajuntament.

Després toquen els monuments grans. Se segueix el mateix sistema. A mitjanit es cremen totes les falles, tret de la guanyadora, que es crema mitja hora més tard. L'última és la de l'ajuntament, que s'encén després d'un gran castell de focs artificials, cap a la una. Veure cremar tres falles és molt complicat. És recomanable d'anar amb prou temps a alguna de prop de l'ajuntament –com ara la del convent de Jerusalem o la de la plaça del Pilar–, veure tot el procés de la cremà i després anar cap a la plaça de l'Ajuntament. Acostuma a haver-hi molta gent; tanta, que de vegades es fa difícil de veure cremar la falla.

Aquesta és una nit de contradiccions per als fallers: festa i disbauxa es barregen amb la pena perquè les festes ja s'acaben. És normal de veure caure alguna llàgrima mentre es cremen les falles, sobretot a les falleres majors, que acaben el seu regnat.

Què podem fer de nit?

Les Falles no s'entenen sense les nits de festa. Els carrers de València s'om-

plen de multitud d'orquestres i discomòbil que animen l'ambient de totes les comissions falleres. Tothom hi és benvingut.

Què es pot menjar?

La paella és el menjar típic de València. I, naturalment, per les Falles no pot faltar. El concurs de paelles és tot un clàssic. Totes les comissions falleres de la ciutat n'organitzen alguna. Si aneu amb colla, us podeu apuntar a un dels concursos i passar una estona inoblidable. En aquests casos, importa participar i no pas guanyar. Si cuinar no us agrada, hi ha moltes comissions que fan paelles enormes i hi conviden el veïnat.

Ara, només d'arribar a València veureu que per la ciutat hi ha repartits molts llocs on venen bunyols, xurros i xocolata a tota hora. Qualsevol moment del dia és bo per a menjar-ne. No podeu marxar de València sense haver provat els bunyols de carabassa típics d'aquestes dates.

I per sopar? És típic de fer-se un entrepà i anar a menjar-se'l en algun casal faller. Una de les novetats d'aquests últims anys són les calçotades, que ja han arrelat i no falten en cap comissió.

Com podem moure'ns per València?

Aquests dies es restringeix la circulació en el perímetre interior, des del pont de les Glòries Valencianes fins a la plaça d'Amèrica i les Gran Vies, incloent-hi la plaça d'Espanya i els passos inferiors de Petxina. Aquesta restricció serà efectiva des del 16 de març a les 15.00 fins al 20 a les 4.00 de la matinada.

Les restriccions no afecten els autobusos urbans, taxis i vehicles de serveis públics, d'emergències i residents. Des del Centre de Gestió de Trànsit es recomana de fer servir uns estacionaments fora del perímetre restringit a la circulació i prop dels accessos principals a la ciutat i a les parades de metro. Per moure's per València aquests dies es recomana principalment de fer servir el transport públic. I pel centre, la millor solució és caminar.

Fotografia i disseny gràfic de Ródtxenko a l'Institut Valencià d'Art Modern. IVAM

EL CONSTRUCTIVISME RUS D'ALEXANDR RÓDTXENKO ARRIBA A L'IVAM

Exposicions El museu analitza les aportacions de l'artista en els camps de la fotografia i el disseny gràfic

REDACCIÓ

Alexandr Ródtxenko va ser un dels artistes més destacats de l'avantguarda soviètica durant el període d'entreguerres. Fundador del constructivisme rus i un dels introductors del fotomuntatge a la Unió Soviètica, la seva obra va patrocinar la utopia revolucionària en la mesura que concebia l'art com a vehicle per a transformar la vida. En consonància amb aquesta idea, l'exposició 'Cas d'estudi. Ródtxenko', que s'acaba d'inaugurar a l'Institut Valencià d'Art Modern, analitza les seves aportacions radicals al món de la fotografia i el disseny gràfic.

La mostra, que s'exhibeix a la galeria 3 de l'IVAM, aplega una selecció de més de cent obres de l'artista rus, entre les quals hi ha llibres, fotografies i revistes de l'època. Tots aquests objectes situen l'espectador l'any 1921, quan Ródtxenko es va convertir en un dels fundadors i

La mostra també inclou un apartat rellevant dedicat a la revista propagandística 'URSS en construcció'

Establiment Mosselprom (1925). ARXIU LAFUENTE

màxim exponent del constructivisme. Aquesta avantguarda artística es caracteritza per la decisió d'abandonar la pintura de cavallet per iniciar-se en la creació d'un nou tipus d'art.

Per això els nous suports com la fotografia i el disseny gràfic van ser tan importants i tenen un pes molt destacat a l'exposició. S'hi inclouen algunes de les fites del disseny soviètic, com ara el llibre d'avantguarda *Pro eto*, un poemari de Vladímir Maiakovski del qual Ródtxenko va dissenyar la portada, i un conjunt de fotomuntatges per a il·lustrar-ne l'interior. L'exposició també inclou la col·lecció de portades de la revista LEF, on Ródtxenko va publicar els seus assajos sobre la fotografia

d'avantguarda, a més dels cartells de la Història del Partit Comunista, que va fer emprant la tècnica del fotomuntatge, una innovació fonamental en la cartelleria de l'època.

La mostra també inclou un apartat rellevant dedicat a la revista propagandística 'URSS en construcció'. Impulsada per Stalin, Ródtxenko hi va participar dissenyant diversos exemplars. 'Stalin va iniciar una purga dels representants dels corrents avantguardistes, cosa que va obligar Ródtxenko i altres artistes a adaptar-se, evolucionant des d'una fotografia experimental cap a una pràctica de fotografia documental', explica sobre aquest apartat el comissari de la mostra, Ramon Escrivà.

L'exposició es completa amb el documental *Un futur en construcció. El llibre soviètic a l'IVAM*, que es pot veure a la Sala de la Biblioteca. És una selecció de cinquanta joies del disseny soviètic de la col·lecció de l'IVAM realitzades per artistes com El Lisitski, Gustav Klucis, els germans Vladímir i Georgui Stenberg, Kasimir Malevich, Solomon Telingater, i per dones clau en el desenvolupament de l'avantguarda russa com Natalia Goncharova, Varvara Stepànova, Natalia Pinus, Valentina Kulagina o Liubov Popova. 'La mostra se centra en les publicacions dels anys vint i principis dels trenta, època d'esplendor de l'avantguarda constructivista', comenta la comissària Irene Bonilla.

L'exposició aporta una visió de conjunt sobre la seva obra que no s'havia vist mai. XAVIER MISERACHS

EL MISERACHS MAI VIST

Fotografia La Pedrera inaugura l'exposició 'Miserachs. Epíleg imprevist', l'antologia més gran que s'hagi fet mai sobre el fotògraf

REDACCIÓ

Feria més de vint-i-cinc anys que no es dedicava una exposició a l'obra del fotògraf Xavier Miserachs, i ara la Pedrera, a Barcelona, li ret homenatge amb l'antologia més completa que s'hagi fet mai. Es diu 'Miserachs. Epíleg imprevist', es podrà veure fins al 15 de juliol i aplega més d'un centenar de fotografies que abasten tota la carrera de l'artista. De fet, hi ha les imatges que va fer com a afeccionat, abans de professionalitzar-se; les mítiques sèries en blanc i negre sobre Barcelona; fotografies en color que va fer més tard; treballs per encàrrec...

Per això l'exposició aporta una visió de conjunt sobre la seva obra que no s'havia vist mai. Però alhora també permet de destacar les característiques singulars de la feina d'aquest fotògraf, que va ser un dels membres més importants d'una generació que va renovar completament la fotografia documental.

El tema estrella de la carrera de Miserachs va ser la ciutat de Barcelona

Algunes de les fotografies de l'exposició. XAVIER MISERACHS

Juntament amb Oriol Maspons, Ricard Terré i Ramon Masats, a final de la dècada del cinquanta, Miserachs va reprendre el fil d'una tradició fotogràfica estroncada amb el final de la guerra del 1936-39. El seu estil va comportar una ruptura tan gran en clau de modernitat que va aconseguir superar la censura franquista.

El tema estrella de la carrera de Miserachs va ser la ciutat de Barcelona, que va retratar desenes de vegades i durant molts anys. Generalment en blanc i negre, presenta una ciutat diversa i en constant evolució. A la dècada dels seixanta, Miserachs va agafar diversos encàrrecs publicitaris i editorials que el van obligar a treballar en color. És una part de la seva carrera poc coneguda i que es pot descobrir ara amb l'exposició. L'any 1968, va començar a treballar com a reporter per la revista Triunfo, una feina que el va portar a viatjar per tot Europa. D'aquest període, se'n destaquen diverses instantànies del Maig del 68 francès, de la Primavera de Praga i del Swinging London.

LA FIRA DE L'EMBOTIT ARRIBA A OLOT

Fires La capital de la Garrotxa acollirà aquest cap de setmana un festival gastronòmic al voltant de l'embotit

La Fira de l'Embotit d'Olot farà activitats lúdiques i gastronòmiques relacionades amb productes de proximitat. A.O.

REDACCIÓ

A partir de demà i fins diumenge es farà la Fira de l'Embotit al Firalet d'Olot, on els assistents podran degustar i comprar productes artesans derivats del porc en una cinquantena de parades d'alimentació. L'objectiu de la festa és promoure l'embotit i posar a l'abast de tothom el prestigi d'aquest aliment, així com els formatges, riques hortalisses i cerveses naturals.

La fira obrirà demà i diumenge a les 10.00 i es mantindrà fins tard acompanyada d'altres activitats lúdiques i gastronòmiques associades als productes de proximitat. Així, es podrà veure dues demostracions de cuina a càrrec del col·lectiu Cuina Volcànica, la de demà amb el xef Joan Masegur a les 19.00 i diumenge a les 18.30 de la mà de David Colom, totes dues a l'Espai Tast.

Entre les activitats plantejades per al cap de setmana hi haurà danses, teatre, xerrades i tallers per a petits i famílies: de farciment de botifarres per als més

menuts i de maridatges per als adults. A més, qui vulgui podrà formar part del joc 'Un dia a pagès', que pretén apropar la granja i el camp als més joves amb dinàmiques que permeten gaudir aprenent els oficis més tradicionals del Principat.

Producte convidat

Enguany el producte convidat a la fira és serà formatge de cabra de Las Montañas de León, que es presentarà al firalet amb un grup de música popular de la zona per promocionar la cultura gastronòmica i folklòrica del festival.

BARCELONA BEER FESTIVAL, LA CITA MÉS GRAN DEL SUD D'EUROPA AMB LA CERVESA ARTESANA

Festivals Fins diumenge, els amants de la cervesa d'autor podran degustar-ne més de quatre-centes varietats

REDACCIÓ

500 metres quadrats, una barra de més de cent tiradors i 461 cerveses diferents per a tastar. La Farga de l'Hospitalet acull aquest cap de setmana el Barcelona Beer Festival, un esdeveniment gastronòmic al voltant de la cervesa artesana que l'any passat va rebre més de 30.000 visitants. Aquestes xifres avalen la fira cervesera com la més important del sud d'Europa.

Entre els tipus de cervesa convidats, n'hi ha d'arreu del món. Enguany, el Barcelona Beer Festival comptarà amb varietats tan sorprenents com la 'Baobee', del País Basc, que porta extracte de baobab, la 'Himonussija Baltic Porter', de Dinamarca, amb aroma de regalèssia, o la 'Gretel', barcelonina, amb sabors de xocolata, caramel i pa torrat. Per descomptat, les cerveses de tota la vida, clares, negres, ambre i totes les imaginables, no faltaran.

Una altra varietat original i del país és la 'No name beer', dels productors Birra08, que instaran els consumidors a votar quin nom és el millor per a la seva creació a canvi de participar en un sorteig. La cervesera convidada a fer una edició especial enguany és l'estatunidenca The Alchemist, que es considera una de les millors cerveseres del món.

Entre les activitats que ofereix el Barcelona Beer Festival, destaca 'Meet the Brewer', una barra autònoma on els consumidors podran conèixer els mestres cervesers encarregats d'elaborar la cervesa que tastin. També podran omplir la panxa en algun dels estands de menjar.

El festival comença avui i s'allargarà fins diumenge, i fa servir un sistema de moneda propi a partir de fitxes per a pagar les consumicions. Els assistents hauran de fer servir el got oficial de la fira, i podran demanar recomanacions als voluntaris que hi haurà repartits pel recinte. Qui vulgui assistir-hi només haurà de comprar alguna de les tres entrades disponibles al web o als punts de venda del recinte: una entrada vàlida per un dia, un abonament per a les tres jornades i el passi especial BBF-Experience, que inclou vint fitxes entre d'altres serveis.

Els horaris de la fira són laxos, d'11.00 a 23.00 avui i demà, i d'11.00 a 21.00 diumenge, i entre les varietats de cervesa que se serviran hi haurà opcions sense gluten per a celíacs (i per a qui vulgui tastar-la) i també sense alcohol, per a les persones abstèmies o que hagin de conduir de tornada a casa.

Activitats paral·leles

Com que és un festival gastronòmic, hi haurà espais habilitats per a demostracions de receptes culinàries amb la cervesa com a ingredient destacat. Albert Mendiola, guardonat com a Cuiner de l'Any 2017, serà un dels encarregats d'aquestes sessions que combinaran cuina i cervesa. A més, també hi haurà simposis, degustacions i jocs.

Les actuacions musicals són un altre reclam de la fira. Avui, de 12.30 a 17.30, el blues i el swing de Los Boozan Dukes ompliran la Farga (i repetiran demà a les 12.00) i a les 19.00 serà el torn de The Neighbour. Durant el dia de demà,

Una noia serveix una cervesa al Barcelona Beer Festival. BBF

actuaran altres artistes convidats com Lady Avocado i Ponent Roots, i diumenge The Penguins faran una sessió de reggae per als més petits a les 12.00.

Espai per a professionals

Enguany la fira ha estrenat un nou servei dedicat als professionals del sector cerveser, el Barcelona Beer Festival Pro. Hi haurà un espai de trobada amb prop de trenta expositors i una àrea de formació tècnica. Amb una acreditació, els interessats podran accedir a conferències formatives i zones de treball en xarxa.

Alicia Vikander és la nova Lara Croft. WARNER BROS

UNA NOVA LARA CROFT ARRIBA ALS CINEMES AMB 'TOMB RAIDER'

La nova versió de *Tomb Raider*, amb Alicia Vikander en el paper que va popularitzar Angelina Jolie, és l'estrena més destacada de la setmana. Lara Croft s'haurà d'enfrontar a molts perills en territori desconegut per descobrir què li va passar al seu pare, desaparegut des de fa anys. Entre les estrenes també ressalta *La Tribu*, una comèdia espanyola sobre el retrobament accidentat entre una mare i un fill, encarnats per Carmen Machi i Paco León, i la cinta libanesa *L'insulte*, nominada a millor film de parla no anglesa en l'última edició dels Oscar.

Tomb Raider

Direcció: Roar Uthaug. Intèrprets: Alicia Vikander, Kristin Scott Thomas, Hannah John-Kamen; Daniel Wu, Dominic West, Walton Goggins. Gènere: Acció.

Lara Croft és una jove independent sense cap propòsit a la vida. El seu pare, un aventurer, va desaparèixer quan ella era adolescent i ara la noia decideix anar a buscar-lo. Arriba a l'últim lloc on se'l va veure, una illa del Japó, i allà haurà d'enfrontar-se a perills i superar els seus límits.

La tribu

Direcció: Fernando Colomo. Intèrprets: Carmen Machi, Bárbara Santa-Cruz, Rebeca Sala; Paco León, Luis Bermejo, Julián López. Gènere: Comèdia.

La Virginia va haver de donar el seu fill en adopció després de ser mare molt jove. La seva vida continua i molts anys després assoleix l'estabilitat com a netejadora. Llavors decideix anar a conèixer el seu fill, en Fidel, un executiu que ho ha perdut tot, inclosa la memòria. Deixant la seva antiga vida enrere, l'home troba en la Virginia, i les seves amigues de classe de ball, un nou món de felicitat. El film està inspirat en fets reals.

L'insulte

El insulto

Direcció: Ziad Doueiri. Intèrprets: Christine Choueiri, Camile Salameh, Rita Hayek; Kamel El Basha, Adel Karam, Talal Jurdi. Gènere: Drama.

En Toni és un cristià libanès que rega tranquil·lament les plantes del seu balcó quan sense voler mulla el cap de Yasser, un refugià palestí. D'aquesta anècdota neix un conflicte. En Yasser insulta el Toni i aquest se sent tan ofès que porta la discussió davant la justícia. L'enfrontament es converteix en un problema d'estat i fins i tot el president s'hi veu implicat.

Mary Magdalene

María Magdalena

Intèrprets: Rooney Mara, Shira Haas, Hadas Yaron; Joaquin Phoenix, Chiwetel Ejiofor, Tahar Rahim. Gènere: Drama.

El film és un retrat humanista de la figura de Maria Magdalena des d'un punt de vista biogràfic. Maria Magdalena és una dona que desafia les jerarquies establertes i s'uneix al moviment liderat per Jesús de Natzaret. Dintre d'aquesta formació, trobarà el seu lloc. Mara, Phoenix i Ejiofor van ser candidats als Oscar en altres edicions.

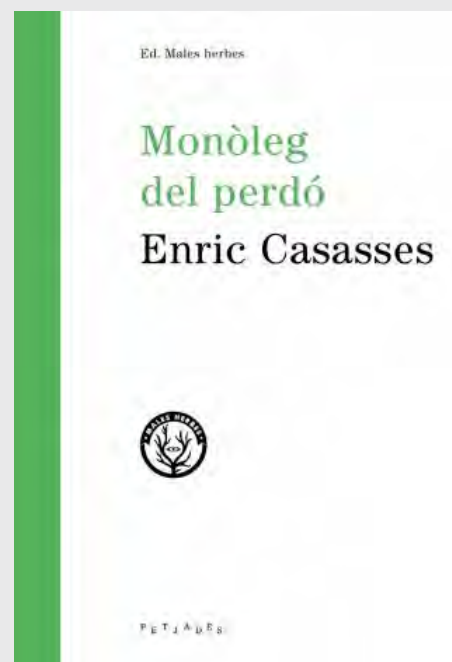

No som simplement davant d'una obra de teatre, sinó d'una obra sobre el teatre, o sobre com explicar ficcions que, un cop dalt de l'escenari, són totalment certes

Ramon Mas i Ricard Planas

'MONÒLEG DEL PERDÓ' D'ENRIC CASASSES

Els editors Ramon Mas i Ricard Planas de Males Herbes ens parlen d'aquesta obra i ens n'ofereixen un fragment

REDACCIÓ

El poeta Enric Casasses va escriure *Monòleg del perdó* (Males Herbes) per a l'actriu Laia Mendoza. D'ella i de l'obra, Casasses en va dir: 'Expressament perquè ho representés Laia de Mendoza vaig escriure i vam muntar el *Monòleg del perdó*, i li vaig fer un text difícil tècnicament de dir, carregat d'intencions, que sembla que no vagi enlloc però passa per molts llocs concrets i de tota mena, i que obliga l'actriu a recórrer a moltes maneres o estils d'actuar diferents durant la gairebé hora i mitja que durava l'obra. Jo em pensava que seria impossible, però ella, la Laia, ho va fer. Per mi va ser una experiència bestial, veure com una actriu feia i deia tot allò. Vaig quedar-ne enlluernat.' Llegiu-ne un **fragment**.

El text es publica dins la col·lecció Petjades, que també ha publicat *Els nens feliços* de Joan Jordi Miralles i *R.U.R.* de Karel Capek.

Els editors Ramon Mas i Ricard Planas de Males Herbes ens parlen d'aquesta obra:

«Quan tens una editorial relativament nova, i petita de totes totes, que se't presenti un escriptor de la mida i talent de l'Enric Casasses, amb una carrera tan extensa i brillant, per oferir-te un original, és quelcom que desconcerta, excita i motiva. Així és com va ser, i no podem fer altra cosa que estarrufar-nos.

L'original en qüestió, aquest *Monòleg del perdó* del qual us oferim un petit tast, és un text escènic que l'autor va escriure expressament per a l'actriu Laia Mendoza, i que es va estrenar a la Planeta de

Girona el novembre del 2004.

Es tracta d'un text on els comentaris del dramaturg tenen tant pes (i sentit de l'humor) com les interpretacions que en fa l'actriu, i ambdues veus s'entreteixen amb la història que s'hi explica. Això, no som simplement davant d'una obra de teatre, sinó d'una obra sobre el teatre, o sobre com explicar ficcions que, un cop dalt de l'escenari, són totalment certes.

Així doncs, escoltem una actriu que esdevé personatge quan es posa a narrar en primera persona la història de Calamity Jane (Joana Calamitat), la dona més temuda i respectada de l'oest americà; una vida i uns fets que s'empeltaran a un relat de Hans Christian Andersen, mentre juguen una partida de cartes amb els límits de la ficció.»

ARRÒS CALDÓS DE MUNTANYA

Us oferim un altre plat gustós del receptari de Neus Cuscó

Ingredients

(per a 4 persones)

- 400 g d'arròs
- 250 g de costella de porc tallada a trossos
- 400 g de conill trossejat
- 2 aletes de pollastre
- 4 salsitxes
- 3 carxofes
- 1 grapat de pèsols
- 1 copeta de vi ranci
- 1 ceba
- mig pebrot verd i mig de vermell
- 2 tomàquets ratllats
- all, julivert, pebre vermell, safrà
- oli, sal i pebre negre
- 1,5 l de brou de pollastre i verdures

NEUS CUSCÓ

Sofregim en una cassola la carn a trossos, que haurem salpebrat. Un cop enrossida, li afegim un raig de vi ranci. Deixem uns minuts de cocció i afegim la ceba picada i els pebrots tallats ben petits. Després posem el tomàquet ratllat. Quan el tomàquet sigui cuit, afegim les carxofes tallades en sis trossos i els pèsols.

Mentre fem el sofregit, també anem fent el brou.

Afegim l'arròs al sofregit, el rossegem una mica i hi aboquem l'aigua. La proporció en un arròs caldós és tres vegades d'aigua el volum de l'arròs. Remenem una vegada tot seguit i ja no tornem a remenar més.

A mitja cocció, afegim unes brides de safrà i l'all i julivert ben picats. També una mica de pebre vermell per a donar-hi color.

Deixem que l'arròs cogui uns 16 minuts. Després, tanquem el foc i el deixem reposar cinc minuts més tapat. I ja podem servir.

Els maners es manifesten a Barcelona en solidaritat amb el company mort a Madrid

El govern espanyol aprofita el 155 per destituir el secretari de Difusió, Antoni Molons

Público aclareix una part del fosc episodi de 'lliurament controlat' de documentació dels Mossos

Concentracions arreu del Principat pels cinc mesos d'empresonament de Sànchez i Cuixart

Els bombardaments de Barcelona, vuitanta anys després (tot allò que cal saber-ne)